

CANLI

Carpathian Network of LIght Projekt

**CANLI Útmutató
az ifjúság ipari
örökségünk védelmében
való részvételéhez**

Erasmus+

Az Európai Unió támogatásával

Az Európai Unió finanszírozásával. Az itt szereplő vélemények és állítások a szerző(k) álláspontját tükrözik, és nem feltétlenül egyeznek meg az Európai Unió vagy az Európai Oktatási és Kulturális Végrehajtó Ügynökség (EACEA) hivatalos álláspontjával. Sem az Európai Unió, sem az EACEA nem vonható felelősségre miattuk.

Tartalom

Carpathian Network of Light Bemutkozás.	3	Factory for Urban Art.....	47
Az elért tanulási eredmények.	4	Gólya Községi ház és szövetkezeti kávézó	52
Módszertan.....	5	IV. Károly Fogadó, Zamel.....	58
A projekt résztvevői.	6	Vasút múzeum Rokytnice v Orlickych horach-ban. ..	64
A megvalósult mobilitások.	7	Kulturális buszmegálló Dobranyban	73
IO1 Útmutató az ifjúság ipari örökségünk védelmében való részvételéhez	9	B rész: Projektjavaslat vázlatok a CANLI C1-C3 tanulási tevékenységek alapján	77
A rész.	9	C1 - Természeti örökség megőrzése, újrahasznosítás és kézművesség - Szlovákia	78
Factory Sport Aréna.	10	C 1 – Kulturális örökség megőrzése - Magyarország Természetműves Események.....	80
Tabachka Kultúrgyár.....	12	C1 - Természeti örökség megőrzése, újrahasznosítás és kézművesség - Szerbia.	81
SPOT Hőközpontok.....	14	C1 - Természeti örökség megőrzése, újrahasznosítás és kézművesség - Lengyelország	
Egykori sómű helyreállítása a dél-francia Camargue-ban.	19	Infrastrukturális befogadás a szomszédságunkban	82
A Przeworski Cukorgyár posztipari területeinek revitalizációja.	22	C1 - Bulgária	
Régi sörfőzde	25	Beltéri mászófal a jó egészségért és az ifjúsági kezdeményezésekért.	83
Jura Park Krasiejówban	28	C1 - Csehország	
Oktatási központ szakmai és munkavégzési ismeretek képzéséhez.....	32	“Légy aktív, légy felelős”	86
Sörmúzeum Zrenjaninban	33		
Terra Képző- és Iparművészeti Központ Kikindában ...	36		
Bánáti Regionális Oktatóközpont.....	37		
Földalatti Bányászati Múzeum Pernikben.....	39		
Az ipari örökség újjáélesztése a turizmusért	43		

Carpathian Network of Light

Bevezetés

A Kárpátok régió Európa egyik kevésbé fejlett területe, ahol kedvezőtlen a közlekedési hálózat, hiányoznak az intelligens termelő létesítmények, és számos környezeti és társadalmi kihívással kell szembenézni. A számos kihívás és szükséglet között szerepel a civil társadalom megerősítése, a részvételi demokrácia érvényesítése a fenntartható fejlődés tervezésében. Az országok elavult oktatási rendszere friss kezdeményezéseket és alternatív képzési szolgáltatásokat is igényel.

A projektpartnerek olyan hálózatot alakítottak ki, amely oktatáson, képzésen, testvérvárosi kapcsolatokon, cserekapcsolatokon és közös munkán keresztül kívánja kezelni a Kárpátok térségében azonosított kihívásokat (főleg a klímaváltozás, a kisebbségek és kiszolgáltatott csoportok migrációja és integrációja, részvétel a demokrácia fenntartásában), valamint így döntsenek a Kárpátok régió fenntartható fejlődésének és jólétének irányairól. A projekt így hozzájárult ehhez az ambiciózus célhoz fejlett hálózatépítéssel, a legjobb gyakorlatok cseréjével, tanulásal, tanítási tevékenységekkel, és további innovatív eszközökkel egészítette ki az előző projekt keretében kifejlesztett képzési eszközeit (útmutatók és képzések).

Fő célkitűzés: Az ifjúság készségeinek fejlesztése, lehetővé téve a fiatalok részvételét a társadalmi érdekérvényesítésben, hogy valódi lépéseket tegyenek a fenntartható fejlődés felé.

Konkrét célkitűzések

- 1) A partnerek trénerének, tanárainak és oktatóinak kompetenciáinak fejlesztése és növelése a fiatalokkal és gyermekekkel végzett munkájuk javítása érdekében
- 2) A fiatalok és a gyermekek bevonása az innovatív fenntartható fejlődési kezdeményezésekbe
- 3) Helyi fenntartható kezdeményezések és programok létrehozása, amelyek célja a régió lakosságának aktív részvétele a kihívások kezelésében, valamint a fenntartható fejlődés és jólét irányainak eldöntésében. A meglévő CANLI hálózat alábbi szolgáltatásainak teljesítéséhez és ellátásához hatékonyan együtt kell működni az európai és a szomszédos országokkal.

A CANLI hálózat tagjai a projekt megvalósítása során a következőkre összpontosítottak:

- az interkulturális párbeszéd előmozdítása, beleértve a kisebbségek többségi társadalommal való kommunikációjának platformjait; (magyar, ukrán, roma)
- együttműködés a különböző generációk között; (nyugdíjasok - gyerekek)
- a képzéseken keresztül figyelem felkeltés és a környezeti kapacitások kiépítése, beleértve az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodást a városi területeken
  - ifjúsági kezdeményezéseken keresztül közelítette meg a barnamezős – ipari kulturális örökségi helyszínek – védelmét

- Ezzel a projekttel javítottuk a résztvevők alábbi szükségleteit és érdeklődési területeit:
  - Képes hatékonyan és intelligens módon megtervezni, használni, adaptálni és lebonyolítani a CANLI tanfolyamokat ifjúsági vezetők és ifjúsági csoportok által.
  - A trénerek készségei a fiatalok figyelemfelkeltésére, motiválására és a tréningekben való bevonására
  - Fotótechnikai ismeretek a tanulók kiválasztott területein (pl. kompozíció, történetmesélés, érzelmi hatás – „Wow-effektus”, a kulturális ipari örökség megőrzésének kezdeményezése)
  - Új média és közösségi média kommunikációs készségek a képzésekről, eseményekről, szolgáltatásokról és projektek eredményeiről és eredményeiről való hatékony tájékoztatás érdekében

Motiváló és ösztönző készségek helyi ifjúsági kezdeményezések elindításához, hazai és nemzetközi hálózatok működtetéséhez

- Az emberi kapcsolatokhoz kapcsolódó speciális készségek (szociológiai és pszichológiai készségek konfliktusmegoldásra, passzivitás, agresszivitás kezelésére)
- Biztonság a fotózásban, a modellkedésben, a turizmusban, a gyerekekkel és a veszélyeztetett közösségekkel való munkavégzésben
- Környezet- és erdőpedagógia, az empátia, az állatokkal és élőlényekkel szembeni szolidaritás növelése
- A demokrácia, a szabadság és az emberi jogok védelme
- Hogyan teremtsünk és tartsunk fenn aktív állampolgárokat (fiatalokat és időseket) az egyes témák kiválasztott területein.

A projekt filozófiája a tudásmegosztáson, a legjobb gyakorlatokon és a projektpartnerek jó együttműködésén alapult. A partnerek a szellemi outputok elkészítésével és a tanulási/oktatói mobilitások szervezésével kezdték munkájukat. A szellemi eredményként innovatív útmutatókat készítettek az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodási intézkedésekről, ösztönzőket nyújtottak a fiatalok részvételéhez, valamint eszköztárakat a magas ágyások és kertek építéséhez, bevált gyakorlatokat az ipari barnamezők (kulturális ipari örökség) újrahajósításához, valamint a kisebbségek és a kiszolgáltatott csoportok bevonásához és integrációjához ifjúsági kezdeményezéseken keresztül.

A színvonalas, interaktív tanulási/képzési kurzusok prezentációkat, gyakorlati munkákat, példákat tartalmaztak, melyeket helyi környezetben is felhasználhattak. A „mobil műhelyek” a következőképpen működtek:

a) tanulási és tanítási gyakorlat azon oktatók számára, akik a képzést a fogadó partner létesítményeiben tartották.

A „mobil workshop” több modul és képzési blokkot tartalmazott a helyi igényektől (a fogadó partnerek és a fiatal résztvevők által kiválasztott érdeklődési és fontossági területek, pl. társadalmi, környezeti vagy gazdasági terület) és természetesen a résztvevők sikerének és tanulási eredményeinek lehetőségétől függően.

b) A képzés hozzáadott értéke, hogy az oktatók (mind a fogadó, mind a vendég) tesztelték a biztosított tanfolyamokat, de tesztelték azokat a fogadó partnerek végső kedvezményezettjeivel (fiataljaival) is. Ez azt jelenti, hogy minden tanulási mobilitás tesztelte a képzési eredmények használhatóságát, és tesztelte a küldő partneroktatók tanítási készségeit is. Emellett a projekt nemcsak a partnerek oktatóit (7-15 fő) képezte, hanem a tanulási mobilitásban résztvevő fiatalokat is. A helyi képzés megszervezése és támogatása a fogadó partnerek saját forrásaiból, részben szervezési/vezetési támogatásra fenntartott projekt-támogatásból történt. A projekt tehát hatással volt a célcsoportokra – az Erasmus+ program támogatásából közvetlenül nem támogatott kedvezményezettekre. További hozzáadott értéket jelentett a különböző partnerek közös munkája a mobilitás értékelési eredményein.

Az elért tanulási eredmények

- Kompetenciák a partnerek által meghatározott területeken (a fenntartható fejlődés területén – különösen a szükséges beavatkozási területen (környezetvédelmi, klímaváltozás mérséklő és alkalmazkodási intézkedések).
- Speciális készségek a fogadó partnerek által kínált területeken (SK: környezet – erdők / kirekesztés / ipari kulturális örökség, CZ: kulturális örökség és kulturális javak és turizmus, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és a veszélyeztetett csoportok integrációja, SRB, BG, HU: roma integráció, ipari örökség, helyi vidéki gazdaság, turizmus)
- Az eredményeket a tréning szolgáltató (fogadó partner) értékelte, a képzés végén a partnerek elégedettségét is.

Módszertan

Minden útmutató két fő részből áll: Több, a projektpartnerek által összegyűjtött bevált gyakorlatot tartalmaz, amelyek innovatív módon őrzik, hasznosítják és működtetik az ipari kulturális örökséget, küzdenek az éghajlatváltozás ellen vagy integrálják a sérülékeny közösségeket (A rész). A partnerek leírták ezeket az eseteket, kiemelik az előnyöket, és részleteket közölnek felhasználóikról, elhelyezkedésükről, adaptálhatóságukról és a társadalom számára nyújtott előnyökről. Minden partner részletesen előkészített több esettanulmányt. (B rész) Ezek a nemzeti nyelven és angolul is elérhetők. Az útmutatókat a CANLI partnerségen belül osztották meg.

Az útmutató tervezetének elkészítése után a partnerek bemutató workshopot szerveztek célcsoportjaik (fiatalok) számára. A műhely költségeit (terembérlés, felszerelés, étkezés, kávé/tea) a költségvetés gazdálkodási részéből (6000 Euro partnerszervezetenként) fizették. A műhelymunkán a CANLI menedzsere vagy elhivatott tanára/oktatója bemutatta az esettanulmányokat, és beszélgetést folytatott a fiatalok részvételével.

A résztvevők:

- a) értékelték és megvitatták az esettanulmányokat,
- b) azonosították a megfelelő helyi helyszínt, helyet, közösséget, helyzetet, ahol az esettanulmány alkalmazható, és
- c) javasoltak innovatív megoldásokat, hogy mit lehetne tenni az esettanulmányok helyi körülmények között vagy környezetben történő alkalmazása érdekében. Az ötlet megfelelő részletességgel (megoldandó probléma, cél, célkitűzések, tevékenységek, költségvetés) készült projektjavaslat formájában.

Ezeknek a műhelyeknek az eredményeit (az ifjúsági munkacsoportok eredményeit) a vonatkozó útmutatók második részébe (B rész) is bevontuk.

Három partner (cseh, szlovák, szerb) lehetőséget kapott (tanulási/tanítási/képzési tevékenység = "mobilitás" révén) arra, hogy:

- a) bemutatják az A részben leírt legjobb gyakorlataikat (esettanulmányaikat).
- b) helyi ifjúsági csoportos tesztelésen keresztül bemutatni a B részben leírt innovatív javaslatokat (az ifjúsági műhelymunkák eredményeit). Ezek a fogadó partnerek (a többnapos mobilitás során) a projekt egy vagy mindhárom témáját érintették/megközelítették (IO1, 2., 3). Motiválták, toborozták és bevonták a legelhivatottabb ifjúsági résztvevőket, valamint a látogató (vendég) ifjúsági vezetőket, a partnerlátogatások trénerait, tesztelték a helyben kiválasztott problémák innovatív megoldásait, helyszíneit.

Projekt partnerek

A Sdruzeni SPLAV Helyi Akciócsoport egy 2004-ben alapított non-profit szervezet, amely a kelet-csehországi Rychnovsky régió 31 településén és városában működik. A teljes terület 480 km², lakosainak száma pedig körülbelül 36 000. A szervezetnek jelenleg 52 tagja van önkormányzatok, civil szervezetek, gazdálkodók és vállalkozók képviselőitében.

Legend Photo Egyesület 2011-ben alakult fotósok, ifjúsági vezetők, zenészek és civil szervezeti aktivisták egyesületeként, hogy megfeleljen tagjaik azon vágyának, hogy segítsék közösségeiket. Az egyesület küldetése, hogy segítse az emberi potenciál, képességek és kreativitás teljes körű kiaknázását a művészetben, a kultúrában és az önmegvalósításban, ezzel is hozzájárulva a társadalom hatékonyabb, dinamikusabb és fenntarthatóbb fejlődéséhez, valamint a szabad tartalmak értelmes használatához. gyermekek, fiatalok és felnőttek ideje.

NO FRONTIERS 21 CENTURY
ASSOCIATION

A No Frontiers 21 Century Egyesületet 2005-ben alapították Kyustendil városában, Délnyugat-

Bulgáriában. Ez egy non-profit szervezet. Tevékenysége az ország egész területére kiterjed. Az egyesület fő törekvései közé tartozik a bolgár és külföldi egyesületek, egyesületek, kulturális és oktatási intézmények közötti kapcsolatok és állandó kapcsolatok kialakítása, valamint a kis- és középvállalkozások fejlesztésének és a külföldi hasonló szervezetekkel való partnerségük támogatása.

A Regionális ncy Rzeszow (RRDA) egy közintézmény (a regionális kormányzat non-profit egyesülete), amelyet 1993-ban alapított a Podkarpackie Régió a regionális, nemzeti és nemzetközi szintű együttműködés fejlesztésére. Az RRDA célja a lengyelországi Kárpát-régió fejlődésének támogatása, lakói minőségének és életszínvonalának javítása, a régió kínálta lehetőségek, köztük a kiváló természeti táj népszerűsítése, valamint az új a Kárpát-régió modern, innovatív és gazdaságilag fejlett régióként való imázsa. Az RRDA a lengyelországi Kárpát-régió társadalmi, gazdasági és technológiai növekedését támogató kulcsfontosságú regionális intézmények egyike, amely szerteágazó kezdeményezések és kezdeményezések megvalósításán keresztül jelentős hatást gyakorol e területek nemzeti és nemzetközi fejlődésére.

A Jövő-Kép Egyesület mint jogi személy 2014-ben alakult ÉK Magyarországon. Elhelyezkedése alapján, közel a szlovák, ukrán és

román határhoz, tagjai több mint kétszáz a külföldi partnerekkel való együttműködésre. Ezt a nevet választva úgy gondolják, hogy aktív, elkötelezett munkával, a helyi közösségek bevonásával és részvételével lehetőségük nyílik közös jövőjük megváltoztatására. Ez azonban csak akkor lehetséges, ha mindegyikükről van pozitív jövőkép, és ezt közösen, egymást segítve alakítják ki. A Vision Egyesület tagjai több mint 20 éves önszerveződő közösségek tapasztalatával rendelkeznek, a non-profit és for-profit szektorban végzett munkájuk nyomot hagy. Úgy gondolják, hogy a közösségek létrehozása és az általuk javított társadalmi javak nem ágazatspecifikusak. Sőt, a különböző területekről érkező, eltérő háttérű egyének és közösségek összekapcsolása nagyon hatékony és gyümölcsöző lehet. Ezért dolgoznak, miközben természeti, gazdasági és társadalmi fenntarthatóságot célzó projekteket valósítanak meg, többnyire oktatással, figyelemfelkeltéssel és kutatással.

Az RDA Banat a Vajdaság Autonóm Tartományában regionális fejlesztéssel foglalkozó intézmény, amelyet helyi önkormányzatok, gazdasági kamarák, cégek és civil szervezetek hoztak létre. A bánági fejlesztési tevékenységek vezetője, regionális kezdeményezések és települések közötti kapcsolatok szerzőjeként ismert. Minden tevékenység összhangban van a nemzeti, regionális és helyi stratégiai dokumentumokkal, a legfontosabb prioritások a humán erőforrás-fejlesztés, az erős és élénk gazdaság fejlesztése, valamint a modern infrastruktúra kiépítése, hogy Bánát vonzó legyen az élethez és a munkavégzéshez. 15 év alatt és több mint 100 projekt megvalósítása révén több mint 20 millió eurót vonzott a régióba.

Megvalósult mobilitások

C1: Szlovákiai képzési mobilitás

A képzés a fenntartható fejlődés ezen részeire összpontosított: Környezet – az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás ifjúsági kezdeményezéseken keresztül (városi vizes élőhelyek) Társadalmi kérdések: a veszélyeztetett gyermekek integrációja hagyományos kézművesség és művészetek révén. Gazdasági: az ipari kulturális örökség hasznosításának innovatív megoldása. Az egyhetes mobilitást a Kassai Erdei Iskola területén szervezték meg a környezetvédő civil szervezetek és az erdészeti oktatási tanárok aktív részvételével. A képzési tevékenységek az éghajlatváltozásra és a hatások mérséklésére összpontosítottak, bemutatták a városi vizes élőhelyeket és a növény-/fatermelést, valamint a társadalom változó igényét a fenntartható erdők és a természetes városi környezet iránt, amely reagál az éghajlatváltozásra. A résztvevők ötleteket és bevált gyakorlatokat tanultak, hogyan képezhetik, tájékoztathatják és oktathatják azokat a fiatalokat és felnőtteket, akik döntéshozók vagy befolyással rendelkeznek ezen a területen. A program számos hasznos gyakorlatot mutatott be a városi kertekbe.

A szlovákiai képzés második része a sérülékeny csoportok (Down-szindrómás fiatalok) társadalmi/gazdasági integrációjával foglalkozott Kassán. A képzést innovatív társadalmi kihívásként szerveztük felnőtt tanulók és pedagógusok számára, az alábbi kritikus pontokkal:

hogyan lehet elérni a bizalmat, hogyan lehet fenntartani a sikert és elkerülni a kudarcot a sérülékeny, kevésbé fejlett és hátrányos helyzetű közösségek munkája és oktatása terén. A napirend része volt a szociális színház és a Down-szindrómás gyerekekkel foglalkozó ifjúsági kezdeményezések bemutatása a hagyományos kézművesség és művészet területén.

A képzés harmadik része az innovatív megoldásokra összpontosított, hogy mit kezdjünk a pusztuló ipari kulturális örökséggel (barna mezős területekkel), az ipari terület újjáépítésével ifjúsági ötletek és kezdeményezések számára. A tanulmányút számos gyakorlati módszert mutatott be, hogyan lehet kezelni a városi kulturális örökséget, és hogyan lehet javítani a fiatalok és a tinédzserek aktív állampolgárságát.

C2: Szerbiai képzési mobilitás

A szerbiai képzési mobilitás 7 napig tartott. 2 nap utazás és 5 nap tevékenység. Az első nap a

résztvevők megérkezéséről szólt a helyszínre, egy Nemzetközi Kutatóközpontba, ahol el is szállásolták őket. A képzési mobilitás a fenntartható fejlődés következő részeire összpontosult: Szociális kérdések – a sérülékeny csoportok támogatása és befogadása ifjúsági kezdeményezéseken keresztül. Továbbá a veszélyeztetett csoportok integrációja a hagyományos kézművesség és művészet révén. Az 5 napos mobilitás + 2 napos utazás a helyi kisebbségek, iskolák és egyéb érintett civil szervezetek aktív részvételével zajlott a környéken. A 3 napos képzés a kisebbségek integrációjára és kézművességen keresztüli bevonására, valamint a lakossági asszimilációra összpontosított. A résztvevők megtanulták és megosztották egymással ötleteiket és bevált gyakorlataikat, hogyan képezzék, tájékoztassák és neveljék azokat a fiatalokat és felnőtteket, akik döntéshozók vagy befolyással rendelkeznek ezen a területen. A képzés több gyakorlati tanulmányutat is tartalmazott vidéki és városi területeken.

A szerbiai képzés második része az idegengyűlöletet és a társadalmi/gazdasági kirekesztést is tárgyalta a településeken élő legjobb és legrosszabb gyakorlatokkal. A képzést innovatív társadalmi kihívásként szerveztük felnőtt tanulók és pedagógusok számára az alábbi kritikus pontokkal: hogyan lehet a bizalmat elérni, hogyan lehet fenntartani a sikert és elkerülni a kudarcot a sérülékeny, kevésbé fejlett és hátrányos helyzetű közösségek munkája és oktatása terén. A napirend része volt a közvetlen ifjúsági kezdeményezés roma gyerekekkel a hagyományos kézművesség és művészet területén, valamint a Munkanélküliek Képzési Központjában.

A képzés harmadik része a virtuális valóság és a fiatalok által javasolt új megközelítések innovatív megoldásaira irányult, hogy mit kezdjünk a pusztuló ipari kulturális örökséggel (barna mezős területekkel). A képzés gyakorlati módszereket tartalmazott a vidéki kulturális örökség kezeléséhez, valamint a fiatalok és tinédzserek aktív állampolgári szerepvállalásának javításához.

C3: Cseh képzési mobilitás

A cseh képzési mobilitás Rychnov nad Kneznou régióban zajlott 2022 áprilisában.

A program elsődlegesen a kulturális és ipari örökségre fókuszált a különféle fenntartási, működtetési és megmentési módokra. Meglátogattuk Zamel falu legidősebb házát mint kulturális örökséget. Ez a korábban kocsmaként működő épület egy helyi NGO által lett megmentve és sokféle eseményt tartanak itt. Megnéztünk két ipari területet is, melyeket részben múzeumként tartanak fent,

másrészt elhagyott műhelyek és ipari épületek amik különösebb jövőkép nélkül, esetleg tárolóként szolgálnak. Az egyik tulajdonosával tartottunk egy tervező műhelyt, közösen kitalálni, hogy mire használja azt. Egy másik érdekes helyszín Neratov falu és a temploma volt, a település, amely a háborúk után elnéptelenedett, most speciális igényű emberek otthona. Kulturális örökség volt egy korábbi mozdonygyár, amit a helyi akciócsoport múzeumként üzemeltet.

A barnamezős területek egy másik aktív hasznosítási példaként egy fiatalok által átalakított buszmegálló volt.

Meglátogattunk néhány sérült emberekkel foglalkozó kezdeményezést és speciális ellátást igénylő gyerekeket segítő szervezeteket, egy számukra készült iskolát és találkoztunk és tárgyaltunk önkormányzati képviselőkkel akik roma emberekkel foglalkoznak. Több érdekes példa let bemutatva mind Csehországból, mind a partnerek országaiból.

A műhelymunka során a résztvevők inspiráló ötletekkel találkoztak és megpróbálták a saját projekt javaslataikra adaptálni a hazai környezetük adottságait, feltételeit, minden gyakorlati részletre figyelmet fordítva. Ez a kreatív rész nagyon fontos volt, mert a résztvevők nagyszerű és innovatív javaslatokkal álltak elő. Ezek a gondolatok szintén a projekt eredményei közé tartoznak.

IO1 Útmutató az ifjúság ipari örökségünk védelmében való részvételéhez

Esettanulmányok

Az esettanulmányok szerkezete

1. Téma (1,2,3) – a projekt intellektuális outputjainak megfelelően
2. Az esettanulmány címe
3. Információk az esetről:
  - Ki (volt) a vezető, tulajdonos, intézmény, közösség...?
  - Milyen problémára keresték a megoldást?
  - Az eset helyszíne
  - Célcsoportok (Kinek származik ebből haszna?)
  - Résztvevők (kik és mit dolgoztak)
  - Költségek
4. Eredmények, termékek (mi készült, mennyiségek, minőségi változások)
5. Eredmények, hasznok - sikertörténet (mit értek el, hogyan, miért)
6. Milyen problémák merültek fel a célok elérése közben?
7. Tanácsok, javaslatok
8. Elérhetőségek (intézmény, vezető, cím, telefon, e-mail, honlap stb.)

Factory Sport Aréna

1. Téma: 1
2. Az esettanulmány címe: Factory Aréna
3. Információk az esetről

Az épületegyüttest 2004-ben kaptuk meg Miskolc Megyei Jogú Város Közgyűlésétől 20 éves használatra. Ez a lehetőség otthonteremtést és az intézmény megerősítését is jelentette számunkra.

Az egykori csavargyártó üzemcsarnok ma Factory Arénaként működik az egykori Miskolci Acélműben, a város egyik leghátrányosabb helyzetű részén. Területe 4.900 m², mely a maga szépségével ősi ipari műemlék, sajnos műszakilag és általánosságban sincs jó állapotban van, ezért sokat teszünk a védelmére, felújítására. 2012-ben éves látogatottsága elérte a 25.000 főt, ami azt is tükrözi, hogy tevékenységünkre meglehetősen nagy az igény.

A „Factory” Magyarország egyetlen extrém arénája, amelyben helyet adunk a sportnak és az alternatív zenének, illetve műhelyeinkben lehetőséget teremtünk a szabadidő kreatív eltöltésére. Olyan közösségi életet alakítottunk ki, amely az együttlétet igénylő fiatalokra fókuszál, kulturális és sportprogramjaink egyre változatosabbak. Jelenlegi taglétszámunk 230, ami hűen tükrözi a fiatalok összefogásának szükségességét a sport által. A hegyi kerékpározás és a falmászás a népszerűség csúcsán van, ezért a klub elkötelezettsége többek között a fiatalok versenysportra nevelése, de nagy hangsúlyt fektetünk a szabadidő hasznos eltöltésére, kirándulások, nyári és napközis táborok és egyéb események szervezésére is.

A Komlóstetői Kerékpáros Sportklub 1995-ben alakult azzal a szándékkal, hogy összehozza egy városi kerület biciklizni szerető fiataljait. A KCSC mára kisközösségből több száz tagot számláló szervezetté nőtte ki magát, emellett kerékpáros és falmászó versenyeket szervez és támogatja a klub versenyeit, számos

közhasznú programot szervez, üzemelteti az extrém sportközpontot, a Factory Sport Arénát, ill. Bike Parkot. Az érintett terület tulajdonosa Miskolc város. A városvezetés a barnamezős területet (egykori csavargyártó üzem) biztosította a klubnak a terület újjáélesztése és az ifjúsági kezdeményezések támogatása érdekében.

A fő probléma kettős volt: az egyik oldalon a felhagyott és pusztuló barnamezős területek, a peremi, sőt a belvárosi ipari területek megléte volt, ezek helyreállítására nem volt megfelelő stratégia vagy érdemi beavatkozás. A másik oldalon előzetes és indokolt igény mutatkozott olyan vonzó szabadidő/pihenőidő eltöltésére, amely lehetőséget adna a gyerekeknek és fiataloknak arra, hogy testmozgással és aktív sporttevékenységekkel töltsék el idejüket..

- Helyszín:
Factory Aréna Miskolc, Ó-gyár tér 1.
autóval: Kiss Ernő u. 25. 1. kapu

Célcsoportok

A kezdeményezés elsődleges célcsoportjai az aktív életmód, a kaland és az extrém sportok iránt érdeklődő gyerekek, tinédzserek és fiatalok. Az ajánlott programokon és tevékenységeken keresztül számos izgalmas tevékenységben vehetnek részt, és lehetnek részesei. A klubnak már több mint 200 tagja van, és évente mintegy 25 000 látogatója és felhasználója van.

Részvevők (kik és mit dolgoztak)

A). Fejlesztő közösségek és együttműködő civil szervezetek

Komlóstetői Kerékpáros Sportklub
Büki Hegy- és Sportmászó Egyesület
Hengerek alapozása
Sapphir Ifjúsági és Művészeti Egyesület
Komlóstetői Ifjúsági Klub
Lövészegyesület

- A miskolci Factory Arénában megalakult Büki Hegy- és Sportmászó Egyesületünk. 2007-ben egy mászófalat adtak át, mely egy új sportolási formával bővítette a sportkedvelők lehetőségeit ebben a térségben. Az itteni kis közösségünk ebbe a mászócsarnokba kovácsolódott össze, és fontosnak tartottuk, hogy legyen egy egyesület, amelynek a sporton kívül az egészségfejlesztés, a sportra nevelés, az ide érkező fiatalok összefogása a célja. Láttuk, hogy a Bükk-hegység adta lehetőséget ki kell használni, és ez fontos is, hiszen a természettel való találkozás az egészségnevelés egyik alapja. Így fejlődöttünk, és három éve szervezünk hegy- és sziklamászást, túrázást és kerékpározást, tanítunk és foglalkozunk az ide érkező fiatalokkal. A Factory Aréna lett az otthonunk, egy közösségi tér, ahol hat civil szervezettel éljük mindennapjainkat. Kis inkubátorházként működünk, segítjük egymás programjait, megszólítjuk városunk fiataljait különböző sport- és ifjúsági rendezvényekre, és sokat teszünk az egészséges életmódotért is.
- Néhány év alatt drámaian leromlott az itt

élők szociális helyzete, megnőtt a romák száma a Vasgyárban, az ő sorsukkal is foglalkozni kell. Több sportolási lehetőséget teremtünk, iskolákat hívunk és ingyenes mászási, sportolási lehetőséget kínálunk. Két éve sokat foglalkozunk hátrányos helyzetű fiatalokkal, „tolerancia hetet” tartunk, és ügyelünk arra, hogy ne romoljon a helyzetük. Éppen ezért olyan szlogenekkel hirdetünk programokat, mint „Sporttal a kábítószer ellen” vagy „Sporttal és zenével a kábítószer ellen”. Egyesületünk önkéntes feladatokat is vállal, önkéntes programok hívnak fiatalokat. 12 önkéntesből álló regisztrált csoportunk van. A DIA Önkéntes Hálózatában évek óta új ötletekkel hívjuk fel magunkra a figyelmet a Nyílt Napon, vagy bővítjük munkánkat például Föld napi takarítási akciókkal, és megelőző jellegű környezetvédelmi programokkal. Az Arénában évente több mint 25 000 fiatal vesz részt egy-egy szervezet vagy egy foglalkozás különböző programjain. Pl. zenei műhely vagy kreatív munkáltató. Így éljük mindennapjainkat, egy jó cél érdekében, sok tennivaló mellett. Együttműködünk a Komlóstetői Kerékpárosokkal, a Fiatalok az Ifjúságért Egyesülettel, a Sapphire Ifjúsági és Művészeti Egyesülettel, akikkel sok közös feladatot vállalunk.

A Sapphire Ifjúsági és Művészeti Egyesület létrehozásának és megalapításának ötlete 2011-ben fogalmazódott meg néhány fiatal pályakezdő baráti beszélgetései és közös munkája kapcsán. Székhelyünk Monokon, székhelyünk egy miskolci gyárépületben található, ahol több civil szervezet is működik a szomszédságunkban. A kapcsolatok, együttműködések nagyon szerencsések, vannak közös projektjeink, közös munkáink is, hiszen nincs mindenben tapasztalatunk, más szervezetek is segítenek. Egyesületünket két fontos dolog, az ifjúság és a művészet köré építettük. Hiszünk abban, hogy ifjúság nélkül nincs jövő, művészet és kultúra nélkül nincs város. Az ifjúság testi-lelki és lelki fejlődésének fejlesztése érdekében az ifjúság bevonásával lehetőséget teremthetünk a jobb élet megteremtésére. Lehetőséget teremtünk a fiatalok és bármely művészeti ágban

dolgozók számára a kibontakozásra, a lehetőségek felfedezésére, a megvalósításra. Az Egyesület azóta is működik és aktív, tagjai fiatalok (művészpálánták, zsonglőrök, zenészek, tárgyalkotók).

Minden tekintetben nőttünk és a velünk történt változások is pozitívnak mondhatók. Sikerült felvenni a kapcsolatot művészeti iskolákkal és bevonni őket programjainkba. Főleg pedagógiai, művészeti oktatással, projektekkel kapcsolatban dolgozunk. Speciális művészeti tanfolyamokat szervezünk, ahol művészetterápiás csoportfoglalkozások keretében kapnak támogatást a gyerekek. Az alkotóműhelyekben elért sikerélmények jelentős támogatást nyújtanak ezeknek a többségében halmozottan hátrányos helyzetű gyerekeknek.

- Ifjúsági Klub

Az iskola egykori óvodai részében egy éve működik a Komlóstetői Ifjúsági Klub. Egy olyan kis közösségi csoport összefogása, amelyben a fiatalok testi-lelki fejlődése az egyik alapvető célunk, hogy szabadidejüket a közösségben, jó dolgokkal töltsék el. Ez a klub lehetőséget ad a fiatalok attitűdjének fejlesztésére. Itt olyan lehetőséget kínálunk, ahol bárki bejöhet egy kis kikapcsolódásra, szabadidejének hasznos eltöltésére. Nyitott napot kínálunk sok jó lehetőséggel és programmal, megfelelő felügyelettel.

Kézműves lehetőségek és szabadidős sportolási lehetőségek biztosítottak (ping-pong, csocsó, társasjátékok).

Az idősek számára is szeretnénk lehetőséget kínálni.

Élj vele és gyere!

Nyári napközis tábort kínálunk azoknak a gyerekeknek, akik szervezett programok között szeretnék eltölteni a nyarat.

Költségek: Az együttműködő civil szervezetek közösen működtetik a gyár területét, esetenként kisebb mértékű működési és tevékenységi támogatásaik vannak, tagdíjat vezetnek be, bevételük van a lent felsorolt programból, szolgáltatásból.

4. Eredmények, termékek (mi készült, mennyiségek, minőségi változások)

A Factory Arena a következő szolgáltatásokat nyújtja a közös erőfeszítések és ajánlatok révén:

- Paintball szükséges jelzőkkel, ruhákkal, védőszemüvegekkel, maszkokkal, kesztyűkkel, zászlókkal és taktikai pajzsokkal
- Lézerharc gyerekeknek
- Nappali és nyári táborok (aktív sportolásra és versenyekre fókuszálva) - BMX, roller
- Edzések (ajánlott sportok) - BMX kerékpárok, tenisz, extrém sportok
- Osztálykirándulások
- Speciális (testre szabott) szolgáltatás - kerékpár alkatrész értékesítés, használt kerékpár és bolhapiac
- Gördeszka pálya
- Falmászóterem
- Mountain bike kirándulások, versenyek és BMX kerékpáros versenyek, kerékpárjavítás
- Roller tevékenységek és versenyek
- Koncertek

5. Eredmények, hasznok - sikertörténet (mit értek el, hogyan, miért?)

Az együttműködő civil szervezetek közös erőfeszítése meghozta a gyümölcsét: sikertörténet az egykori csavargár területén. A civil szervezetek számos szolgáltatást és egész éves tevékenységet szerveznek, ötleteket osztanak meg új tevékenységekről és megközelítésekről, megosztják egymással az emberi és pénzügyi erőforrásokat. A siker egyik meghatározó tényezője a területtulajdonosok (önkormányzati hatóság) szükséges politikai támogatása és jóindulata..

6. Milyen problémák merültek fel a célok elérése közben?

A terület (volt acélgyár) beruházást igényel a műszaki infrastruktúrába és a karbantartásba. Ezeket a költségeket saját tevékenységből, működési támogatásokból és a városháza anyagi adományaiból lehet megszerezni.

7. Elérhetőségek (intézmény, vezető, cím, telefon, e-mail, honlap stb.)

Egri Zita: +36704327688

Egri Gábor: +36707712593

Mászóterem:

Bodrogi Zoltán: +36309293858

Tabachka Kultúrgyár

Az Esettanulmány neve: Tabačka Kultúrgyár

Alap információk: Alapította Bona Fide 2009-ben, igazgatója Peter Radkoff

Milyen problémára keresték a megoldást: létrehozni az önálló kulturális és művészeti tevékenységek helyszínét Kassán, Szlovákia második legnagyobb városában

Helyszín: régi dohánygyár, amely akkoriban elhagyatott és elhagyatott volt.

Célcsoportok: különböző médiaterülettel, stílussal és műfajjal rendelkező fiatal független művészek, a művészet és kultúra iránt érdeklődők városi közössége, a programot kereső és a tulajdonukban lévő régi épületeknek értelmet adó megyei és városi hatóság.

Résztevők: munkatársak, tagok és Bona Fide követői, művészek és kulturális aktivisták, megyei hatóságok, építőipari cég és építész tervezők.

Költségek: A végső költségek meglehetősen magasak voltak, mivel az újjáépítés a nagyon rossz állapotú, régi épületből a csúcsmódnak megfelelő kialakult és megszületett végül a hatalmas multifunkcionális tér.

Eredmények: Végül a régi, kihasználatlan, elhagyatott ipari téréből készült egy hatalmas terület, mintegy 2500 négyzetméteres multikulturális tér, szép kortárs kivitelben, mely szinte minden kulturális, közösségi művészeti, társadalmi és közösségi rendezvényre alkalmas akár 500 fős közönségig.

Eredmények, hasznok: 2015-től nagyon élénk és aktív kulturális tér alakult ki itt, amely nemcsak Kassa városának, hanem az egész régióknak, szlovák államnak és nemzetközi szinten is nagy hatással van a kulturális életre.

Milyen problémák merültek fel a célok elérése közben: Elsősorban az egykori ipari helyszín teljes rekonstrukciójának előkészítésére, tervezésére és kivitelezésére volt szükség. A Tabačka Kulturfabrik alapítója, a Bona Fide egy olyan egyesület, amely az elmúlt években hasonló tevékenységeket végzett, sok tapasztalattal rendelkezik, így ezzel a múltbeli tevékenységeiket folytatták, csak nagyobb léptékben.

Kapcsolat: Tabačka Kultúrgyár, Gorkého 2, 04001 Košice, Slovakia.

Honlap: www.tabacka.sk

email: info@tabacka.sk

Alapító: Bona Fide Egyesület, ICO 50532952, Gorkého 2, Košice, **ügyvezető:** Peter Radkoff

Támogatók: Művészettámogatási Alap, Kassa Önkormányzati Régió, Kassa Város, Narancs Alapítvány, Munkaügyi, Szociális és Családügyi Központ.

A Tabačka Kultúrgyár története:

A Bona Fide tagjai és igazgatója, Peter Radkoff sok évvel Tabačka születése előtt tevékenykedett a kultúra és a művészet területén. A mai Tabačka-hoz hasonló tevékenységeket szerveztek különböző kassai helyszíneken, állandóan stabil helyet keresve hosszú távú perspektívával és kiegyensúlyozott gazdasági helyzettel. 2009-től, amikor Kassa a 2013-as Európa Kulturális Fővárosa címért versengett, Peter Radkoff és csapata új életet kezdett a város központjában lévő régi dohánygyári térben, saját forrásból egyszerű, de működőképes kultúrteret az alternatívák függetlenségének szentelve. a kultúrtér gyorsan elnyerte hírnevét és stabil közönségét (ma ezt az eredeti Tabačka teret Fabricafe-nak hívják), megőrizve zseniális lokusait és eredeti hangulatát. Tabačka volt az IC Kultúrvonat és a Kaszárnya Kultúrpark után a harmadik szociális központ, amelyet a Bona Fide Egyesület alapított. Ez a sok éves erőfeszítés végül meghozta a gyümölcsét. Tabačka egész Szlovákiában ismert (és nem csak) lelkesedésükről és véget nem érő erőfeszítésükről, de a fő áramlaton kívüli kulturális tevékenységek helyi, állami, sőt európai dimenziókban való megszervezésére, valamint a modern kulturális infrastruktúra kiépítésére is alkalmas Szlovákia második legnagyobb városában, meglehetősen távol Pozsonytól, a fővárostól. A végső Tabačka Kultúrgyár projekt létrehozásához a Kassa megyei

CANLI - Carpathian Network of Light

hatóságok (KSK) döntése született a kreatív gazdasági központ fejlesztésének támogatásáról, illetve befektetni ennek a régi gyárépületnek a tulajdonjogába. (Az Európa Kulturális Fővárosa projekt fellendülésének idején volt a városban, és részben ennek a hatalmas uniós projektnek a mellékhatása). A projekt koncepciójáról 2011 áprilisában állapodtak meg, és a Tabačka Kulturfabrik volt ennek a törekvésnek az első nagy projektje. A régi, hatalmas és lepusztult ipari helyszínbe való nagy beruházásnak és a teljes terület korszerűsítésének köszönhetően ennek az új, 2500 négyzetméteres nagy térnek a kapuit 2015 májusában meg lehetett nyitni. Ez az új és hatalmas tér új programlehetőségeket adott, most a kortárs kreativitás szinte minden művészeti és kulturális tevékenységéhez használható – koncertek, kiállítások, színház, cirkusz, tánc, mozi, workshopok, bemutatók, multikulturális előadások, interaktív installációk és különféle közösségi tevékenységek, találkozók, beszélgetések és így tovább. Tabačka sok fiatalnak (és nem csak fiatalnak!) életterévé vált. 13 irodát kínál bérletre másoknak és kiegészítő szolgáltatásokat kreatív tevékenységükhöz, valamint a lakosság számára. A Tabačka támogatja a multikulturális társadalmat, a nyitott gondolkodást, a kísérletezést és a kreativitást. Igyekszik oktatási háttérrel kínálni és kritikus gondolkodást építeni, nyilvános teret, amely kulturális epicentrum mindenki számára, aki részese akar lenni. Támogatják a szélesebb nyilvánosság bevonását is a tevékenységekbe – sok a közösségi ember kezdeményezése, nem pedig a Tabačka professzionális személyzete. Tabačka aktívan részt vesz a helyi, regionális, állami és nemzetközi kultúrpolitika építésében. Fontos szereplője a városi és megyei önkormányzattal való együttműködésnek. A tabačka munkatársai részt vettek az UNESCO Médiaművészeti Kreatív Város projekt és a Megyei Alkotóközpont fejlesztésében. Közreműködtek Kassa megye kulturális és művészeti támogatási rendszerének létrehozásában. A Tabačka külföldön is aktívan együttműködik partnereivel, így forrásai az önálló kultúra fejlődését is támogatják Európában. Tabačka 2007-től tagja a független európai kulturális központok hálózatának – Trans Europe Halles (teh.net), 2008-tól pedig társalapítója a hasonló célú szlovákiai ANTENA hálózatnak

(antena.net).

Tabačka Kulturfabrik szolgáltatásai

A kreatív ipar és a közműszolgáltatások támogatására a Tabačka olyan szolgáltatásokat kínál, mint tervezők, építészek, informatikai programozás, kreatív vállalkozók, filmesek, 2D és 3D nyomtatók, naturkozmetikumok, street art bolt, hang- és fénystúdió, hangstúdió, coworking tér, bisztró (ételek és italok) és hostel. Megtalálhatja a helyét dolgozni, alkotni, művészetet készíteni és előadni, ötleteket bemutatni, találkozni, beszélgetni, enni, inni és aludni.

Ajánlott helyek:

Sajátos dizájn, specifikus szerkezet és sajátos atmoszféra (belső és külső belső (udvar). Példa a régi ipari helyszín (19. századi egykori dohánygyár) sikeres kiaknázására kultúra, művészet, kreatív ipar számára a nyersiparban. kortárs stílus. A többfunkciós elv minden helyiségben követve – hogy megfeleljen a különböző felhasználók különböző igényeinek.

Nagyterem – a legnagyobb multifunkcionális tér koncertek, színház, fesztiválok, bemutatók, táncok, beszélgetések, bulik, mozi számára.

Fabricafe – Tabačka kis helysége (a régi Tabačka eredeti tere a rekonstrukció előtt), most nagyobb és job állapotban

Black Box – kísérleti performatív művészeti tér.

Mid Box – kisebb multifunkcionális stúdió

Galéria Tabačka – klasszikus kiállítótér (más néven White Box). Sajátos karakterrel rendelkezik az eredeti ipari építészeti részleteknek köszönhetően (ablakok, oszlopok, kis ajtók).

Kino Tabačka – többfunkciós tér, amelyet leginkább mozinak használnak

Kreatív inkubátor – irodákat/stúdió helyiségeket kínál különböző méretű bérelhető

A régi gyárfalakon belül őrzött udvar egy kis udvar, jó időben a tabačka élet magja.

Zene- és hangstúdió

Tabačka Kulturfabrik program és tevékenységek

SPOT Hőközpontok

A SPOT projekt fő célja a kultúra elterjesztése a város külterületein és lakóterületein, a lakótelepek újjáélesztése, valamint a lakosság bevonása a művészeti és kulturális eseményekbe 2013-ban és azt követően. Ez magában foglalja a használaton kívüli hőcserélő állomások közösségi központokká való átalakítását is. Ez egy progresszív és egyben

CANLI - Carpathian Network of Light

nagyra értékelt projekt a közösségfejlesztés, a szociális és közösségi művészet területén.

2007 körül Szlovákiában lehetőség nyílt az Európa Kulturális Fővárosa cím megszerzésére. 2013-ban ez volt a lehetőség Szlovákiának és Franciaországnak, végül két város lehetett büszke erre a címre: Kassa és Marseille. A versenyzési lehetőség soha nem látott mértékű tevékenységet váltott ki Kassán, és még a felkészülés következő éveiben, 2013-ban maga és Kassa is részesült ennek a csodálatos európai projektnek az eddigi minőségi eredményeiből.

A városi tanács határozata alapján Kassa városa létrehozta a K13 - Kassai Kulturális Központok közreműködő szervezetet. 2014. január 1-jén kezdte meg tevékenységét azzal a céllal, hogy a 2013-ban lerakott alapokra építsen, amikor Kassa Európa Kulturális Fővárosa volt. Lefedi az alatta létrejött összes kulturális központot (Kaszárnya Kultúrpark, Art Hall, Amphitheater és SPOT).

A beruházási projekteknek köszönhetően létrejött kiépített kulturális infrastruktúrát kulturális célokra fordítják, és folytatják a bevált projekteket. A szervezet fő tevékenysége a városi vagyonkezelés, programok, kiállítások, fesztiválok, színházi és filmes előadások, koncertek, kulturális és oktatási, társadalmi rendezvények szervezése a kultúra területén, a bel- és külföldi turizmus, oktatás, képzés, ill. testkultúra, tudományos-műszaki szolgáltatások és információs szolgáltatások fejlesztése, koordináció, szervezési és együttműködési feltételek biztosítása más hazai és külföldi intézményekkel. K13 tevékenység

- A Kassai Kulturális Központ emellett a publikációra, marketingtevékenységre, a kreatív iparágak támogatására, a nemzeti és nemzetközi intézményekkel való együttműködésre a kultúra területén, a szabadidős tevékenységek támogatására és népszerűsítésére, konferenciák és tanfolyamok szervezésére összpontosít, a foglalkoztatást és a regionális fejlesztést támogató tevékenységek.

A K13 - Kassai Kulturális Központok víziója, hogy kulturális infrastruktúrát kínáljon a kulturális szereplőknek, cégeknek, magánszemélyeknek, non-profit szervezeteknek és az üzleti szférának, hogy a közreműködő szervezet átfogó technikai és program háttérrel hozzon létre. A 2013-as Európa Kulturális Fővárosa címet elnyerő INTERFACE 2013 projekt folytatása a szándék. Mindennek, ami Kassán a kultúra területén megépült, a célját kell szolgálnia, különösen a város lakóit és látogatóit.

Az INTERFACE 2013 egyik legmerészebb és leginnovatívabb projektje az Exchangers, Cultural Points – SPOTs elgondolása volt, amelyről ez a tanulmány fog szólni.

SPOT - Výmenníky

A SPOT projekt célja a kultúra decentralizálása a városközponttól a külterületekig – különös tekintettel a nagykapacitású lakótelepek környezetére. Ennek szerves része a hőcserélő állomások rekonstrukciója a modern településkultúra központjaivá. A hőcserélők lakótelepi előnyös elhelyezkedése lehetővé teszi számukra, hogy aktívan részt vegyenek az olyan panellakótelepek revitalizálásában, amelyekben sok esetben hiányzik az alternatív kínálattal rendelkező infrastruktúra, valamint a hagyományos lakótelepi lakosok számára elérhető hagyományos művészet és kultúra. A cserélők sajátos igények kielégítésére teremtenek teret, és programstruktúrájukkal hozzájárulnak a közösségfejlesztéshez, a civil részvétel növeléséhez, innovatív projektek bevezetéséhez a társadalmi és közösségi művészet területén, támogatják a közösségi terek kialakítását és adaptálását, valamint a nem formális oktatás és az önkéntesség. A cserélők támogatják a kultúra decentralizációját a városközponttól a külterületig, és segítik a hiányzó modern kulturális infrastruktúra és új közszolgáltatások kiterjesztését a lakótelepi lakosság számára. A folyamat eredménye hét multifunkcionális kulturális tér, amelyek hatással vannak a kulturális produktivitás és a városi együttélés minőségére.

A SPOT-projekt eredeti ötletének szerzői abból indultak ki, hogy a lakótelepeken elavult és kihasználatlan infrastruktúrájú épületek találhatók, amelyek hőcserélő állomások tárgyai. A 20. század 60-as és 70-es éveiben épültek, és eredetileg egy lakótelepi lakások hőelosztására használták őket. A hőcserélő állomások elavult technológiáját jelenleg fokozatosan új, lényegesen kisebb helyigényű technológiák váltják fel. A lakókomplexumokban a hőcserélők előnyös helyzete lehetővé teszi, hogy aktívan részt vegyenek a panellakótelepek revitalizációjában. Többek között az volt a lehetőség, hogy a cserélőket úgynevezett kulturális élpontokká alakítsák.

2009 februárja óta közösségi munkások és önkéntesek dolgoznak együtt a Terasa városrész lakóival, a helyi általános iskolákkal és civil szervezetekkel, és közösen készítettek elő különféle, a közösséget fokozatosan aktivizáló rendezvényeket. Létrejött a lakosok

CANLI - Carpathian Network of Light

kezdeményezése, a Neighbors Group, akik lelkesen segítik a SPOT projekt tevékenységeinek megvalósítását. A 2010 elején megnyílt első felújított hőcserélő nem csupán kulturális központ, hanem közösségi találkozások, társasági és közösségi művészeti tevékenységek tere lett minden innovatív formájában. A cserélő, mint a határ kulturális pontja egyben a közterület-teremtési és -módosító projektek, a civil részvétel, a nem formális oktatás és az önkéntesség tere is.

- Mindezek a tevékenységek hozzájárulnak a SPOTs projekt célkitűzéseinek teljesítéséhez, amely folyamatosan pozitív visszhangot vált ki külföldi partnerektől, a szociális művészet és a közösségi munka szakértőitől, és Kassa, mint Európa fővárosa egyik kiemelt beruházási projektje volt. Kultúra 2013. közösségfejlesztés.

- 2013-ra a hőcserélők rekonstrukciója megtörtént, a tervezett beruházások összköltsége 1,6 millió volt. eur. A 2013 utáni elképzelés az volt, hogy a cserélők menedzselését egy külön szervezetre vagy helyi partnerségre bízzák, amely ennek érdekében felmerülhet, és a közösséggel, a kulturális szereplőkkel és a harmadik szektorral együttműködve vállalja a felelősséget a csereprogram adminisztrációjáért és programjáért. .

- Helyszínek

- Eredeti állapot: A hőcserélő állomások objektumai a város szélén találhatóak. A 20. század 60-as és 70-es éveiben épült, a települési infrastruktúra részeként, és a lakóházak hőelosztására használták. A technológia fejlődésével fokozatosan fel kellett szabadítani ezeket a kihasználatlan tereket. A lakótelepek alulméretezett kulturális infrastruktúrát jelentenek, a lakosság kulturális szolgáltatásai azonban igényt mutatnak rájuk. A kultúra bemutatása, a kulturális és társadalmi rendezvények szervezése, a közösségfejlesztés és a helyi kultúra fejlesztése a lakótelepeken megzavarja a kulturális infrastruktúra elégtelen hátterét és fenntartását.

-

Javasolt állapot, specifikáció:

- 2012 végéig a SPOTs projekt része. öt hőcserélő állomás rekonstrukciója a négy

legnagyobb kerületben: Kassa kerület - Nyugat, Kassa Óváros kerület, KVP kerület, Kassai kerület - Nad jazerom lakótelep. A megvalósítás befejezése utáni helyzet:

- • OBRODY Hőközpont - közösségi projektek a lakossággal, kisebb színházi, tánc- és zenei formák bemutatása, workshopok, kiállítások stb.

- • BRIGÁDNICKÁ Hőközpont - kisebb színházi, tánc- és zenei formák bemutatása, film, tánc. műhelyek, kiállítások és művészeti projektek a lakosokkal.

- • L'UDOVÁ Hőközpont - a városi sportok támogatására összpontosít: gördeszka, görkorcsolya, valamint a street art, a hip-hop és a breakdance támogatása.

- • VAŽECKÁ Hőközpont - multimédiás alkotóműhelyek, tánc, zene, hegymászó szubkultúra elemei.

- ŠTÍTOVÁ Hőközpont - tevékenységének középpontjában az audiovizuális produkció, az új médiák támogatása áll, amelyeknek a műhelyeknek vagy konkrét művészeti projekteknek, kiállításoknak, diákprojekteknek köszönhetően Kassa számára elérhetőbbé kell válniuk.

- WUPPERTALSKÁ Hőközpont - kreatív műhelyek, szemináriumok. A lakók által épített közösségi kertnek köszönhetően az ökoművészet, a lelkes botanikusok, kertészek és természettudósok vagy műkertészek, valamint a közterület művészet általi átalakítását segítő művészek központjává vált.

- JEGOROVOVO Hőközpont - az egykori szabadidőközpont épületének egy része a Jegorov téren a Kassa-Dargovských hrdinov kerületben hőcserélőként is szolgál.

2013-ban három alapprogramot terveztek az egyes SPOTS-okhoz: Program

Közösségfejlesztési, Lakásfejlesztési Program és Párbeszéd Program.

Közösségfejlesztési program – a helyi civil egyesületekkel, önkormányzatokkal és művészekkel együttműködve megteremti a lakosság önmegvalósításának, bevonásának feltételeit.

Támogatja azokat a tevékenységeket, amelyek csökkentik a lakótelepi anonimitás mértékét, hozzájárulnak a civil részvétel fokozásához és a közösségi szolidaritás építéséhez.

A lakótelepi program új műfajokat, lakótelepi szubkultúrákat köt össze, és a peremtől a központig kapja a lakásművészetet.

A Párbeszéd Program fő gondolatai az idősekkel, fiatalokkal és hátrányos helyzetű csoportokkal való

munka, valamint a közösségi és szociális munka új megközelítéseinek támogatása.

A rekonstrukció műszaki megoldását úgy terveztük meg, hogy az maradéktalanul megfeleljen a hőcserélő állomások jövőbeni használatának követelményeinek. A Ludová, Brigádnická és Štítová hőcserélőben az elrendezési megoldás a meglévő objektumok térbeli felosztását használja fel. A bejáratoknál külön cellák tartalmazznak olyan létesítményeket, mint a szaniterek, műszaki helyiségek és a SPOT kezelői irodái. A kulturális rendezvények fő helyszínei a többfunkciós termek. Az épületek funkcionálisan is kihasználják a tetőt és a környező terepművelődési központokat. A Važecká és Wuppertálska hőcserélőben lévő főépületek négyzetes alaprajzon megmaradtak, de egy többfunkciós tetőterasszal egészülnek ki. A fő teret többfunkciós termek alkotják, amelyeket különféle társadalmi-kulturális tevékenységekre terveztek. A további területek a közönség számára kialakított szaniterek és a látogató művészek nappalija lesz. Minden ajtó küszöb nélküli. A rekonstrukció magába foglalja a terület tereprendezését és parkosítását is.

Minden hőcserélő stat

A szükséges technológiák minimálisra csökkennek, és a fenntartott épületrészekben maradnak.

Helyek

Cserélők - A szélső kulturális pontok változó, társadalmi és kulturális térként szolgálnak, ahol a művészi alkotást támogatják felszerelt műhelyek, színházi előadások, koncertek, kiállítások, filmek bemutatásával, valamint klubfoglalkozások, workshopok, megbeszélések és tervezési találkozók szervezésével. lakókkal. A cserélők a laktanyával / Kulturparkkal és Múcsarnokkal / Művészeti Csarnokkal együtt a kulturális infrastruktúra modern városi hálózatát alkotják, amelyek programjai egymást kiegészítve széles körű szabadidős tevékenységeket, oktatást, tapasztalatcsereét és ismerkedést biztosítanak a lakosoknak. hagyományos és alternatív művészettel és kultúrával. A SPOTs projekt fontos mérföldköve a kulturális és művészeti beavatkozások lakótelepi környezetre gyakorolt hatásainak értékelése, valamint egy olyan módszertan elkészítése, amely Európában is alkalmazható hasonló művészeti projekteken.

Jelenleg összesen 7 db felújított hőcserélő található az egyéni lakótelepeken.

Valamennyi hőcserélő a rendeltetését szolgálja, és a kultúra terjesztésének egyik eszközévé vált a belvárostól a külterületig - a nagykapacitású lakótelepek környezetében.

A cserélőknek köszönhetően sikerült megteremtünk a feltételeket a közönség bővüléséhez, az új közösségi alkotások létrejöttéhez és a lakosság egyéni fejlődéséhez az alkotó tevékenységben való részvételükkel. A cserélők változó, társadalmi és kulturális térként szolgálnak, ahol lehetőség nyílik a művészi alkotás támogatására terek biztosításával - felszerelt műhelyek, színházi előadások, koncertek, kiállítások, filmek bemutatása, valamint klubfoglalkozások, workshopok, disztribúciók szervezésével. beszélgetések és találkozók a lakosokkal.

A SPOT projekt támogatja:

- Közösségfejlesztés és civil részvétel, amely magában foglalja a formális, informális lakossági csoportok építését, támogatását, részvételét közösségük és közügyeik fejlesztésében;
- Innovatív projektek a társadalmi és közösségi művészet területén, művészeti projektek megvalósítása érdekében különböző közösségekben, a művészek alkotói együttműködésének támogatása a lakókkal, intézményekkel, közösségi és szociális munkásokkal;
- Közterületek, pl. aluljárók, parkok, játszóterek, lakótelepi lakosok természetes találkozási helyeinek kialakítása, átalakítása, hőcserélő állomások objektumainak rekonstrukciója, környezetének módosítása;
- Nem formális oktatás és az önkéntesség fejlesztése önkéntes platform kiépítése, valamint az interkulturális tapasztalatcsere feltételeinek megteremtése, a kulturális szereplők és intézmények oktatása.

Fő tevékenységek

A gazdag SPOT-programban szerepel még: a Use the C!Ty, Sokszínűség, Lakásfelvonulás, Utazás az ismeretlenbe, Keleti perc és egyebek fesztiválok. A cserélők pl.: csereműhelyeket (lakosok és helyi civil szervezetek műhelyei), tematikus kreatív műhelyeket és művészeti oktatást, művészeti rezidens projekteket, PULZ-t (SPOT közösségi újság), tudományos kávézókat (meghívott szakértők bemutatkozása a témában). a tudományos, műszaki, művészeti vagy közösségi témák népszerűsítésére összpontosító cserélők kötetlen légköre).

Hogyan működnek / Ki a kulturális közvetítő?
Minden cserélőnek megvan a maga kulturális közvetítője, aki gondoskodik a működéséről, segíti a rendezvények lebonyolítását, és különösen együttműködik a művészekkel és a lakótelepi lakosokkal. Feladata a közösségek megszólítása, a formális és informális csoportok fejlődésének támogatása, a művész első kapcsolattartása a lakókkal, bemutatása és elmagyarázása, hogyan zajlik a lakótelepi élet. Segíti a művészi és közösségi szándékok elindítását is. A kulturális közvetítő fő küldetése, hogy összekapcsolja a meglévő közösségeket, egyéneket, szervezeteket, formális és informális csoportosulásokat egy érdekes projekttel a kultúra vagy közösségfejlesztés területén.

Kikkel dolgoznak együtt?

A partnerek helyi szervezetek és intézmények, helyi és külföldi művészek és kulturális szereplők, nem-kormányzati és non-profit intézmények, formális és informális csoportok, szakértők, tudósok, hallgatók, művészek, de különösen hétköznapi emberek és szomszédok lakótelepekről.

Támogatás – Lehetőséget adnak az embereknek, hogy megtalálják a bátorságot, hogy megmutassák és átadják magukat másoknak.

Tolerancia – Segítenek mindenkinek, aki érdeklődést és kezdeményezést mutat. Nem akadályozzák őket előítéletek, szívesen fogadják a különbségeket és a különbözőségeket.

Érdeklődés - Érdekelnek a lakótelepen élők történetei, gondjai, örömei, a mindennapi élet minősége.

Professzionizmus – Rendszeresen és lelkiismeretesen közelítik meg munkájukat. Érdekelnek az emberekkel való kapcsolataik, az elégedettségük és a munkájuk minősége is.

Alapvető információk: Kassa városa alapította (az INTERFACE projekt keretében) az Európa Kulturális Fővárosa 2013 címért folyó pályázat során.

Milyen probléma merült fel: a szocialista időkből származó külvárosi panelházi területeken a régi hőcserélőkben (výmenníky) rekonstruálni és kialakítani a kulturális, közösségi, művészeti, sport, társadalmi tevékenységek új helyszíneit.

Elhelyezkedés: hét helyszín (SPOT) szinte az összes városkörnyező tömbterületen, amelyek akkoriban régiek, elhagyottak és műszakilag

Célcsoportok: kiválasztott épületek közelében élő polgári közösségek - SPOT-ok, akik érdeklődnek a különböző kulturális és művészeti tevékenységek iránt; A városi hatóságok a kultúra jobb terjesztését keresik a központon kívül, és értelmet adnak a paneltömb területeken lévő régi épületeknek.

Résztevők: a SPOT projekt munkatársai és a polgári közösség tagjai, művészek és kulturális aktivisták, városi hatóságok, építőipari cégek és építész tervezők.

Költségek: A költségek 1,6 millió euró körül alakultak a rekonstrukció első szakaszában, mivel öt nagyon rossz állapotú régi épületben végezték el a munkálatokat a csúcsmódn kialakítású és többfunkciós terek újjáépítésével. Végül hét SPOT készült, így a költségvetést is frissítették.

Kimenetek: Végül hét multikultúra készült

Kb. 1000 négyzetméter alapterületű turális terek együtt, kortárs kivitelben szinte minden kultúr-, művészeti, társadalmi és közösségi rendezvényre alkalmas, egyenként maximum 60 fős, kihasználatlan, nagyon rossz állapotú ipari terekből.

Eredmények, előnyök: 2013-tól igen aktív kulturális terek létesülnek, amelyek nagy hatással vannak a korábban »elfelejtett« paneltömb területek kulturális életére Kassa város körül, de a tágabb régióhoz, a szlovák művészeti színtérhez és a nemzetközi kapcsolatokhoz is kötődnek is.

Milyen problémák merültek fel az eredmények elérése érdekében: El kellett készíteni, megtervezni és le kellett készíteni az egykori ipari épületek teljes rekonstrukcióját, és megfelelő embereket, munkatársakat és együttműködő közösségeket kellett találni az újdonsült helyek tevékenységének megkezdéséhez.

Elérhetőségek: K13, Kulturpark, Kukučínova 2, 04001 Košice, Slovakia.

IČO 42 323 975, DIČ: 202 387 42 26

Honlap: www.k13.sk;

Alapító: Košické kultúrne centrú, www.k13.sk

Ügyvezető: JUDr. Tomáš Petraško, office@k13.sk

SPOT honlap: <https://vymenniky.sk>

SPOT stáb: projektmenedzser - Matúš Binc, ma-

CANLI - Carpathian Network of Light

tus.binc@k13.sk

PR, koordinátor - Gabriela Mišurová,
gabriela.misurova@k13.sk

Važecká Hőcserélő –kultúrfelelős: Lucia
Hrubá, lucia.hrub@k13.sk

Štítová és Obrody Hőcserélő – Beáta
Andrejková, beata.andrejkova@k13.sk

Wuppertálska és Obrody Hőcserélő – Zdenka
Koščová, zdenka.koscova@k13.sk

Brigádnická és Jegorovovo Hőcserélő – Zuzana
Hronská, zuzana.hronska@k13.sk

Ľudová Hőcserélő – Peter Olejár, peter.olejar@
k13.sk

Támogatók: Kassai Kulturális Központ, Kassa
Város Önkormányzata, Kreatív Ipari Támogatási
Alap, Szlovák Kulturális Minisztérium, Regionális
Operatív Program és mások.

Egykori sómű helyre- állítás, a dél-francia Camargue- ban

Egy nagy helyreállítási projekt 2011-ben kezdődött Salin-de Giraud egykori sóművében, amely a Rhône-delta délkeleti részén, a Camargue Regionális Természeti Parkban és az UNESCO Ember- és Bioszféra Rezervátumban található. Ez a terület Arles és Saintes-Maries-de-la-Mer települések hatalmas, 6500 hektáros tengerparti területét képviseli, amelyet 1950-től 2008-ig részben átalakítottak, és ipari sótermelésre használtak. Erős mesterségesítés jellemezte, tengerparti töltésekkel, valamint a sókitermeléshez használt tavakként használt különböző víztestek közötti kapcsolat megszakítása. Miután a területet a francia tengerparti hatóság (Conservatoire du Littoral) megvásárolta, a sótermelésről a vizes élőhelyek helyreállítására irányuló alapvető váltás vezérelte az új kezelési stratégiát, és a formálódó sóműveket pufferzónává változtatta. a viharok hatásainak és a tengerszint emelkedésének mérséklésére.

A jelenleg is folyó munkálatok fő célja az ökoszisztéma természetes jellemzőinek és folyamatainak helyreállítása a különböző víztestek közötti összeköttetés biztosítása, a természetes ellenálló képesség növelése, valamint a klímaváltozás hatásai és a természeti katasztrófák kockázatának csökkentése érdekében. A beavatkozások a Nature Based Solution (NBS) megközelítés szerint valósultak meg, és magukban foglalták a gravitációs

vízáramlások helyreállítását és a tengerparti gátak elhagyását, ami egy természetes víz kialakulásához vezetett.

parti. Környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból már észleltek pozitív hatásokat. A helyreállítási munkálatok új teret teremtettek a rekreációs tevékenységeknek, és lehetőséget teremtettek a part menti dinamika és gazdálkodás területén a tudásfejlesztésre.

Kihívások

A Camargue-delta körülbelül 70%-a 1 m-nél kisebb magasságban található, így a terület rendkívül érzékeny az áradásokra. Az 1860-as évek óta a Rhône-delta szinte teljesen polderezetté vált a történelmileg a part menti övezet elárasztásának megakadályozására épített gátak építése miatt. Ez nagymértékben csökkentette a Rhone folyó hordalékbejutását, ami befolyásolta a dűnék kialakulását és felgyorsította a part menti eróziót. Ezenkívül a Salin-de-Giraud terület intenzíven átalakult az ipari sótermelés időszakában (1950 és 1970 között jelentős átalakulásokkal), a sókitermeléshez bepárló- és kristályosító tavakat hoztak létre. A vízdinamika és az ökológiai viszonyok erősen megváltoztak: a sókitermelésre használt víztesteket leválasztották a környező részvízgyűjtőkről, a part menti gátak lehetővé tették a tengervíz hullámainak teljes mesterséges szabályozását, és tavasszal és nyáron mesterségesen szivattyúzták a tengervizet.

Fő kihívások az oldal megszerzése után

A Conservatoire du Littoral által kidolgozott munkák ezért a telephelyi hivatás alapvető eltolódásához kapcsolódtak, a sótermelésről a vizes élőhelyek megőrzésére az adaptív gazdálkodás és az NBS megközelítés révén. A Geológiai és Bányászati Kutatási Iroda (BRGM) 2018-as tanulmánya szerint Camargue várhatóan fokozatosan sebezhetőbb lesz az éghajlatváltozás miatti part menti erózióval és a tenger alámerülésével szemben. A Földközi-tenger árvíz kockázatát felmérő tanulmány szerint a tengerszint szélsőséges emelkedése, amelyet 100 éves viharhullámként határoztak meg, a csúcskategóriás tengerszint-emelkedés regionális forgatókönyvében (8,5 RCP 95. percentilis vetülete) 2100-ra 1,6 és 1,8 m közé esnek. UNESCO világörökségi helyszínnek. Az ex treme eseményekhez és a tervezett tengerszint-emelkedéshez kapcsolódó tengeri víz alámerülés modelljeit a BRGM készítette LIDAR képek

CANLI - Carpathian Network of Light

segítségével. A modellek irányították a menedzsmet stratégiát és a katasztrófakockázat-csökkentés folyamatát.

Célok

A Camargue-i egykori sómű helyreállítási projektje során a következő gazdálkodási célokat tűzték ki:

- A rendszer természetes hidrológiai működésének helyreállítása, összekapcsolva a területet a környező víztestekkel (belvízi lagúnák, a Rhone folyó és a Földközi-tenger);
- A parti lagúnák és a homokos partvidék természetes ökoszisztéma-jellemzőinek helyreállítása, beleértve a dűnéket, a sós növényzetet és a szikes mocsarakat;
- A vízmadarak költőhelyeként működő terület fenntartása vagy bővítése;
- Alkalmazkodó gazdálkodás végrehajtása a part viharoktól és tengerszint-emelkedéstől való védelme érdekében;
- Hozzájárulás a fenntartható fejlődéshez, beleértve az ökoturizmus és a rekreációs tevékenységek fejlesztését.

Összességében a munkálatokat az ökoszisztéma természetes jellemzőinek és rezilienciájának helyreállítása érdekében végezték, hogy elősegítsék a „szálláshely” stratégiát az éghajlatváltozással és a természeti katasztrófák fokozott kockázatával szemben.

Ebben az esetben megvalósított adaptációs lehetőségek

- Gátak és gátak átalakítása vagy javítása
- Part menti vizes élőhelyek helyreállítása és kezelése

- Monitoring, modellező és előrejelző rendszerek
- Megoldások

A helyreállítási folyamatot a Camargue Regionális Természeti Park (koordináló menedzser) vezette be, együttműködve a Tour du Valat Kutatóintézettel és a Nemzeti Természetvédelmi Társasággal (társmenedzserek) a szervezet égisze alatt. Conservatoire du Littoral (földtulajdonos).

Mesterséges tengervíz elpárologtatás

A sókitermelésre használt tavak leállítását, valamint a gravitációs vízáramlások és egyéb természetes folyamatok helyreállítását célzó, széles körű tevékenységi terv kidolgozását és végrehajtását megkezdték. A főbb munkák a következők:

- (i) mederkotrás, (ii) új kapcsolatok építése és a

korábbi sóművek és a környező sós- és édesvízi ökoszisztémák közötti kapcsolatok helyreállítása, valamint (iii) a tengerparti gátak elhagyása, amelyek lehetővé teszik a víz szabad mozgását az egykori sóművek lagúnái között. és a Földközi-tenger. Ezen túlmenően az 1859-ben, az emberek és vagyon védelmére épített, a szárazföld belsejében található gátat úgy alakítják át, hogy biztosítsa az árvízvédelmet a Rhône-deltában.

Az ilyen hidraulikus munkák lehetővé teszik az egykori sómű hidroszisztémájának visszakapcsolását a közeli Camargue Természetvédelmi Terület lagúnáihoz és a tengerhez. A víztestek visszacsatolása a vízi utak természetes úton történő átforgalmazásához vezet, az NBS-szemlélet szerint. Az újonnan kialakult talajok és a helyreállított vízi utak a növényzet, a halak, a madarak és más vadállományok „új” élőhelyeivé válnak. Ezt a megközelítést követve a part menti ökoszisztéma várhatóan ellenállóbbá válik, hogy jobban megbirkózzanak a tengerszint-emelkedés és a tengeri viharok hatásaival, beleértve a kapcsolódó árvizeket is.

A munkálatok még folynak; a következő jövőre tervezett intézkedések a következők: (i) a belvízvédelmi gátak további adaptálása, helyük megváltoztatása; (ii) a hidraulikus helyreállítási munkák folytatása és (iii) kerékpárutak kialakítása a fenntartható turizmus és rekreációs tevékenységek érdekében. Az elmerülési kockázat elemzését a tengerszint-emelkedéssel kapcsolatos új ismeretek fejlődésének megfelelően finomhangoló új modellek várhatóan irányítják ezeket a tevékenységeket a jövőben.

A telephely hidrológiai és ökológiai dinamikájának felmérésére környezeti monitorozást hajtanak végre, és a közeljövőben tervezett új hidraulikai munkák eredményességének értékelése érdekében tartanak fenn. Ez magában foglalja a helyreállított ökoszisztémák hidrológiai és éghajlati puffervalkóinak értékelését, valamint egyes biodiverzitási mutatók tendenciáit, mint például a vándorló halfajok előfordulása és elterjedése.

Relevancia

Az esetet főként más szakpolitikai célok miatt dolgozták ki és hajtották végre, de a CCA szempontjainak jelentős figyelembevételével.

További részletek Az érintettek részvétele

Párbeszéd a helyi szereplőkkel és lakosokkal

CANLI - Carpathian Network of Light

A közeli Salin de Giraud falut azért hozták létre, hogy növeljék a helyi közösség ismertségét és elfogadását. Nyilvános találkozókat, tárlatvezetéseket, fotókiállításokat és workshopokat szerveztek információs táblák, brosúrák és videók készítésével a lakosság megfelelő tájékoztatása, az éghajlatváltozással kapcsolatos tudatosság növelése és a gazdálkodási döntések megosztása érdekében.

Siker és korlátozó tényezők

Számos sikertényező kedvezett a helyreállítási munkálatok megvalósításának, különösen azért, mert azokat a környezeti közösség (az ökoszisztéma újrakonstitúciója), a tudományos közösség (tudásfejlesztés) és a társadalom egésze (pufferterület mérsékli az effektust) előnyösnek ítélte. - vihar- és tengerszint-emelkedés hatásai, új terület a rekreációs tevékenységekhez) A közpénzek megtakarításának lehetősége, a tengerparti gátak karbantartásához képest olcsóbb beavatkozásokba való befektetés minden bizonnyal ösztönözte ennek a szemléletnek az elfogadását.

Még ha több kezdeményezést is szerveztek a helyi közösség tájékoztatására, a helyreállítási projekt megvalósítása bizonyos ellenállásba ütközött a lakosság részéről, akik nehezen fogadták el, hogy a tengerparti gátat elhagyták. Egyértelműen felmerült az igény a közeli közösséggel való kommunikáció és együttműködés javítására, hogy növeljék a munkák folytatását.

Ezen túlmenően számos bizonytalanság létezik az ökoszisztémának a helyreállítási beavatkozásokra adott válaszával kapcsolatban, mivel a tengerszint-emelkedés vizes élőhelyekre gyakorolt hatásairól még korlátozott az ismerete. A helyszín jelenleg folyamatban lévő környezeti monitorozása hozzájárul az ökoszisztémák működésével kapcsolatos meglévő ismeretek bővítéséhez, támogatva az NBS megközelítés hatékonyságát. A vizes élőhelyek éghajlatváltozásra adott válaszában realitásabb előrejelzései segíthetnek a jövőbeli hatékony kezelési intézkedések megtervezésében.

Költségek és hasznok

Gazdasági szempontból az új kezelési stratégia olcsóbb megoldásnak számított a tengerparti gátak integrált karbantartásához képest. A belső védőgát-rendszer karbantartása és adaptálása érdekében (körülbelül 16 km-es

vonalhosszabbítás) 7-13 millió eurós beruházást becsültek, plusz 80-140 K€ éves karbantartást. A hidraulikus újracsatlakozási munkálatok költségét kevesebb mint 1,5 millió euróra becsülték.

A helyreállítás előnyeit környezeti, társadalmi és gazdasági szempontból is értékelték. Ökológiai szempontból a monitorozási eredmények a helyreállított parti lagúnák és mocsári ökoszisztémák működésének javulását jelezték: sikeres szikes növényzet szukcesszió, egészséges bentikus gerinctelen közösség és a lagúnák alámerült makrofitatakarója, javult a víztestek közötti hidrobiológiai kapcsolat. a halfajok számára potenciálisan nevelési szereppel és vonulási útvonallal rendelkező területek. Társadalmi szempontból a helyreállított terület rekreációs lehetőséget biztosít a helyi közösség és a turisták számára, akik szabadon hozzáférhetnek a terület egyes részeihez, a Rhône-delta esztétikai és tájképi értékének növekedésével. A projekt lehetőséget teremtett a parti vizes élőhelyek dinamikájával kapcsolatos új tudományos ismeretek fejlesztésére is. Az ökológiai helyreállítás gazdasági haszna nem csupán az árvízi kockázatok elleni védekezésre fordított közpénzek jelentős mérséklődése, hanem a helyreállított vizes élőhelyek által kínált többféle ökoszisztéma szolgáltatás nyújtása is, beleértve a fent említett turisztikai és rekreációs szolgáltatásokat is. - nemzeti tevékenységek.

Jogi szempontok

A terület hidraulikai helyreállításához szükséges mérnöki munkákat egyszerű környezeti hatásvizsgálat után kellett bejelenteni vagy engedélyeztetni, hogy megfeleljenek az EU Natura 2000 és Víz Keretirányelvnek.

A part menti helyreállítási projekt teljes mértékben összhangban van a Bouches-du-Rhône-i Direction départementale des territoires et de la mer (DDTM) által elfogadott iránymutatásokkal, amely Camargue-ban a tengeri merülési kockázatok kezeléséért felelős hatóság. A stratégia abból áll, hogy lehetővé kell tenni a tengerparti vonal szabad mozgását a homokpadok természetes kialakulásával, miközben fenntartja és megerősíti a meglévő infrastruktúrákat az emberek és a tulajdon védelme érdekében a szárazföld belseje felé.

Megvalósítási idő

A helyreállítási munkálatok 2011-ben kezdődtek, miután a Conservatoire du littoral lett a terület

CANLI - Carpathian Network of Light

tulajdonosa, és jelenleg is folynak. A jelenlegi megvalósíthatósági tanulmány alapján a tervek szerint 2022-ig új hidraulikai helyreállítási programok indulnak az édesvízgazdálkodás javítása érdekében a telephely periferiáján.

Élettartam

A helyreállítás egy hosszú távú projekt, amely a változó part menti dinamikára és a tengerszint emelkedésére adott válaszként folyamatos, alkalmazkodó folyamatnak tekinthető. A felügyelet és a karbantartás ennek a folyamatnak szerves részét képezi.

Referencia Információ Kapcsolat

Brigitte Poulin

Az ökoszisztéma osztály vezetője

Tour du Valat, Research Institute for the Conservation of Mediterranean Wetlands

E-mail: poulin@tourduvalat.org

Tel. +33 (0)4 90972975

Honlap

<https://tourduvalat.org/en/newsletter-articles/the-restoration-of-the-former-saltworks-in-the-carmague-a-nature-based-solution-to-adapt-to-sea-level-rise>
http://www.conservatoire-du-littoral.fr/siteLittoral/483/28-etangs-et-marais-des-salins-de-carmague-13_bouches-du-rhone.htm

Forrás

Tour du Valat, Research Institute for the Conservation of Mediterranean Wetlands

Published in Climate-ADAPT Oct 17 2019 –

Last Modified in Climate-ADAPT Dec 07 2021

Kérjük, forduljon hozzánk az esettanulmányra vonatkozó egyéb kérdéseivel vagy egy új esettanulmány megosztásával (e-mail: klima.adapt@eea.europa.eu)

A przeworski cukorgyár posztipari területeinek revitalizációja

Forrás: <https://www.orzelpzeworsk.com/cukrownia-przeworsk-utracone-zloto/>

Információk az esetről

Néhány szó a történelemről:

A przeworski cukorgyárat 1895-ben Andrzej Lubomirski herceg építette. A Lubomirski család támogatta a cukorrépa termesztését Przeworsk környékén, ezért az alapanyag cukorgyárba szállítása érdekében az 1900-1904-es években egy speciális keskeny nyomtávú vasútvonalat.

- Megépült a przeworski bekötővasút. A termelés azonban kezdetben nem hozta meg a várt pénzügyi eredményt, így finomító építése mellett döntöttek. Amikor 1899-ben megalapították, a przeworski cukor luxustermékké vált, amelyet itthon és külföldön kívánnak. Így kezdődött a gyár története, amely óriási hatással volt az egész régió gazdasági fejlődésére. Az első világháború idején, 1915-ben az orosz hadsereg által okozott tűzvészben leégett a cukorgyár. A finomító, a raktárak és a lakóépületek azonban megmaradtak.

Forrás: <https://www.orzelpzeworsk.com/cukrownia-przeworsk-utracone-zloto/>

1939-ben a cukorgyárat lebombázták. Ennek ellenére 1940-ben rögtönzött körülmények között kampányt folytattak. Így működött a cukorgyár egészen 1944 júliusáig, amikor is a németek elhagyták Przeworskot. A cukorgyárat az 1950-es években modernizálták, ekkor látták el őket korszerű berendezésekkel és gépekkel. Feldolgozó kapacitása nőtt, így az ültetvényterület is megnövekedett. 1975-ben a przeworski cukorgyár a „Cukrownie Lubelskie” állami vállalat része lett. 1995-ben a przeworski cukorgyárak Cukrownia "Przeworsk" S.A néven működő Államkincstári Vállalattá alakultak, de 2002-ben csődbe ment. Az egykori przeworski cukorgyár posztindusztriális területeit újra felhasználták egy sport- és szabadidőközpont létrehozására. A létesítményt 2014 novemberében helyezték üzembe a posztindusztriális területek revitalizálása projekt részeként.

- Üdülési, turisztikai és sporttelep építése

Központ Przeworskban. A projekt tárgya a Przeworsk Cukorgyár leromlott, 5 hektáros posztindusztriális területének revitalizációja volt

CANLI - Carpathian Network of Light

annak érdekében, hogy ez a terület általánosan elérhető rekreációs, turisztikai és sportközponttá fejlődjön.

A központ a szabadidős tevékenységek széles skáláját kínálja. Az alábbi létesítményekkel van felszerelve:

Haridolova Architektura Cyfrowa, str. 2-257

- játszóterek,
- kerékpárutak és gyalogos utak,
- gördeszkapark,
- szabadtéri edzőterem,
- asztalok asztaliteniszhez,
- teljes méretű futballpálya,
- az adminisztratív és szállodai funkciókat ellátó központ épülete.

Forrás: <https://mosirprzeworsk.pl/obiekty-mosir/osrodek-rekreacyjno/>

2019 júliusában további létesítmények és eszközök nyíltak meg:

- strandröplabdapálya,
- streetball kosárlabdapálya,
- street workout szabadtéri edzőterem,

Az épület adminisztratív részében található a Városi Sport- és Rekreációs Központ és a Przeworsk Városi Sportklub székhelye, valamint a Rehabilitációs és Segédeszköz-kölcsönző.

Ki a menedzser, tulajdonos, intézmény, közösség: Przeworsk városa

Milyen problémát kerestek, kezeltek

Az újjáélesztett területek és a kialakított infrastruktúra a következő problémákat oldotta meg:

- modern sport- és rekreációs területek hiánya
- nincs hely a családi időtöltésnek
- beépítetlen területek,
- leromlott és posztindusztriális területek

Elhelyezkedés

A délkelet-lengyelországi, Kárpátalja régióban található Przeworskban található Városi Sport- és Rekreációs Központ Lengyelország fejletlen régiójának tekinthető.

Célcsoportok

Przeworsk város és a környező területek lakói.

Családok, gyerekek és fiatalok, iskolák

Résztevők: helyi hatóságok (Városháza)

Költségek

A posztindusztriális területek revitalizációja a Regionális Program Nemzeti Kohéziós Stratégia és önkormányzati források társfinanszírozásával valósult meg.

Az erre a célra elkülönített alap: 1 068 668,37 Euró
Kimenetek

A pénzeszközöket a következőkre költötték:

- közúti és gyalogos útvonalak kialakítása a következő formában: gyalogos kerékpárutak,
- parkoló építése 62 férőhellyel a személygépkocsik számára, 3 parkolóhellyel a személygépkocsiknak és 3 parkolóhellyel a mozgássérültek számára,
- teljes méretű futballpálya építése
1 ha területű kisépítészeti beépítés
- parkszerű terület világításának kiépítése az egykori przeworski cukorgyár területének visszanyerése
- a meglévő épület tartaléképületnek szánt rekonstrukciója, területének bővítése

Eredmények / Előnyök – sikertörténet (mi volt elérve, hogyan, miért)

A projekt tárgya a Przeworski Cukorgyár leromlott posztindusztriális területének revitalizációja volt egy általánosan hozzáférhető rekreációs, turisztikai és sportterület kialakítása érdekében. A cél megvalósult

Eredmények:

területén végzett revitalizációs munkák 5,04 ha részletesen tartalmazza:

- közúti és gyalogos útvonalak kialakítása a következő formában: gyalogos kerékpárutak,
- parkoló építése 62 férőhellyel a személygépkocsik számára, 3 parkolóhellyel a

CANLI - Carpathian Network of Light

személygépkocsiknak és 3 parkolóhellyel a mozgássérültek számára,

- teljes méretű futballpálya építése
- 1 ha területű kisépítészeti beépítés
- parkszerű terület világításának kiépítése
- az egykori przeworski cukorgyár területének visszanyerése
- a meglévő épület tartaléképületnek szánt rekonstrukciója, területének bővítése
- kis építészet (padok, lomtárak) építése: parki padok, ifjúsági padok, szemégyűjtők, kutyáürülék tárolók,
- rekreációs és sport kisépítészet építése,

Forrás: <https://mosirprzeworsk.pl/objekty-mosir/osrodek-rekreacyjno/> Milyen problémákat tapasztaltak az eredmények elérése során

A megvalósítás során felmerülő kihívások nem biztosak/megerősítettek, de tekintettel arra, hogy az infrastruktúra állami költségvetésből valósult meg, a dokumentációt és a kivitelezők kiválasztásával kapcsolatos összes eljárást a nyilvános eljárások szerint kellett követni. Ez a tény például némi késést okozhatott. Szervezeti és adminisztratív problémák is előfordulhattak.

Elérhetőségek (intézmény, vezető, cím, telefon,

Régi sörfőzde

Források:

<https://www.labiryntarium.pl/>

<https://tvn24.pl/poznan/tak-wygladal-poznan-35-lat-temu-ra305459-3425534>

Információk az esetről

A régi sörfőzde Poznan egyik legismertebb épülete. Bár a kortárs építészet vitathatatlan ikonja, története sokkal távolabbi időkre, nevezetesen 1876-ra nyúlik vissza. Julius és Alfons Hugger testvérek egyelőre telket vásároltak a Półwiejska utcában. Az emeleten jéggyárat, két házat és egy melléképületet építettek, sörfőzdet, toronymalátaházat és szárítót építettek. A sörgyár terjeszkedett, az üzlet virágzott – 1918-ban csaknem 72 000 hektoliter sört állítottak elő. Az üzem három márkáról volt híres: a Pilsen Crystal, a sötét Munich Specjał és a Porter. Az első világháború kitörése, a sörfőzde a javában él. 1926-ban a gyár a románok kezébe került, akik az ott termelt malátát az Egyesült Államokba akarták exportálni. Az emelkedő komlóárak, a magas adók és az 1930-as évek válsága megghiúsította terveit. A sörgyár kevesebb mint 40 000 hektoliter sört

posta, weboldal stb.)

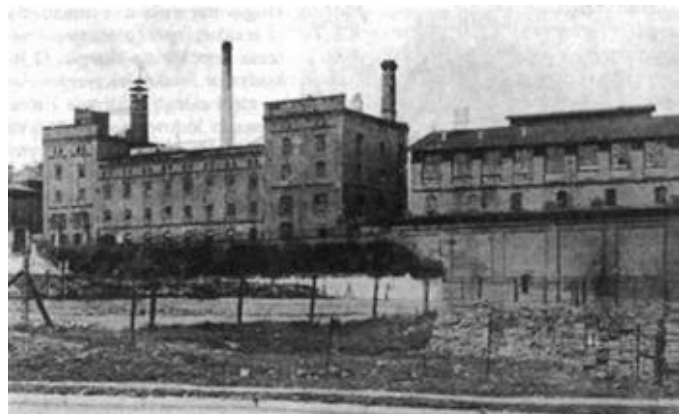
Przeworsk Városi Sport- és Rekreációs Központ
37-200 Przeworsk,
Ul. Budowlanych 9
tel. +48 16 307 40 46
sekretariat@mosirprzeworsk.pl
<https://mosirprzeworsk.pl/>

Forrás:

- <http://www.przeworsk.um.gov.pl/fundusze-unijne/1351-rewitalizacja-terenow-poprzymysowych-budowa-orodka-rekreacyjno-turystyczno-sportowego-przy-ul-budowlanych-w-przeworsku>

- <http://www.przeworsk.um.gov.pl/fundusze-unijne/1351-rewitalizacja-terenow-poprzymysowych-budowa-orodka-rekreacyjno-turystyczno-sportowego-przy-ul-budowlanych-w-przeworsku>

- <https://www.orzelpzeworsk.com/cukrownia-przeworsku-utracone-zloto/>

adott el, ami az üzem termelésének mindössze 10%-a. A második világháború után a sörgyár a Lengyel Fermentációs Ipar Központi Igazgatóságának alárendeltségébe került. 1980-ig sört gyártottak itt, de a technológia eltérő volt jelentős mértékben a modernhez képest - az 1970-es években ezt az aranyszínű italt a tűz fölött főzték, és amikor felforr, vödör vízzel eloltották a tüzet, míg a malátát az egésztest beborító füst segítségével szárították. terület. Emiatt a sörgyárat végül bezárták.

Forrás: <https://www.labiryntarium.pl/index.php/polska/132-labiryntariusze-na-wakacyjnym-sz-laku-dawny-browar-huggerow-dzi>

Ki a vezető, tulajdonos, intézmény

A Gold Brewery a Grażyna Kulczyk által végrehajtott projekteket kísérő 50/50-es ötlet zászlóshajója, ami azt jelenti, hogy minden projekt 50%-a művészet.

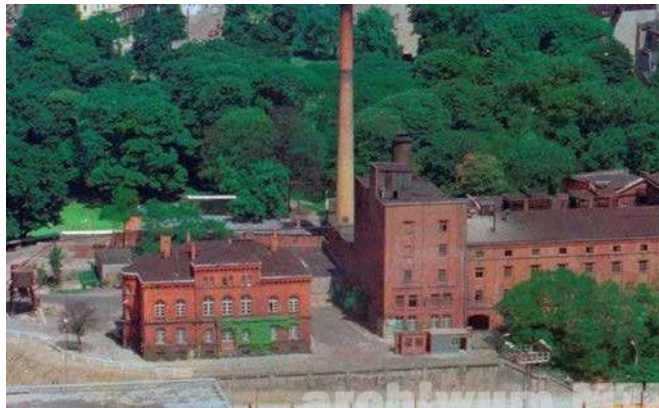
Forrás :https://pl.wikipedia.org/wiki/Plik:Pozna%C5%84_-_Stary_Browar_02.jpg

Milyen problémát kerestek, kezelték

A Huggerów sörfőzde felújított tereiben mindenhez hasonló hely jött létre: a Stary Browar Art and Business Center. Létrehozását a tulajdonos 50:50 arányú filozófiája vezérelte, amely szerint az összes üzleti vállalkozás 50%-a

művészet kell, hogy legyen. Ez az oka annak, hogy az Old Brewery egyszerre kereskedelmi létesítmény, valamint kultúrát és művészetet népszerűsítő intézmény; benne krumpplit lehet enni, cipőt venni, előadást nézni és kiállításra is lehet menni. A fő problémák kettősek voltak: egyrészt a belvárosban felhagyott és lepusztult barnamezők léteztek, amelyek helyreállítására nem volt megfelelő stratégia vagy jelentős beavatkozás. Másrészt szükség van egy olyan hely kialakítására, amely vonzó a helyi és regionális közösség számára, ahol el lehet tölteni az időt. A poznani Old Brewery egy kortárs bevásárlóközpont, amely a kultúra és az oktatás hiteles központja. Itt több mint 200 üzletben vásárolhat, jóízűen étkezhet, kommunikálhat a művészettel és a jó dizájnnal, részt vehet számos workshopon és eseményen, például koncerteken, bemutatókon vagy érdekes emberekkel való találkozásokon. A Stary Browar művészetét nemcsak az itt jelenlévő szobrok, installációk és nagyszerű építészet határozzák

meg, hanem az új, igazi városi élmény is: a vásárlás, az eladás és az alkotás művészete. Stary Browar egy egyedülálló, élő városközpont, amelyet évente 9 millióan keresnek fel.

Forrás: <https://pik.poznan.pl/kino-letnie-w-parku-starego-browaru/>

Elhelyezkedés

A létesítmény a több mint félmillió lakossal rendelkező Poznan központjában található.

Forrás: <http://www.komercja24.pl/stary-browar-w-poznaniu-swietuje-16-lecie/>

Célcsoportok

A régi sörfőzde egy egyedülálló, élő városközpont, amelyet évente 9 millióan keresnek fel. Különböző korosztályok látogatják. A helyet a művészet, a szórakozás és a tudomány iránt érdeklődőknek szentelték.

Forrás: <https://cityevent-poznan.pl/zwiedzanie/stary-browar/attachment/stary-browar-9/>

A performatív osztály kortárs táncal előadásokat, rendezvényeket tart. Az alapítvány székhelye a

Stary Browar Shopping, Art and Business Center. Az alapítvány tevékenysége a Stary Browar-i Művészeti udvar köré összpontosul, ahol intenzív

Résztevők

Ez egy olyan hely, ahol az üzlet, a művészet és a szórakozás találkozik. Üzleti, kulturális és közösségért dolgozó emberek alkotják őket. Ez egy bevásárlóközpont, művészet, kultúra, mozi és nonprofit szervezetek kombinációja.

Forrás: <https://retailnet.pl/pl/2020/08/10/60652-stary-browar-zaprasza-do-parku/>

Költségek

Az üzletláncok viselik az üzlethelyiségek bérlésének költségeit.

Az Art Stations Alapítványnak két fő programja van: kiállítási és performatív. A főként az Art Stations Galéria terében bemutatott kiállításokat Grażyna Kulczyk magángyűjteményének gyűjteményei ihlették, és fontos részük a kortárs művészet szembeállításása, illusztrálva a legújabb trendeket, valamint esztétikai és elméleti. kutatás.

CANLI Útmutató az ifjúság ipari örökségünk védelmében

fotókiállításokat (kortárs művészet és design), performatív tevékenységek bemutatását (színházi és táncelőadások), valamint filmvetítéseket és zenei koncerteket rendeznek. a Galéria és a Stodownia épületei. Az alapítvány kulturális költségekre kerül.

Eredmények

- kiállítások

- előadások
- kiképzés
- műhelyek
- konferenciák
- találkozók
- kereskedelem.

Forrás: <https://wielkopolskamagazyn.pl/wp-content/uploads/2018/11/Rozmowa-na-15-lecie.-Szachownica-Starego-Browaru-3.05.2018.-fot.-J.-Wittchen-01.jpg> Source: <https://gloswielkopolski.pl/>

Eredmények/előnyök – Sikertörténet

A régi sörfőzdében lehetőség nyílt a látszólag egymáshoz nem kapcsolódó témák, például a kereskedelem és a kultúra ötvözésére, nem csak a popkultúra, hanem a legfelsőbb szinten is. Ez egy különleges hely.

Milyen problémákat tapasztaltak az eredmény elérése érdekében

Nyilvánvalóan adminisztratív ügyeket érintettek a problémák. Ez egy hatalmas projekt volt, sok erőfeszítést igényelt a különböző stílusú csapatokt. Egy teljesen új hely kialakítása a történelmi jelleg témájának megőrzése mellett nagy szervezési és pénzügyi kihívás.

Elérhetőségek

Old Brewery
Półwiejska 42 St.

61-888 Poznań
Telefon: +48 61 859 60 22
e-mail: biuro@starybrowar.com

Forrás: <https://gloswielkopolski.pl/stary-browar-zobacz-jakie-kryje-tajemnice-galeria/ga/881170/zd/1888580>

Sources
<https://starybrowar5050.com/o-centrum/>

Jura Park Krasiejówban

Információk az esetről

A 18. század közepén a közeli lápi vaslelőhelyekre alapozva kis vasművet létesítettek. A vasmű a lelőhelyek kimerülése miatt 1821-ben beszüntette tevékenységét, épületei 1860-ig várattak nuskacsővet majd a cég összeomlott. A

67-ig gyári. Az úvek ipari sokat

Arms Factory 1827

Source: <https://www.krasiejow.pl/11-historia-wsi/18-historia-wsi/91-historia-wsi.html>

Brickyard workers

Source: <https://www.krasiejow.pl/11-historia-wsi/18-historia-wsi/91-historia-wsi.html>
Jura Park – Krasiejow

A Krasiejówban található Jura Park mintegy 40 hektáron terül el. A komplexum néhány tematikus területre oszlik, és a szabadtéri dinoszaurusz kiállításokkal egészül ki..

Forrás: Discoveries

Krasiejówban 1993 óta folyik Lengyelország egyik legnagyobb őslénytani feltárása, amelynek első tudományos tanulmánya 2000-ben jelent meg. Itt mintegy 230 millió évvel ezelőtti vízi és szárazföldi gerincesek tömeges töredékei kerültek

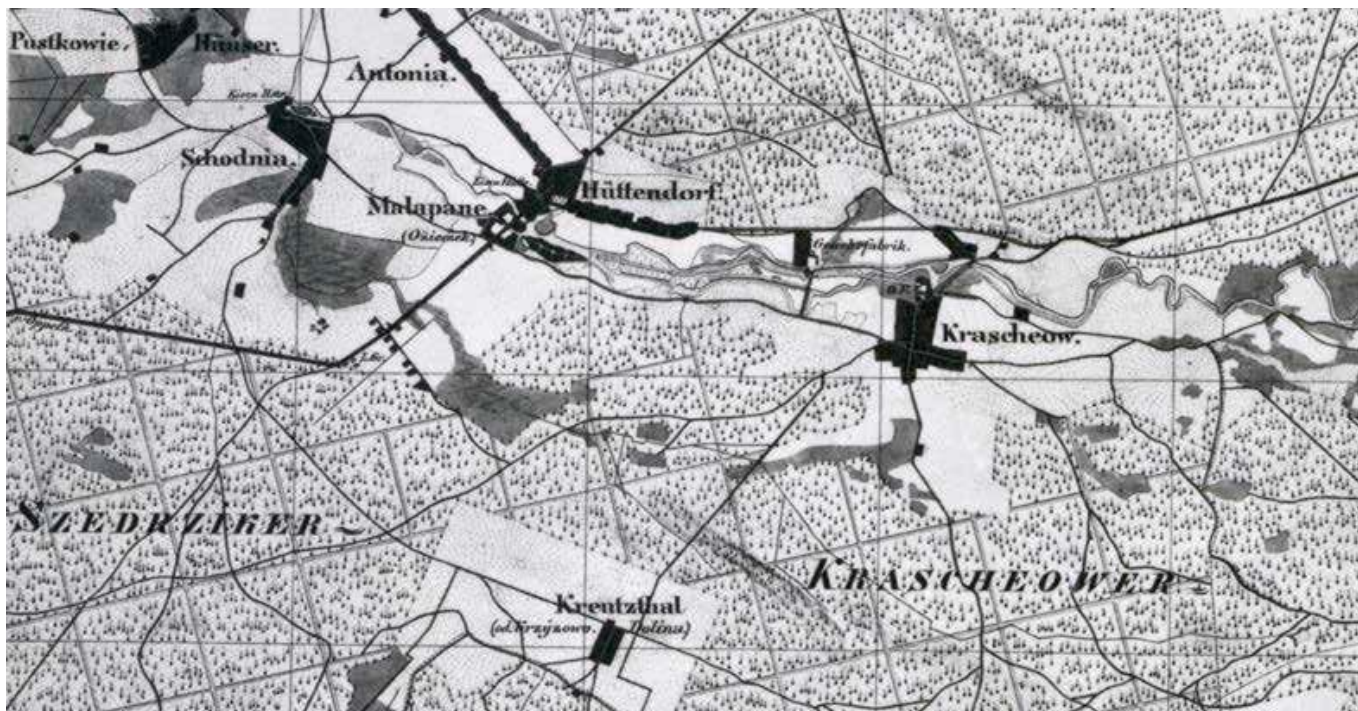
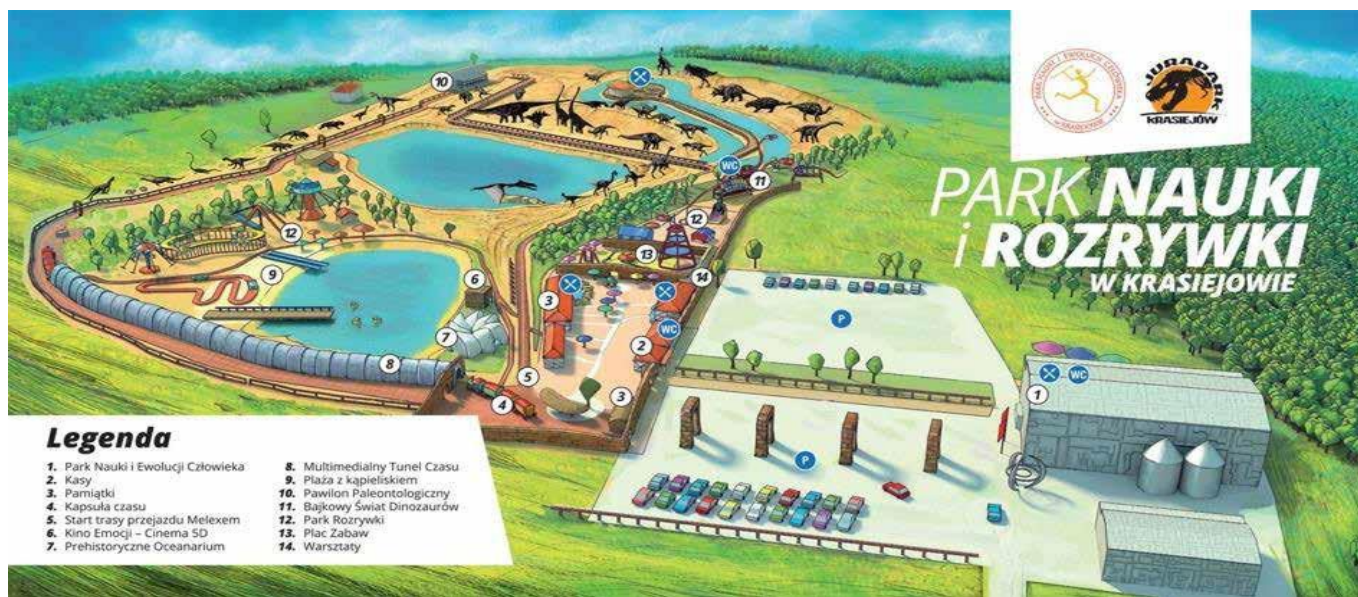
elő. A varsói Lengyel Tudományos Akadémia Paleobiológiai Intézetének munkatársa, Jerzy Dzik professzor csapata számos dinoszauruszok maradványát fedezte fel világszerte. Jerzy Dzik wrocławai szakembertársától értesült a lehetséges eredményekről. A krasiejóvi leletek sokkal teljesebbek, mint a más helyeken találtak. A krasiejóvi kőületek alapján 22 cikk jelent meg a világ vezető tudományos folyóirataiban. A Krasiejów-kőületeket és a rekonstrukciót bemutató fő kiállítás a Lengyel Tudományos Akadémia Evolúciós Múzeumában található Varsóban.

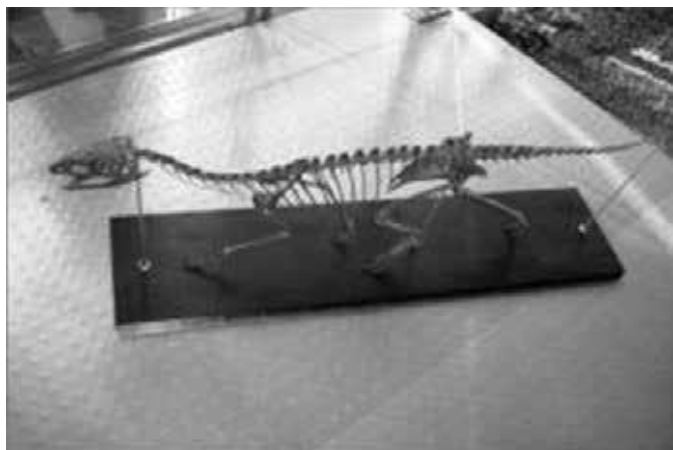
Forrás: <https://juraparkkrasiejow.pl/atraccje/pawilon-paleontologiczny-wykopaliska/>

Múzeum

A Paleontológiai Tanszék hivatalos megnyitója

A Krasiejów-i Múzeum 2005-ben zajlott. A múzeum a falu központjában, a régi iskola épületben található. Az iskola hozzáigazítása a múzeum igényeihez nagyrészt közösségi munka, a források pedig a Tartományi Környezetvédelmi Alaptól, a Marsall-hivataltól, valamint az Ozimek Községtől és a Városházától származnak. A múzeum kiállításait az Opolei Egyetem gyűjteményeiből kölcsönözték. Őskori triász állatok kőületei (kb. 225 millió évesek), amelyeket az egykori krasiejóvi agyagbányában fedeztek fel. Ezenkívül a múzeumban megtekinthetik a Strzelce Opolskie és Tarnowo Opolski kőbányákból származó kagyló-mész kőületek gyűjteményét.

Paleontológiai kiállítás a JuraParkban

Az Őslénytani Pavilon hivatalosan 2006 augusztusában nyílt meg. Az épület az ásatási hely (jelenleg JuraPark) helyén található, ahol kutatási munkálatok folynak. Két évig építették, és közel 4 millió PLN-be került. A pavilonban triász állatok kövületei láthatók.

Forrás: <https://juraparkkrasiejow.pl/atraccje/pawilon-paleontologiczny-wykopaliska/>

A Krasiejówban található Őslénytani Pavilon Európa legnagyobb triász kétéltűek és hüllők kövületeit védi, amelyek az üvegpadlón keresztül is megtekinthetők. Az "Opolei dinoszaurusz világa" című kiállítás "in situ" látható. Ez az egyetlen múzeum a világon, amely aktív őslénytani lelőhely felett áll. A szezonban, júliustól szeptemberig megtekintheti a paleontológusok munkáját. Érdekes turisztikai és oktatási látványosság.

Ki a menedzsere, tulajdonosa, intézménye, közössége

Piotr Lichota - lengyel vállalkozó, Lengyelország legnagyobb turisztikai parkjainak létrehozója és tulajdonosa. Bałtów Turisztikai Komplexum, Tudomány és Szórakoztató Park Krasiejówban, Jurapark Solec. A Delta Egyesület elnöke, a Świętokrzyskie vajdaságban „A 25. évforduló embere” díj nyertese, a lengyel paleontológiai kutatások aktivistája.

Milyen problémát sikerült megoldani, megkeresni
A központi kérdés valószínűleg egy vonzó szabadidőközpont létrehozása volt, amely nemcsak a gyerekek, fiatalok, hanem az egész család számára is érdekessé teszi, ugyanakkor nem szakítja meg a meglévő ásatási területet.

Ezen túlmenően kulcsfontosságú volt az ipari oldal történetének életben tartása.

Elhelyezkedés

Park Nauki i Rozrywki Krasiejów,
ul. 1 Maja 1046-040
Krasiejów k. Opola
Opolskie Voivodeship

Forrás: <https://juraparkkrasiejow.pl/o-nas/>

Célcsoportok

A Krasiejów Tudományos és Szórakoztató Központ oktatási, tudományos és szórakoztató céljainak köszönhetően vonzza a gyerekeket/fiatalokat, az iskolai kirándulásokat és a családokat a szabadidejük eredményes eltöltésére. A park minden európai turisztikai követelménynek eleget tesz, ami egyre érdekesebbé teszi a helyet a külföldi látogatók számára. A látogatók száma évről évre nő, a 2014-es szezonban majdnem elérte a 300 ezret.

Résztevők

Az őslénytani feltárások helyén (és jelenleg is folynak) turisztikai létesítmény és tanösvény építését a Delta Egyesület – a Delta Egyesület elnöke és tulajdonosa – vállalta. esettanulmány.

Költségek

Hasznosnak bizonyult az Opolskie Vajdaság Regionális Operatív Programjának 2007-2013. évi 1-4. turisztikai, rekreációs és sport infrastruktúra fejlesztése. Az uniós alapokból származó társfinanszírozás 2 499 885,36 PLN volt. A teljes beruházás 2010-re 15 372 902,62 PLN volt.

Kimenetek

Maga a Jura Park a következő látnivalókat kínálja:

Az evolúció parkja, az idő alagútja, az oktatási ösvény, a paleontológiai pavilon, az ásatási helyszín, az óceánári, az 5D mozi, a szórakoztató park, a játszótér, a rendezvény szervezés, a gasztronómiai területek és a szállás.

Eredmények/előnyök – Sikeres történet

A Krasiejów Tudományos és Szórakoztató Park hozzájárult:

- az Opolskie régió népszerűsítése
- turisztikai aktivitás növelése
- a térség általános fejlesztése a kialakult kiterjedt infrastruktúra miatt
- ásatási helyszínek konzerválásának az elősegítése
- a kioltott lényekkel (dinoszauruszokkal) kapcsolatos ismeretek bővítése

A Krasiejów Tudományos és Szórakoztató Parkot:

- A legjobb turisztikai termék – Tanúsítvány az Opole Turisztikai Szervezettől
- Az Év Turisztikai Terméke 2010 – Tanúsítvány a Lengyel Turisztikai Szervezettől
- Gyermekbarát hely - Az Európai Alap 7 csodája - Regionális Fejlesztési Minisztérium
- KidZone tanúsítvány - Happy Children Zone
- - A Gyermekjogi Ombudsman által odaítélt 2013-as minőségi jel
- • „A tudomány népszerűsítője” – a Tudományos és Felsőoktatási Minisztérium, valamint a Lengyel Sajtóügynökség ítélte oda
- • A Lengyel Turisztikai Szervezet arany tanúsítványa a legjobb lengyel turisztikai terméknek 2014-ben. Ez a legfontosabb díj. Országszerte eddig mindössze 7 ilyen létesítményt díjaztak
- • A Goczołowie Architects és az Ovo Grąbczewscy Architects által a legjobb létesítménynek járó SARP-díj – az ország legfontosabb építészeti díja, amelyet 2006-ban Lengyelországban hajtottak végre.
- „Lengyel cement az építészetben” – rangos díj a betontechnológiát alkalmazó legjobb kivitelezésért.

Milyen problémákat tapasztaltak az eredmények elérése érdekében?

Egyetlen hivatalos forrás sem jelzi a problémákat ami a Projekt megvalósítása során történt.

Elérhetőségek

Park Nauki i Rozrywki Krasiejów,
ul. 1 Maja 1046-040
Krasiejów k. Opola
Opolskie Voivodeship
Telefon: +48 519 346 149,
E-mail: rezerwacja.krasiejow@jurapark.pl

Oktatási Központ szakmai és munkavégzési ismeretek képzéséhez

Szervezési/projekt időpontjai - 2011-2013.
Helyszín – Újvidék, Szerbia

Szervezet/projekt finanszírozás - A projekt teljes költségvetése - 715 289,3 EUR

EU Regionális társadalmi-gazdasági fejlesztési program 2 – Szerbia

A Szakmai és Munkakészség-továbbképző Oktatási Központ Szerbia és a régió egyik legmodernebb oktatási intézménye.

Vajdaság AP Kormánya alapította, és a munkanélküliek és a foglalkoztatottak szakképzését és képzését célozza. Az újjáépítés fő projektje 2012-ben valósult meg és az EU társadalmi-gazdasági fejlesztési programja 2 finanszírozta Szerbiában. A beruházást az 1920-ban alapított újvidéki NOVCABEL cégben valósították meg azzal a céllal, hogy egyszerű kábeltermékeket gyártsanak. 2009-ben a cégnek nehézségei voltak, és az egyik épületet elhagyták.

Vajdaság AP kormánya meglátta a lehetőséget és elkészítette a rekonstrukciós projektet. Jelenleg ez a központ a szakképzés egyik vezető szerepet tölt be Szerbiában.

A központ célja a tartós munkanélküliség megelőzése, az új ismeretek és készségek elsajátításának segítése a könnyebb elhelyezkedés érdekében, valamint a vállalkozói készség fejlesztésének támogatása, a vállalkozásindítás előfeltételeinek megteremtése, valamint az érdeklődők képzésébe, oktatásába való minőségi befektetés.

Elősegítik a képzéseiken részt vevők személyes és szakmai fejlődését, gyakorlatias képzéseken keresztül minőségi oktatást biztosítanak számukra.

A tréningek a gazdaság aktuális igényeihez igazodnak, és könnyebb megbirkózást tesznek lehetővé a változások világában.

A gazdasági szerkezet gyors változásai és az új típusú gazdasági tevékenységek, valamint a szerbiai viszonylag instabil és kiszámíthatatlan üzleti környezet növeli a munkahelyek elvesztésének kockázatát, valamint a képtelenséget a formális oktatás során megszerzett készségekkel új állást találni.

A Vajdaság (de egész Szerbia) gazdasági fejlődését és versenyképességét fenyegető egyik polgármesteri probléma a vállalatok szakképzett munkaerő-igénye és a szükségletek kielégítéséhez szükséges képzettséggel rendelkező munkaerő-kínálat közötti eltérés. a munkaadók. Ez paradoxont okoz, hogy a cégek képzett munkaerőhiánnyal, míg a nem igényelt végzettséggel rendelkező munkanélküliekkel szembesülnek.

Az Oktatási Központban lehetőség van szemináriumok, promóciók, fórumok és hasonló rendezvények szervezésére minden jogi és természetes személy számára. Ezek a nem formális típusú oktatás felnőttek számára.

A központban a moduláris programok nemcsak az állásukat veszített emberek számára hasznosak, hanem a képzettséggel nem rendelkező

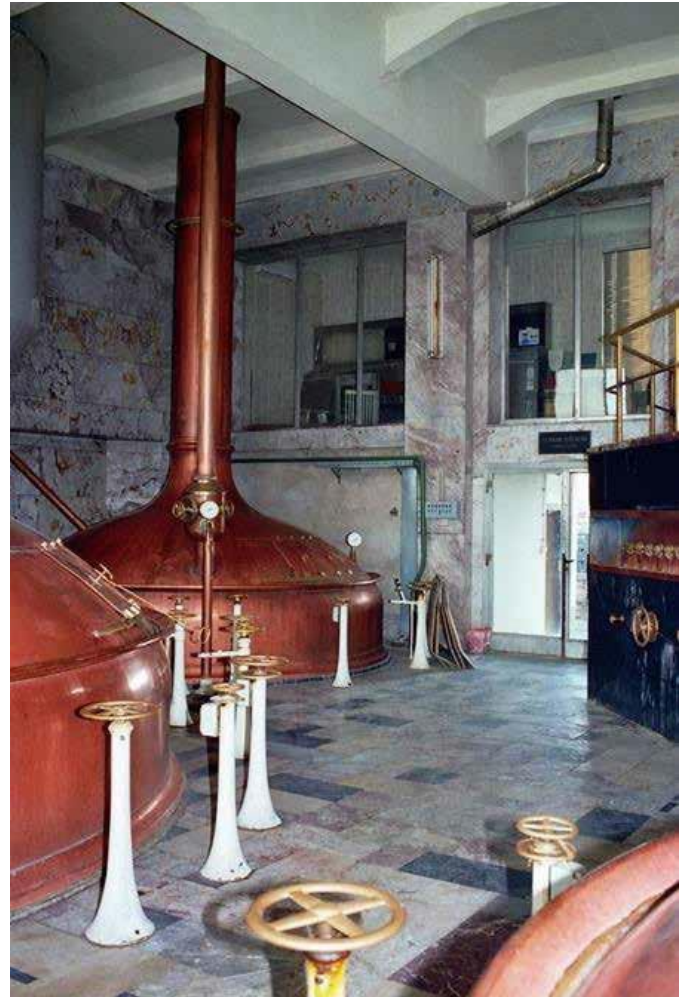
CANLI - Carpathian Network of Light munkavállalók számára is, akik egyáltalán nem éltek a formális oktatás lehetőségeivel. A képzések

Sörmúzeum Zrenjaninban

A régi sörfözde, mint értékes ipari örökség kiállítótérként való alkalmazása és jelentős szerepe Zrenjanin város fejlődésében a sörturizmuson keresztül.

speciális modulokban is megvalósulnak a fogyatékkal élők számára, hogy növeljék elhelyezkedési esélyeiket. A projekt magában foglalja a Vajdaság területén működő munkaadókkal való kapcsolatfelvételt is a képzésen átesett személyek foglalkoztatásának

biztosítása érdekében.

Ma ez a Központ képzéseket kínál az APV-ben keresett szakmák számára: szerelők, hegesztők, kőművesek, rúdszerelők, asztalosok, betonmunkások, festők, magasban végzett munkák, kotrógépkézelők, speciális igényű személyek.

Elérhetőségek

Cím: Industrijska 3, 21000 Novi Sad, Srbija Tel:
+381 21 494 338, Fax: +381 21 494 339
E-mail: info@centar.edu.rs
Honlap: <http://www.centar.edu.rs>

Helyszín – Zrenjanin, Szerbia

A Zrenjanin Sörfözde a Balkán egyik legrégebbi sörfözdéje, 1745-ben alapították. Egyik művének felújítása a Sörmúzeumban a már meglévő régi Sörfözdével, a felújított Dundjerski-palotával és a "Sörnapiok" rendezvénnyel kiváló turisztikai terméket biztosítana.

A Sörmúzeum megalapításának ötlete 2011-ben Vojislav Cvejić és Jaroslav Stevanov társa civil kezdeményezéseként, majd az „Urban Forum” polgári egyesület megalapításaként jelent meg.

később a projekt a Zrenjanin Turisztikai Szervezetben belül folytatódott. Az újraélesztés 2016-ban kezdődött.

Mivel Zrenjanin városa a Szerb Köztársaság egyik legnagyobb, és a volt Jugoszláviában az első ilyen rendezvényéről ismert „SÖRNAPOK” (Beer fest) mai látogatóinak száma körülbelül 500 000, logikus, hogy befejezzük. turisztikai kínálat a régi nagy söripari komplexum felújításával. vagyis a Sörfőzdeket, valamint a Zrenjanin sör és a tut-gut gyártását megújítani.

A "SÖRMÚZEUM" projekt 2016-ban indult a zrenjanini "URBAN FORUM" polgári egyesület kezdeményezésére, amely versenyben indult, és Cedomir Janjic polgármester úr 2016. március 24-i döntése alapján kezdeti támogatást kapott Zrenjanin városától. évek. A projektet a belgrádi Tudományos és Technológiai Múzeum – az ipari örökségvédelem referenciainstítménye –, majd az újvidéki Vajdasági Múzeum, a Zrenjanin Történeli Levéltár, a Regionális Védelmi Intézet támogatja. Zrenjanin kulturális emlékművei, számos média, polgár stb.

A munkálatok első üteme határidőre elkészült, és a sörfőzde épületére új (rég)i üvegtörmelék beépítését (a további rombolások és lopások megelőzését), a homlokzat felújítását, bádgcsepp beszerelését, lépcső építését foglalta magában. valamint bejárati ajtók felszerelése látogatók és turisták számára. A munka egy részét anyagilag támogatta a Brewhouse "Four Fat Horses" projekt egyik partnere, amelynek vezetője, Dragan Odadžić úr volt, és amely a közvetlen közelben, ugyanabban a söripari komplexumban található. Az említett munkákon kívül az „Urban Forum” egyesület elnöke és a Söröző vezetője személyes forrásból finanszírozott belső és külső

munkálatokkal, mint például: belső világítás javítása, LED energiatakarékos izzók beszerelése, éjszakai világítás, új belső fém kerítés építése, fémes csillogás helyreállítása a rézkazánokon (kénsavas mosás), egyes fém részek festése épületen belül, meglévő ajtók és falak festése, kültéri díszvilágítás felszerelése nagy felirattal, felújítás lemezalkatrészek gyártása az úgynevezett vezérlőpulton, dekoratív márványpadlók gépi mosása, Zrenjanin város zászlajának felhelyezése, gépek és berendezések alkatrészeinek javítása, mozgássérültek belépőjének gyártása stb.

A Zrenjanin Sör Múzeum kulturális érték a belgrádi Tudományos és Technológiai Múzeum 2019. augusztus 8-án az általános közigazgatási eljárásról szóló törvény 136. cikkének (1) bekezdése (RS Hivatalos Közlöny 95/18. szám), valamint 49., 50. és 52. cikkei alapján. a Kulturális Örökségről szóló törvény (79/11. sz. RS Hivatalos Közlöny) és a Tudományos és Műszaki Múzeum alapszabályának 31. cikke alapján.

Az egyik oka annak, hogy a lelkesek a leghíresebb városi márka, a Zrenjanin sör pusztulásának megakadályozása érdekében keresték fel a problémát, hogy megakadályozzák a létesítmény sörfőzde és az egész sörfőzde ipari komplexum leromlását, ezáltal a megelőzés az értelmetlen pusztulását a város leghíresebb rendezvényének, a "Sör napoknak" (a következő nagyon komoly okok miatt: város, van egy rendezvény, amely népszerűsíti az itt gyártott sört, amelyről a város híres volt. 13 évig nem gyártották!)

A célcsoportok mindenek előtt Zrenjanin város és a környező helyek polgárai, nagyszámú látogató és turista, szervezett csoportok, osztálykirándulások, egyesületi látogatások, maga Zrenjanin városa - ami nagyon fontos. Különleges és vonzó tartalom a Sörmúzeum hajók, amelyek túlmutatnak a városi, sőt az állami kereteken. A közeljövőben és a fiatalok foglalkoztatásának lehetősége az új sörfőzdében, valamint az idegenforgalom és különböző szolgáltatási szektorokban sörgyártással, alapanyagokkal, szállodákkal, vendéglátással.

Az ötlet megvalósításával elért legfontosabb eredmények a következők:

a) A kulcsfontosságú létesítmény, ahol egykor sört gyártottak, az úgynevezett Variona, 4 emeleten minden géppel, berendezéssel, tisztességes állapotba hozták, az épület egy részét felújították,

CANLI - Carpathian Network of Light

látogatók számára habilitálták. és turisták, akikből eddig több mint 2000 volt.

b) E létesítmény felújításának részeként a projekt kezdeményezője elvégezte: az egykori elhanyagolt üzemkör, valamint a folyóparti part teljes elhanyagolt részének rendezését, ahol a söripari komplexum található (új világítás kiépítésre került - előtte minden sötét volt, padokat szereltek fel, kukákat, virágcserepeket, új fasort ültettek, turistahajók kikötőhelyet alakítottak ki, rendszeresen nyírják a fűvet, gyűjtik a szemetet - ami korábban nem volt)

c) Az épület építési és jogi védelem alatt áll, és a Szerb Köztársaság kulturális vagyonnak nyilvánították.

d) Ez a projekt és a helyi önkormányzat kitartó ragaszkodása bizonyos mértékben hozzájárult ahhoz, hogy a város döntést hozzon a Zrenjanin sörfőzde és benne folyó sörgyártás újraélesztéséről.

e) A létesítmény dolgozóit a betanítás után nagyszámú látogató kereste fel. A Sörmúzeum belföldön és külföldön egyaránt népszerű

(nyilvántartást vezetnek)

f) A Sörmúzeum szervezője, Vojislav Cvejić és Zrenjanin város Turisztikai Szervezetének igazgatója, Zoran Ljubotina kezdeményezésére új ösvény épült a Sörfőzde, a Sörmúzeum, a régi Sörfőzde, a Lazar mellett. Dundjerski-palota és az egykori zoknigyár. Most a teljes folyó menti sétányt aktiválták a hosszú hídig.

g) Megújult a romos lépcsőház a gyalogos hídtól a part felé és a

h) A Sörfőzde és a Sörmúzeum partján lévő falak és homlokzatok részeiről eltávolították és lefestették a megalázó graffitiket.

i) Zrenjanin városa minden nehézség ellenére felismerhető maradt a söréről, és most nagyot lép előre az európai sör- és turisztikai színtéren.

Elérhetőségek

Cím: Tourist organization of the city of Zrenjanin, Zrenjanin Sör Múzeum, Vojvode Petra Bojovića 2

Vojislav Cvejić

Telefon: T: +381 (0) 23 510-567

Honlap: www.visitzrenjanin.com

Terra Képző- és Iparművészeti Központ Kikindában

Helyszín / projekt dátuma – Kikinda,
Szerbia, 2011

A Terra Képző- és Iparművészeti Központ kulturális intézményei, melynek fő tevékenysége a kiállítás, és az intézmény által szervezett egyéni és csoportos kiállítások révén valósul meg a nagykikindai Terra galériában, valamint az ország és külföld egyéb helyszínein.

A Terra Nemzetközi Terrakotta Szobrász Szimpóziumot 1982-ben alapították, és azóta is minden évben július 1. és 31. között rendezik meg Nagyikindán, az egykori csempegyár épületében - az 1895-ben épült ipari építészet értékes öröksége. Terra Symposium az egyetlen szobor szimpózium a világon, ahol folyamatosan készülnek terrakotta szobrok, különös tekintettel a nagy formátumokra. Az elmúlt harmincegy évben több mint 400 szobrász vett részt az országból és a világból a szimpóziumon, és impozáns, több mint ezer műből álló gyűjtemény alakult ki, amely a legnagyobb kortárs nagy terrakotta szobrok gyűjteményét képviseli a világ.

A 2010. évben felújított műterem ma egységes munkaterület a művészek számára a régióban és azon túl.

A Terra stúdió teljes hasznosítható területe 600 m². Az épület a legmagasabb színvonalon van felszerelve, és széles körű lehetőségeket kínál

használói számára. A stúdió teljesen felszerelt konyhával, WC-vel és zuhanyzóval rendelkezik.

Az egész területen műtermi padlófűtést végeztek, ami lehetővé teszi a művészek kellemes tartózkodását és egész éven át tartó munkáját.

Nemzetközi terrakotta szobrászati szimpózium A Terra 1982-ben alakult. Azóta minden év július 1. és 31. között kerül megrendezésre Nagyikindán, az 1895. évben épült egykori csempegyár-ipari építészeti épület épületében. A Terra szimpóziumon minden évben öt-nyolc művész (résztevő) vesz részt Szerbiából és külföldről. A terrakotta és a kortárs művészet nagy formátumú szobrászatát tekintve a Terra szimpózium minden bizonnyal egyedülálló a világon ezen a területen.

Eddig egy szimpóziumon a Terra több mint 200 szobrász vett részt Szerbiából, Montenegróból, Horvátországból, Boszniából, Macedóniából, Szlovéniából, Magyarországról, Hollandiából, Olaszországból, Franciaországból, Norvégiából, Nagy-Britanniából, Ausztriából, Törökországból, Németországból, Görögországból, Romániából, Csehországból, Bulgária, Dánia, Spanyolország, Izrael, Egyiptom, USA, Mexikó, Peru, Argentína, India, Banglades, Dél-Korea, Tajvan és Japán.

A Terra szimpózium állománya több mint 1000 szobor, amely a szimpózium fennállásának három évtizede alatt készült. Számos szobrot állítanak ki a szimpózium helyszínéül szolgáló egykori csempegyár környékén, az IGM „Toza Markovic” parkokban a kikindai önkormányzat épületében és a város főterén. E szobrok egy része a Kikindai Nemzeti Múzeum állandó gyűjteményét képezi.

A szimpózium és a Terra állományából származó szobrokat számos kiállításon mutatják be Szerbia és külföld számos városában.

Az Acts megalkotta a belgrádi, újvidéki, pancsevói, szabadkai, szarajevói, banjalukai, ljubljani, ribnicai, karlócai, bári, velencei, párizsi,

CANLI - Carpathian Network of Light

temesvári, resita, kiskunfelegyházi, kecskeméti
Terra szimpóziumot.

Bánáti Regionális Oktatóközpont

A projekt időtartama: 01.09.2013 –
01.03.2015.

Helyszín – Zrenjanin, Szerbia Szervezet/projekt
finanszírozás - Teljes projekt költségvetés-
kap - 224.776,00 €

IPA Program - A szerbiai Duna-régió társadalmi-
gazdasági fejlesztése (ajánlatkérő
- Osztrák Fejlesztési Ügynökség)

A Bánáti Regionális Oktatási Központ (REC Banat) az „Oktatás a foglalkoztatás elősegítésére” (Oktatás a könnyebb foglalkoztatáshoz – E3) projekt keretében jött létre, amelyet az Európai Unió „A Duna társadalmi és gazdasági fejlődése” című IPA-programja támogatja Szerbiában és az Osztrák Fejlesztési Ügynökség, amely a Bánáti Regionális Társadalmi-gazdasági Fejlesztési Központot (RCR Banat) 9 másik régióbéli intézménnyel partnerségben valósította meg azzal a céllal, hogy hozzájáruljon a tartós munkanélküliség csökkentéséhez. Bánát az oktatási folyamatban való partnerségek létrehozásával, az egész életen át tartó tanulás és képzési tevékenységek, az átképzések és a kiegészítő képzések előmozdításával a közösség és a munkaerőpiac igényeinek megfelelően. Bár csak újonnan alakult intézmény, a projekt révén széles körű partnerhálózatot alakított ki a köz-, a magán- és a civil szférából, és a régió nem formális oktatási intézményrendszerének hordozójává vált. Mint említettük, a REC Banat a projekt keretében jött létre, amelyben a régió 10 intézménye és szervezete vett részt (RCR Banat, Tartományi Gazdasági, Foglalkoztatási és Nemi Egyenlőségi Titkárság, Zrenjanin város, Kovacica önkormányzata, Novi Becej LED Iroda, Oktatási Központ szakmai és munkavégzéshez Újvidék, Zrenjanin Regionális Kereskedelmi Kamara, Pancevo Regionális Kereskedelmi Kamara, Zrenjanin Szakképzési Főiskola és Zrenjanin Vidékfejlesztési Oktatási Központ). Ugyanezen projekten belül a nem formális felnőttoktatás intézményi támogatásának rendszeréről készített

A Terra szimpóziumon készült szobrok az éves kiállításokon mutatkoznak be, amelyek minden év július elején kerülnek megrendezésre a Terra galériában, valamint a városi tér egy részén. A kiállítás megnyitója egyben a mostani Terra szimpózium ünnepélyes kezdetét is jelenti.

Terra Múzeum - December 5-én, kedden 12:30-kor tartották az egyedülálló Terra Múzeum ünnepélyes megnyitóját a nagykikindai laktanya egykori épületében. A múzeum állandó kiállítása a Terra szimpóziumban az elmúlt három évtizedben keletkezett művekből álló, kronologikusan rendezett kiállítási sor. A legtöbb szobrász – a szimpózium résztvevői – legalább egy szoborral képviseltetik magukat.

Terra Képző -és Iparművészeti Központ

Trg srpskih dobrovoljaca 25, 23300 Kikinda
Szerbia

Tel / fax: +381 (0) 230 426-508

E-mail: office@terra.rs

Studio Terra, Danila Kosića bb, 23300 Kikinda
Serbia

Telefon: +381 (0) 230 442 789

Terra Múzeum, Stevana Sremca bb, 23300
Kikinda

CANLI - Carpathian Network of Light

Platform, amelyet a régió 20 szervezete írt alá, köztük tartományi hatóságok, bánáti önkormányzatok, felsőoktatási intézmények, kereskedelmi kamarák és társaságok, valamint a REC Banat elismert intézményrendszer hordozója. A REC Banat rövid időn belül nagyszámú társulatot tudott összegyűjteni, így több mint 70 egyetértési és együttműködési megállapodást írt alá felnőttoktatási szolgáltatókkal. Mindez amellett szól, hogy bár fiatal intézmény, a REC Banat regionális szinten széles körű partnerséget tudott kialakítani az oktatási folyamatban a helyi és regionális önkormányzatok, oktatási és képzési intézmények, szociális partnerek, üzleti szektor, mindezt az egész életen át tartó tanulás keretében. valamint a tudásalapú társadalom kialakítása.

A REC Banat erős erőforrásokkal rendelkező szervezetté fejlődött, amely a régió nem formális oktatásának területén vezető szerepet betöltő szervezetként képes lesz aktívan tervezni és megvalósítani projektjeit az összes érdekelt féllel széleskörű partnerségben. Mivel a REC Banat fiatal intézmény, tevékenységében alapítóinak teljes támogatását élvezi, akikkel szorosan együttműködik, közös tevékenységet folytat és megosztja az erőforrásokat.

Technikai kapacitások: A Bánáti Regionális Oktatási Központ helyiségei Zrenjanin tágabb városközpontjában található, és körülbelül 400 m²-en terülnek el. A REC Banat fogadószobákkal, irodával, WC-vel és konyhával, valamint egy 40 férőhelyes edzőteremmel rendelkezik. A teljes tér teljesen funkcionálisan fel van szerelve minden szükséges legújabb generációs műszaki és számítástechnikai berendezéssel és megfelelő bútorzattal, amely szükséges a munkához és a szolgáltatások nyújtásához, összhangban a

céljaival. A központ speciális igényű emberek számára is alkalmas.

A fentiekkel összhangban a REC Banat minőségi befektetést hoz az összes érdekelt fél képzésébe és oktatásába, valamint a tartós munkanélküliség megelőzésére. A régióban a nem formális felnőttoktatás intézményrendszerének kiépítése mellett a REC Banat olyan új képzési programok kidolgozásán dolgozik, amelyek munkanélkülieket képeznek, így a megszerzett készségekkel és tudással új munkalehetőséget találhatnak. Ezek a programok a térség azonosított igényeinek megfelelően valósulnak meg a következő területeken: gazdaság, mezőgazdaság, turizmus, vegyipar, környezetvédelem.

2015. január 21-i megalakulása óta a REC Banat a következő eredményeket érte el:

A REC Banat megszerezte a nemzetközileg elismert ECDL szabvány (European Computer Driving License) képzésére és tanúsítására akkreditált intézmények státuszát.

36 képzésen 570 főt képeztek különböző területekről:

- angol
- német
- A jövő üzleti modellje – Canvas
- Történelem, intézmények és uniós támogatás programokat
- Projektjavaslatok elkészítése
- Képzés kezdőknek az üzleti életben
- Projektciklus menedzsment
- A részvételen alapuló tanulás alkalmazása

módszertanok és PLA/RBA tevékenységek

- GIS képzés
- ECDL

10 projekt pályázat készült, melyből 4 projekt már megvalósult, 1 megvalósítás alatt, 3 pedig elbírálás alatt áll.

A projekt elérhetőségei

Contact: Regionalni edukativni centar – Banat, Dr Kornela Radulovića 18, 23000 Zrenjanin

Tel: T: +381 (0) 23 510-567

Földalatti Bányászati Múzeum Pernikben

Az esettanulmány neve: Földalatti Bányászati Múzeum Pernik városában, Bulgáriában

Információk az üggyel kapcsolatban:

A perniki Földalatti Bányászati Múzeum az egyetlen a maga nemében a Balkán-félszigeten. Egy használaton kívüli szénbányában található a belvárosban. De téves lenne azt feltételezni, hogy a kőtelepet a városközpontban fejlesztették ki. Ez fordítva volt. A város épült a bánya köré.

Az első bányát 1891-ben nyitották, amikor Pernik 1027 lakosú falu volt. A földalatti bánya

megnyitása után 1926-ban népszámlálást tartottak, amely kimutatta, hogy a település lakossága már 12231 fő. A bányászat mellett a város is gyarapodott. Bulgária első villanykörte itt gyűjtötták meg 1895-ben, mielőtt ez történt a szófiai királyi palotában. A bánya még a nagy gazdasági világválság idején is rendkívül jövedelmező volt.

A „fekete arany” kitermelése 1966-ban ért véget, amikor a lelőhelyek kimerültek. A föld alatt még mindig látható egy igazi széntelep. 1986-ban a bányát múzeummá alakították a lengyelországi Wieliczikai sóbánya és az oroszországi szentpétervári bányászati utómúzeum mintájára. 50 méterrel a felszín alá kalauz vezeti be a látogatókat, és a szénbányászat technológiai fejlődésének történetét meséli el. Kezdetben a szén kézzel bányászták, és kézi kocsikkal vitték ki. Az alagutakat csak fa támasztékokkal erősítették meg. A fenyő volt az előnyben részesített anyag, mert a többi fafajtaival ellentétben a fenyőtámaszok recsegő hangot adtak

amikor nagy nyomásnak voltak kitéve, ami korai figyelmeztetés volt a talaj esetleges összeomlására. A bányászok munkája nagyon nehéz és veszélyes volt.

A múzeumi galériák teljes hossza 630 méter. Az egyikben a látogató egy életnagyságú, teherhordó ló figuráját láthatja. A bányászlovakat 1896 után használták az alagutakból való szén kiszedésére. Kezdeti számuk 120 volt. A magyar pitpóni egy speciális fajtáját részesítették előnyben, rövidebb termete és erősebb lábai miatt. Egy ló 3-4 szenekocsit vontatott, mindegyik körülbelül fél tonna szén szállított. A bányákban összesen 350 ló élt és dolgozott, számukra speciális földalatti istállókat építettek. A legtöbben ott születtek, és egész életüket anélkül töltötték, hogy valaha is láttak volna a napfényt, mert az károsítaná a látásukat.

Később bevezették a szén szállító kocsik akkumulátoros és elektromos szerelvényeit, amelyek nagyban megkönnyítették a bányászati munkát. Az első elektromos mozdonyt 1925-ben a Siemens gyártotta a perniki bánya megrendelésére. Az autentikus kiállítások között szerepelnek még az első bányászati lapátok, bányászati telefonok, keményfém lámpák, szénzúzók, önmentők, szállítószalagok és egyéb érdekes szerszámok és gépek.

A 30 kiállítókamra egyikében látható az egyik első mérgező gázok „mérésére” alkalmas „készülék”, amelyre a bányászok támaszkodtak: egy ketrec kanárral. A szénbányászat során mérgező színtelen és szagtalan gáztűz szabadult fel, amely erősen gyúlékony és robbanásveszélyes volt. Ennek a veszélynek egyetlen jele a kanári nyugtalan viselkedése és esetleges halála volt. A kis kanári a ketrecben jó néhány emberéletet mentett meg. A korai években, a „kanári korszak” előtt a tűzgőzgáz magas szintjének mutatója a keményfém lámpák lángjának nagysága volt. Minél nagyobb a láng, annál nagyobb a talaj összeomlásának veszélye.

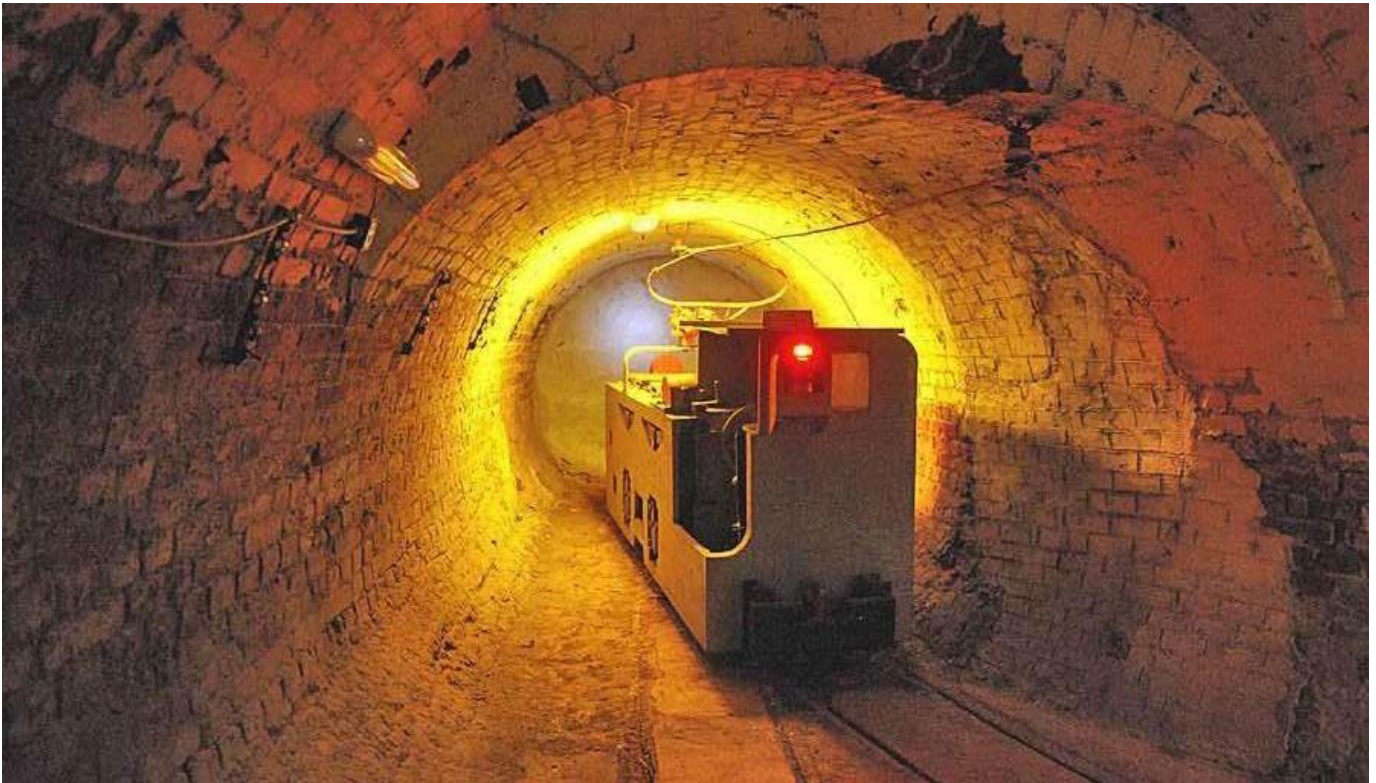

Az utolsó, fémtámaszokkal megerősített galériás a szénbányászat modern gépesített módjait mutatja be. A látogatók számára manapság nincs igazi veszély, a sisakok elsősorban szórakozási

célokot szolgálnak. A föld alatti friss levegőről korszerű szellőzőrendszer gondoskodik.

Érdekesség, hogy a második világháború és Szófia bombázása idején a bánya bombamenedékként szolgált Pernik lakóinak. Az egyik kamrában hadműveleti légiriadó-szirenát és gázálcot állítanak ki.

és a kalauzok általában gyerekcsoportoknak mesélik el. Eszerint azokon a vidékeken élt valaha egy királylány. Gyönyörű gyémánt nyakláncot viselt. Egy napon a gyémántokat összetartó húr elszakadt, és a gyémántok a repedés a földben. Az emberek földet ástak a gyémántok után kutatva, és így bukkantak rá a „fekete aranyra”. Jelenleg a múzeum munkatársai

Sok más kötelephez hasonlóan itt is található egy ikonállvány Szent Iván Rilski, a bányászok védőszentjének képével, és hallható az általa megtett csodák legendái. Az egyik az, hogy a szent megjelent egy ember álmában, rámutatott erre a helyre, és azt mondta: „Menj, és kezdj el ásni. Fekete aranyat találsz ott.” Így fedezték fel a szentet. Évekkel később, amikor a bánya már működött, egy csoport bányász rekedt az összeomlott föld alatt. A legenda szerint abban a pillanatban, amikor a halálukat várták, megjelent egy fehérbe öltözött férfi lámpával a kezében és kivezette őket. A bányász, aki a fekete aranyról álmodott, azt mondta: „Felismertem. Ő itt Rilski Szent Iván, aki megment minket.” A bányászok tehát azt hitték, hogy Rilski Szent Iván az ő mennyi védőszentjük, akihez azért imádkoztak, hogy a bányában végzett fáradozásuk után sértetlenül térjenek haza.

Egy másik legenda inkább mesére emlékeztet,

rendszeresen szerveznek kincsvadászatot a látogató gyerekekkel. A galériákban mesékkel ellátott tekercek találhatók. A személyzet három mondatot olvasott fel. A gyerekek, akik felismerik a mesét, kereshetnek egy drágakövet a szénrögök között. A gyerekek az egykori bányahelyet az alsó földnek, a mesebeli lények országának tekintik.

A bányamúzeum érdekessége a két bányatorp figurája (hasonlóan a ma népszerű kerti törpékhez vagy törpékhez). A Miners azt hitte, hogy a gnómok a föld belsejének őrzői, és mint ilyenek, megvédik őket a gonosztól.

Kifelé menet a múzeum látogatójaként ne felejtse el megérinteni azt az ötmillió éves fosszilis fát, amely kiállta az idő próbáját. A „boldogság fájának” hívják. A bányászok hozzányúltak, hogy jó szerencsét szerezzenek befelé menet.

- ki a menedzser, tulajdonos, intézmény, közösség

A Földalatti Bányászati Múzeum kezdetben a Pernik Mines Company tulajdonában volt. Ez utóbbi 2008-as felszámolásakor az önkormányzat megvásárolta. Jelenleg a Pernik Regionális Történeli Múzeum része.

A szénbánya 1891-1966 között működött. Amikor a lelőhelyek kimerültek, évtizedekig kihasználatlanul állt. Ekkor döntöttek úgy, hogy múzeummá alakítják, amely feltárja és bemutatja a régió szénbányászatának történetét, amely a helyi lakosság számára nagyon fontos iparág volt. Létrehozásának ötlete akkor fogant meg, amikor a perniki bányászok ellátogattak a wieliczki sóbányába Lengyelországban és a szentpétervári bányászati múzeumban.

Résztevők (kik dolgoztak, mit)

A múzeum eredeti létrehozója és üzemeltetője eredeti tulajdonosa, a Pernik Mines Company volt. Ezt követően a helyi önkormányzat, Pernik önkormányzata fejlesztette tovább. A bombariadó felszerelését a Polgári Védelmi Szolgálat biztosította.

A múzeum Pernik városában található, mintegy 50 km-re a fővárostól, Szófiától. A földalatti áásokban található, 50 méterrel a föld felszíne alatt.

Célcsoportok

A helyi lakosság és különösen az iskolások, akiket tanáraik hozattak ide, hogy megismerjék szülővárosuk történetét. Turisták és a város látogatói

Költségek

Amikor a múzeumot Pernik önkormányzata megvásárolta, nagy eladósodott volt, és körülbelül 46 000 euróra becsülték. A helyi hatóság részben fedezte a tartozását, és kifizette a rehabilitációt. A múzeum finanszírozásának jelenleg egy része idegenforgalmi díjakból, másik része pedig támogatásokból származik.

Milyen problémákat tapasztaltak az eredmények elérése érdekében

A felszín alatti bányászat befejezése után a talajvíz szintje megemelkedett, a kőtelep galériái elöntöttek. A talajvíz savassága tönkretette a cement és a homok kötést az alátámasztók habarcsában. Ez előfeltételeket teremtett a földfelszínen lévő épületekre, létesítményekre veszélyes talaj megüledésének vagy barlangosodásának. A földalatti bányászati galériák kockázatosak voltak a

Kimenetek (amit gyártottak - mennyiség, minőségváltozás)

A múzeum csak hiteles kiállításokat szerzett be és mutat be. Van egy multimédiás csarnoka, ahol Pernikről szóló filmeket néznek és bányászatát mutatjuk be.

Profi idegenvezetőket toboroztak és képeztek ki. Előadásaikban a tényeket mesék, legendák, csodák és varázslatok szövik át, így elbeszéléseik lebilincselővé teszik a felnőtt látogatókat és a gyerekeket egyaránt.

A múzeumot aktívan népszerűsítik a médiában videók, interjúk, fotók segítségével.

Eredmények / Előnyök – sikertörténet (mi volt elérve, hogyan, miért)

Egy régi, használaton kívüli telepet múzeumként alakítottak át, amely a város fő vonzereje lett a turisták és az utazók, de a gyerekek és fiatalok számára is, akik megismerik és kapcsolatba kerülnek saját „kenyérkereső” iparával. Ősök.

felszabaduló metán miatt is, amely más célra használhatatlanná tette őket, hacsak nem voltak megbízható szellőző- és vízvezető rendszerek. A közelmúltban alkalmazott egyik megoldás a beton befecskendezése hasadékokba, barlangokba és alagutakba, különösen az aknák körül. A múzeum galériáit betontömbökkel is megerősítették, így alakították ki a kiállítótermeteket és fülkéket, ahol a kiállítási tárgyakat helyezik el. A múzeum saját világítóberendezéssel rendelkezik bányavilágítótestekkel és szellőzőrendszerrel.

Tanácsok, tippek

Egy ipari örökségi létesítmény múzeumként alakítása nemcsak lelkesedést és kemény munkát igényel, hanem jelentős befektetéseket és elkötelezettséget is. Ha a fiatalok hajlandóak egy ilyen vállalkozásra, akkor erőfeszítéseiket megkönnyíti, ha kiépítik a helyi támogató szervezetek széles hálózatát, beleértve a helyi hatóságokat is.

Célszerű lenne kialakítani a bányászati múzeum vonzóbb, a Perniki Regionális Történeli Múzeum weboldalától elkülönülő vagy egy hivatkozással elérhető weboldalát, rendszeres és 360 fokos panorámafotókkal, legendákkal stb.

A múzeum állandó hőmérséklete valamivel 0°C felett van, ezért a látogatóknak nyáron is ajánlott meleg ruhát viselni.

Elérhetőségek:

Földalatti Bányász Múzeum

1 "Sveti Ivan Rilski" square,

2300 Centre, Pernik, Bulgária

Honlap: Perniki Regionális Történelmi Múzeum

<http://www.museumpernik.com/>

Az ipari örökség újjáélesztése a turizmusért

Információk az üggyel kapcsolatban:

Az eset az Európai Unió INTERREG V-A Észtország – Lettország Programja (2014–2020) projektje alapján készült. A 2017-2019 közötti időszakban valósult meg. Időtartama 28 hónap volt. A projekt célja az volt, hogy Észtország és Lettország régióiban felülvizsgálja az ipari örökség erőforrásait, és egy turisztikai terméket hozzon létre: egy közös útvonalat tematikus alútvonalakkal, amelyek bemutatják az ipari örökséget, és vonzó és részvételi módon mesélik el a történelmet. A tematikus részútvonalak a következők voltak: malmok és vízi erőművek, régi gyártelepek, vasúti örökség, világítótornyok, víztornyok.

A projekt célja az ipari örökség újjáélesztése volt a turizmus fejlesztése érdekében:

- Az ipari örökség értékének és a turisztikai kínálat diverzifikálásában betöltött fontosságának tudatosítása a célrégiókban;

- Együttműködési hálózat létrehozása az ipari örökség turizmussal kapcsolatos érdekelt felei között Lettországban és Észtországban, valamint híd építése az Ipari Örökség Európai Hálózatával;

- Ipari örökségi helyszínek fejlesztése, fejlesztése a jelenkori látogatók igényeinek és elvárásainak megfelelően szemléletes, vonzó módon, szórakoztató és oktatási elemekkel egyaránt;

- A helyszínek egy közös ipari örökségúttá való összevonása, népszerűsítése a hazai és külföldi célpiacok körében

- Ki a menedzser, tulajdonos, intézmény, közösség

A projekt vezető partnere a lettországi Kurzeme Tervezési Régió volt.

A további partnerek a következők voltak: Rigai Tervezési Régió, Vidzeme Tervezési Régió, Kuldiga Kerületi Tanács, Nyugat-Észtországi Turizmussal foglalkozó civil szervezet, Dél-

Észtországi Turizmus Alapítvány, Alatskivi Természetvédelmi Központ civil szervezet, Altveski civil szervezet, Rápina Papírgyár, AS Generaator, Hellenurme Vízimalom-Múzeum civil szervezet, Limbažu Tīne, Ltd., Jaunpils önkormányzata, Ķekava önkormányzata, Saule Bīriņu Pils, Ltd., Rideli Mill, Ltd., Ventspils szabadkikötő hatósága, "Airīte vasútállomás" társaság, Aizpute megyei önkormányzat, Līgatne önkormányzat, "Ķoņu dzirnavas" Ltd. , Koceni

önkormányzati tanács, "Gulbenes - Alūksnes bānītis" Ltd, Lääne-Nigula önkormányzat, Észt Világítótorony Társaság, Limex Ltd., Haapsalu és Läänemaa Múzeumok Alapítványa, Észt Tőzegmúzeum civil szervezet, Sörve Világítótorony civil szervezet. Az egyes partnerekről és elérhetőségeikről részletes információ a projekt honlapján található: <https://estlat.eu/en/estlat-results/industrial-heritage.html> and at <https://keep.eu/>

projects/18013/Revival-of-Industrial-herit-EN

Milyen problémát sikerült megközelíteni, kezelni? Az ipari örökségturizmus fejlesztését az Európai Bizottság a fenntartható fejlődés eszközeként ismerte el. Az ipari örökség mint turisztikai erőforrás nem szerepelt a napirenden a lettországi és észtországi turizmusfejlesztők számára. Lettorszában és Észtországban az ipari örökség helyszíneinek közös hálózatának kiépítése és a helyszínek turisztikai útvonalba való integrálása lehetővé tenné a desztinációk versenyképességének növelését, diverzifikálná a turisztikai kínálatot és több látogatót vonz.

A helyszín

A projekt Lettorszában és Észtországban terjedt ki. Együttműködésük és az útvonal fejlesztésének oka a két ország közös társadalmi és gazdasági fejlődéstörténetéből fakad, ami nagyon hasonló ipari örökséget eredményezett. A projektben részt vevő régiókat tartalmazó térkép megtekintéséhez látogassa meg a projekt weboldalát.

Célcsoportok (kinek előnyös?)

- * A célrégiók turistái és látogatói;
- * A célrégiók helyi önkormányzatai, múzeumai, turisztikai egységei és közösségei;
- * Iskolai hatóságok, iskolások és fiatalok, akik szívesen tanulnak az ipari örökségről;
- * Az ipari örökség kutatói
- Résztvevők (kik dolgoztak, mit)

A projekt hálózatépítési és együttműködési tevékenységgel indult, amely elengedhetetlen volt az ipari örökségvédelmi területek tulajdonosainak és kezelőinek összefogásához, valamint a kapcsolódó érintettek – az ipari örökséggel foglalkozó állami intézmények és civil szervezetek – bevonásához, annak megőrzéséhez, megőrzéséhez, védelemmel, valamint a turizmusfejlesztéssel.

A hálózatépítési tevékenységeket kompetenciaépítési kezdeményezések is támogatták: regionális szemináriumok, határon átnyúló tematikus műhelyek, valamint a helyszínek mentorálása, hogy ellássák a szükséges ismereteket, hogy azok az előírásoknak megfelelően fejlődhessenek. A turisztikai termékfejlesztés legújabb trendjeit, figyelembe véve a piac és a látogatók elvárásait és igényeit.

Összesen 25 ipari örökségi helyszínt fejlesztettek és fejlesztettek turisztikai terméket:

- 1) Malmok és vízierőművek: 5 helyszínen, amely

bemutatja, hogyan termelték ki az energiát a múltban, és hogyan használták fel termékek előállítására, pl. Liszt. A turistákat autentikus gépek, megőrzött épületek, helyben készült termékek vonzzák.

2) Régi gyártóhelyek: Ezek a telephelyek az ipari korszak (19/20. század) egykori gyárai, amelyek azáltal vonzzák a látogatókat, hogy felfedezhetik a gyártási folyamatot, részt vehetnek a műhelyekben, megvásárolhatják a termékeket. A projekt 9 helyszínt egyesít, némelyik még folyamatban lévő termelési terület, más részük pedig csak turisztikai célokat szolgál, és az ipari örökség történetének feltárását kínálja.

3) Vasúti örökség: Lettorszában és Észtországban a vasút története a 19. századra nyúlik vissza. Gyökeresen megváltoztatta a szárazföldi közlekedés fogalmait és

jelentősen elősegítette a gyártás fejlődését. Lenyűgöző pályaudvarok, vasutas lakóházak és egyéb mélyépítési építmények bizonyítják az akkori vasútvonalak jelentőségét. A projekt 4 helyszínt érint az ipari örökség ezen témájához kapcsolódóan.

4) A világítótoronyok a partvonal mérföldköi és fontos ipari örökség, gyártásuk módja miatt. Egyre több világítótoronyt alakítanak át turisztikai helyszínekké, amelyek nyitva állnak a látogatók előtt, hogy megtapasztalják a tengeri és tengerparti tájat, és megismerjék a navigációt. A projektben négy telephely vesz részt.

5) Víztoronyok: Napjainkban a víztoronyok egykori vízellátó rendszerek tanúi, és kielégíthetik a kíváncsi látogatókat. Kilátóként szolgálhatnak, miközben a látogatóknak elmagyarázzák, hogyan biztosították a térség háztartásainak vízellátását. A turisztikai termékfejlesztési tevékenységgel három víztorony is szerepel a projektben.

A projektpartnerek kisebb beruházásokat hajtottak végre a 25 ipari örökségterületen, és tanácsokat kaptak mentoroktól, hogyan javítsák a látogatóknak szánt ajánlataikat (kérjük, tekintse meg az útvonalképeket és a részletesebb információkat a projekt weboldalán).

A projekt vezető partnere világszerte kapcsolatokat épített ki – www.erih.net; www.e-faith.org és más érdekcsoportok a közösségi médiában. Tudás, szakértelem és trendek átadásával támogatták a projektek megvalósítását, valamint Lettország és Észtország ipari örökségének jobb felismerését az ipari örökséggel foglalkozó szakemberek körében.

CANLI - Carpathian Network of Light

A marketingtevékenység célja az volt, hogy az egész régió ismertebbé váljon, és növeljék a látogatók számát. A tartalommarketing kiválasztott megközelítése a figyelemfelkeltéssel, majd látogatásokkal és végül jó érzelmekkel kezdődik – friss történetek, fotók, kreatív térkép- és képkalauz, virtuális túra, hétféligi túrák, közös marketing hálózatépítés és promóciós körutak a tömegmédiának.

Költségek

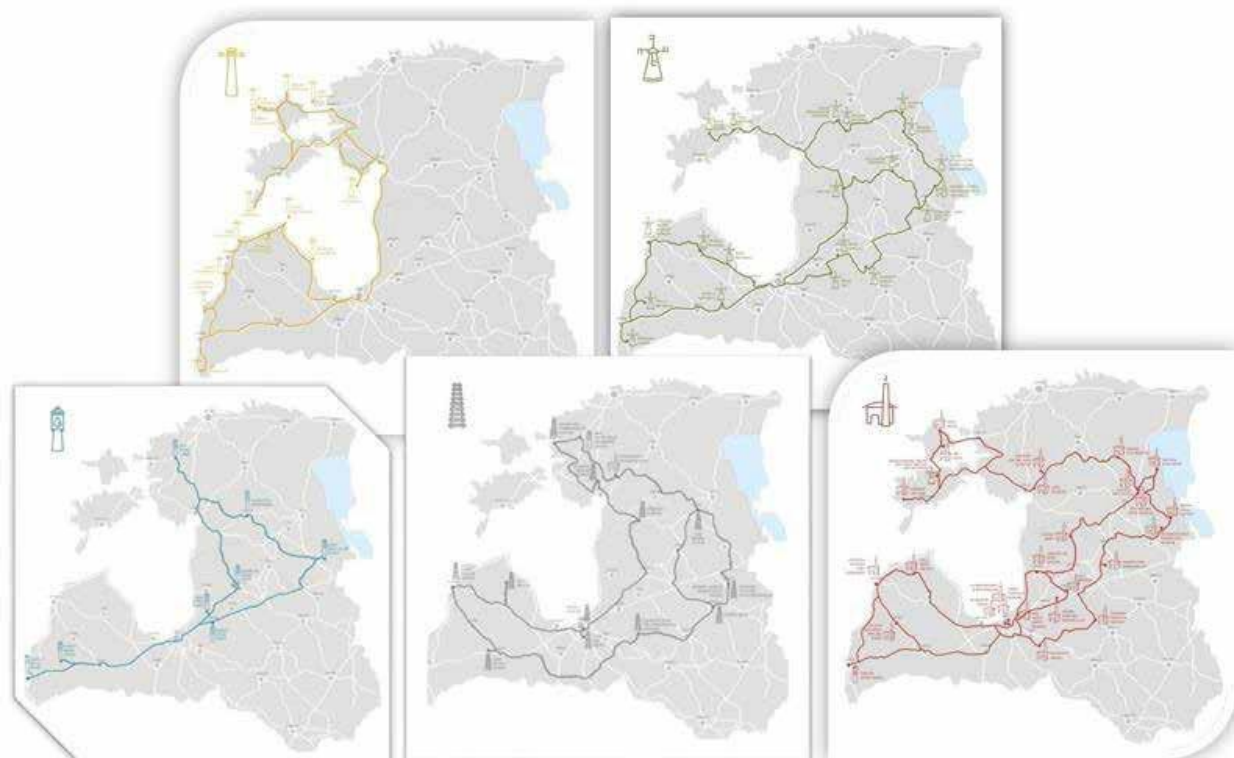
Teljes költségvetés/kiadás: 1 143 135,40 EUR

Európai Unió támogatás: 971 665,09 euró

Társfinanszírozási források: Európai Regionális Fejlesztési Alap

Kimenetek (amit gyártottak - mennyiség, minőségváltozás)

A fent felsorolt továbbfejlesztett ipari örökségi helyszínekkel és további 25 meglévő kulturális és ipari látnivalóval rendelkező ipari örökség turisztikai útvonalon kívül a projekt a következő anyagokat eredményezte:

CANLI - Carpathian Network of Light

ÚTMUTATÓ könyv Ipari örökség a turizmus számára Észtországban és Lettországban öt nyelven: észt, lett, angol, orosz és német;

Prospektus: Lümanda Mész- és Kátránylepark hat nyelven – a fent említett öt plusz finn nyelven.

Útvonaltérkép az alap 5 nyelven. Az interaktív térképen könnyedén megtekintheti a lett és az észt ipari örökség helyszíneit. Információkat talál az ipari örökséghez tartozó tereptárgyakról, amelyek nyitva állnak a látogatók előtt, és különleges túrákat, ismeretterjesztő kiállításokat és egyéb izgalmas tevékenységeket kínálnak. A térkép a helyszínek pontos elhelyezkedéséről, leírásáról és képgalériáiról ad tájékoztatást. A legtöbb webhely több virtuális túrát is kínál, amelyek lehetővé teszik, hogy többet tudjon meg ezekről az úti célokról.

Tizenöt különböző hosszúságú és nyelvű promóciós és oktatóvideó is elkészült és feltöltésre került a projekt weboldalára.

Eredmények / Előnyök – sikertörténet (mi volt elérve, hogyan, miért)

A fiatalok mellett, hogy célcsoportként szerepeltek, aktívan részt vettek a projekt tevékenységeiben civil szervezeteiken, iskoláikon keresztül, valamint egyénileg is.

A helyi turisztikai kínálat változatossá vált. A látogatók tapasztalatai közé tartozik: első kézből szerzett ismeretek megszerzése az ipari örökségről, az ipari fejlődés folyamatának nyomon követése – műszaki-gazdasági modellek, technológia, gépek és hogyan változtak az időben, mit tudnak előállítani.

A hálózatépítési és együttműködési tevékenységek egy másik eredménye az ipari örökség hálózatának létrehozása Észtországban és Lettországban. A hálózat tagjai profitáltak az olyan kompetenciafejlesztési kezdeményezésekből, mint a regionális szemináriumok és tematikus műhelyek.

A projektnek oktatási értéke van.

A COVID-19 világjárvány után potenciálisan nagyobb számú turistát és látogatót vonz majd.

A régi ipari területek turisztikai látványosságokká való átalakítása potenciálisan új munkahelyeket teremthet.

Tanácsok, tippek

A projekt mintaként szolgálhat más területeken található ipari örökségi helyszínek újjáélesztésére és vonzó hálózatba kapcsolására. Az érintett szervezetek kis léptékben, akár egyetlen ipari

örökségi helyszínnel is indulhatnak, majd tapasztalatszerzés után a projektet később bővíthetik. A hasonló gondolkodású szervezetekkel és magánszemélyekkel más régiókban és országokban kialakított partnerségek előnyt jelentenek a skála bővítésekor.

Elérhetőségek

Vezető partner: Kurzemes plānošanas reģions

Cím: Avotu 12, LV3801 Saldus, Latvia

Honlap: <http://www.kurzemesregions.lv>

Képviselő: Jana Kalve

E-mail: jana.kalve@kurzemesregions.lv

A városi művészet gyára

Az esettanulmány neve: Factory for Urban Art
Információk az esetről:

A bolgár művészek új hulláma lép fel, akik túllépnek a művészet hagyományos felfogásának határain, és igyekeznek a kreativitást a múzeumokból, termekből és galériákból átvinni a rutinszerű és monoton emberi tevékenységekbe és városi terekbe. E művészek közül jónéhány részt vesz egy nagy projektben: Szófia Kultúrzónájában (Zona Cultura), az ország fővárosában. Ez egy olyan projekt, amely az 1990-es éveket megelőző időkből származó üresen álló régi ipari épületek új alkalmazását célozza. Ezek városi barnamezők, leggyakrabban olyan rossz állapotú betonépületek, amelyek több mint 20 éve nem üzemelnek. Megjelenésük fő oka a gazdasági szerkezetváltás volt. Ez vagy a vállalkozások bezárásához, vagy a belvárosból a külvárosba vagy a környező területre való áttelepüléséhez vezetett. A stagnálás, az elhagyottság és a hanyatlás benyomását közvetítik. Az ötlet az, hogy fel kell újítani őket, és hozzá kell igazítani a művészekhez és általában a kultúrával foglalkozó emberekhez. Az ilyen kreatív embereket felkérjük, hogy alapítsák meg műhelyeiket és gyakorolják művészeiket. Az ilyen épületekben a bérleti díjak alacsonyok – ezt a művészek üdvözlik, mivel egyik fő problémájuk a finanszírozás. Az alacsony bérleti díj rossz feltételekkel jár, de ez megfelelő a művészek számára, akik nem engedhetnek meg maguknak

jobb létesítményeket.

A Városi Művészetek Gyára a kultúra része Szófia zóna. Ez egy 2013 óta létező fizikai és szellemi tér, amely lehetővé tette sok fiatal művész számára, hogy szabadon dolgozzon ötletein és megossza azokat közönségével.

A „Gyár” egy hatemeletes épület. Minden emeleten több csoport vagy csapat dolgozik, túlnyomórészt fiatalok. Példák: színházi társulatok, fotó- és tervezőcsapatok, utcai művészek, fával vagy vassal dolgozó csoportok, bútorokat készítő vagy a városi környezetre összpontosító csapatok. Vannak műhelyek és kiállítási helyek. A falakat graffiti festmények díszítik. A gyár teret biztosít társadalmi eseményeknek. Ez egy olyan központ, ahol az emberek kapcsolatba lépnek a művészettel, hogy megtapasztalják és értékeljék azt informális módon, sőt, hogy kapcsolatba lépjenek vele. Több csoportnak is van hely, amelyek megoszthatják a helyet. Az ötlet az, hogy ilyen „városi művészeti gyárakat” más városrészekben és városokban is létre kell hozni.

- Ki a menedzser, tulajdonos, intézmény, közösség

A gyárnak otthont adó épület tulajdonosa magánszemély. A szerkezet korábban a zimnitsai árutözsde raktárának része volt. Hámló festékekkel szennyezett falak voltak. Mivel kereskedelmi hasznosítására nem volt igény, az épület körülbelül 10 évig üresen állt, tétlenül állt, és a tulajdonosnak nem volt belőle bevétele. Ezért úgy döntött, hogy művészettel foglalkozó kreatív embereknek adja

bérbe.

A Városi Művészeti Gyár létrehozásának ötletgazdái a Destructive Creation Group fiatal és provokatív művészei voltak. Egyike volt annak az öt nyertes koncepciónak a népszerű whiskymárka által támogatott innovatív ötletekért folyó versenyen. A verseny résztvevői megosztották személyes elképzeléseiket, amelyek hozzájárulhatnak az ország fejlődéséhez. A nyertes csapatok mindegyike hozzávetőleg 5 000 euró (10 000 bolgár leva) összegű támogatást kapott koncepciója megvalósításának elindításához.

Miután bérelték a raktárépületet, a művészek maguk takarították ki. Az önkormányzat biztosította a takarításhoz szükséges konténert és a hulladékszállításra kamionokat.

- Milyen problémát kerestek, kezelték

A szófia szabad művészeknek olcsó és tágas helyiségekre volt szükségük, ahol önálló, modern műalkotásaikat megalkothatták. Szintén szűkös volt a megfizethető hely, ahol kiállításukat, előadóművészeti rendezvényeiket rendezhették volna: koncerteket, színházi előadásokat stb. Másrészt volt ez az üresen álló épület, egy volt raktár, tágas helyiségekkel, ami pusztulóban volt, és lehetett jó célra használni fel.

- A tok helye

A gyár Szófia szívében, egy egykori ipari övezetben található, amely jelenleg meglehetősen lepusztult. Csupán ötven méterre van a körülről a Stochna Gara negyedben, egészen közel a belvároshoz, valamint a központi vasút- és buszpályaudvarhoz. Ennek eléréséhez azonban a

CANLI - Carpathian Network of Light

vasútvonalak alatti alagutakon kell végigmenni, amelyek egy másik városi világba vezetnek – a temetőbe, egy félig elhagyatott kutató- és gyártási területre és Szófia szegényes északi negyedeibe. Tehát az épület elhelyezkedése hatásként és hibaként is felfogható. De az általa kínált terek nagyon alkalmasak a művészetre, mert a helyiségek nagyok, magas belmagasságúak.

Célcsoportok (kinek előnyös?)

A célcsoportok között megtalálhatók a legkülönbébb városi művészek és közönségük. A Gyár nem egy üzleti inkubátor. A csoportok körülbelül fele, bár fiatal, már elég tapasztalt és eredményeket ért el a saját területén. Megvannak az ügyfelek, a közönségük és a repertoárjuk, valamint a rajongóik. A Gyár Nyitott Kapu Napokat szervez. Sokan látogatják és szórakoznak.

Résztevők (kik dolgoztak, mit)

Több mint 50 művész dolgozik a Gyárban, és számuk egyre nő. Íme néhány példa:

A Destructive Creation, az alapító szervezet névtelen művészek csoportja, akik szívesebben ismerik meg őket tevékenységükről, mint az arcukról. Kreatívan beavatkoznak Szófia városi környezetébe, érdekessé, vonzóvá és kellemessé téve azt. Mindössze két hónappal a kreatív ötletpályázat megnyerése után készítették el a Gyár első alkotásait: a látszólag használhatatlan fából készült gyönyörű faszínpadokat utcazenészek számára. Három színpad látható most Szófia központi sétálóutcáin – a Nemzeti Kultúrpalota és az „Ivan Vazov” Nemzeti Színház előtti kertekben, valamint a Szófia Egyetem metró- és metróállomásán. Öt padot javítottak meg és festettek ki egyedi módon a Hétszent templom kertjében az „Adj ötöt” jelmondatú akció keretében. A buszmegállók, a villamosok, a szemeteskukák és a régi épületek falait fényes, szemet gyönyörködtető foltokká varázsolják, amelyek mosolyra és pihenésre készítetik a járókelőket. Néha nagyon provokatívak, például amikor szuperhősként festették meg a Szovjet Hadsereg emlékművének figuráit, és munkájukat „Being up-to-date” címmel látták el. Verbális zöld üzeneteket is küldenek. Az egész város a festővászonjuk és művészeti felületük. A Pusztító Teremtés kezdetben csak ben végezte tevékenységét a fővárosban, Szófiában, de később más városokban is megvalósítottak projekteket, mint

például Várnában, Plovdivban stb. Néhány munkájukról fotót tekinthet meg a címen: <http://destructivecreation.com/>

A FIREter Árnyék és Tűz színházként határozza meg magát. Különböző tűz- és gólyalábas előadásokat, gólyalábas ugrást, tűzszonglörködést, tűzinstallációkat, élő szobrokat, eredeti reklámokat és egyéb lebilincselő előadásokat bemutató projekt. A Fireter csapatának fő célja az előadások, színházi előadások, sőt a reklámok jellemző szemléletének megváltoztatása. Megpróbálják áttörni a közönség, a színpad és a színészek közti jól ismert határokat ötleteik bemutatásának új formáinak kitalálásával, valamint konkrét és innovatív helyszínek kiválasztásával előadásaik vagy akár reklámjaiknak megrendezésére. A stábot gyakran inspirálja és kihívás elé állítja az ötlet, hogy olyan helyeken vagy terekben tartsák műsorukat,

amelyeket még senki sem használt. A Fireter fokozza hatását azáltal, hogy előadásaik egy részét beépíti a közönség elé, majd együtt a művészek és a közönség osztozik a Fireter mese szépségében és varázsában. Hirtelen művész leszél és a Fireter része, az árnyék és a tűz

CANLI - Carpathian Network of Light

színháza pedig boldogságod és mosolyod részévé válik. Ez az utcaszínházi társulat egy nagy termet is tart a Gyárban, ahol sportrendezvényeket rendeznek. Élvezze a színházzal kapcsolatos videókat, fényképeket és szóbeli információkat: <https://www.fireter.com/en>.

A Kinetic Studio modern anyagokból készült kinetikus szobrok stúdiója, a modern technológia segítségével, életre keltve a modern ötleteket. A kreatív csoport célja a „high-tech” művészet fejlesztése és népszerűsítése Bulgáriában. A szobrok mozgó részei vannak, amelyeket mozgási energia hajt. Némelyikük a közösségi hálózatokon keresztül mozgásba hozható. A csoport lebilincselő projektje a Columnication címet viselte. Egy városi bevásárlóközpontban kiállított szobrokat tartalmazott, amelyek kölcsönhatásba léptek a közönséggel. A szerzők rámutatnak arra, hogy a technikai létesítmény és az interaktív műalkotás között az a különbség, hogy a műtárgyban az ötlet, az érzelem és az emberekre gyakorolt hatás számít, akikkel interaktív. A szobrok azt figyelik, milyen messze

van az ember, és mikor változtat hozzájuk viszonyított helyzetét, érzékelik és vizualizálják a mozgást, változtatva alakjukat, hangokat és különleges színimpulzusokat bocsátanak ki. Így a közönség a kollektív társszerzőség érzését éli meg.

A Superfreak Games egy női duó – Emi és

Kali, akinek művészi tehetségét és készségeit kézzel készített társasjátékok készítésében kamatoztatja: Not Ludo, backgammon, sakk, Senet, dominó. A figurák egyedi formái és élénk színei nagyon vonzóvá teszik őket gyermekek és felnőttek számára egyaránt. Szívesen kísérleteznek különféle üvegre festési technikákkal is. Karikatúrákat és portrékat rajzolnak illusztrációs és grafikai projekteket fog fel. Emi képei készítésekor a mindennapi életéből merít ihletet. Általában szereti az állatfigurákat fekete-fehér atmoszférában vagy építészetben szerepeltetni. Részt vett környezetvédelmi projektek reklámanyagainak illusztrálásában is. Kali az ötletek forrása, és nagyon jó a marketingben. A két fiatal hölgy ápolják a kézzel készített művészet izlését, és nem kötnek kompromisszumot a giccs elleni küzdelemben és a szépségre való törekvésben. Ha bepillantást szeretne kapni művészetükbe, látogasson el a <https://www.emiliyatash-chieva.com> oldalra.

Az Atom Színház egy előadóművészeti színház, amely a kortárs tánc területén dolgozik. Az ATOM teret teremt együttműködéseknek, tánc- és helyszínspecifikus projekteknek, kulturális eseményeknek, képzéseknek és oktatási kezdeményezéseknek. A csoportban művészek dolgoznak a világ különböző részeiről és Bulgária minden részéről. Az ATOM 2011-ben alakult, és fő célja a társadalmi, kulturális és oktatási környezet feltárása, a társadalomban zajló folyamatok és az emberek közötti kapcsolatok tanulmányozása a mozgás és a tánc korlátlan lehetőségein keresztül. Az ATOM projektjei szorosan kapcsolódnak a konkrét terekhez, építészethez, tervezéshez és történelemhez. A csapat elnyerte a Szófia Díjat a kultúra területén elért kiemelkedő teljesítményéért 2019-ben a tánc kategóriában. A Bulgária Nemzeti Színház- és Filmművészeti Akadémia diákjai dolgoznak ezzel a csoporttal. Nemzetközi színészek is látogatják és használják az Atom színház helyiségeit. Ha többet szeretne megtudni nemzetközi és nemzeti projektjeikről, valamint fényképeket és videókat szeretne látni, látogasson el [Facebook-profiljukra](https://www.facebook.com/ATOM.Theatre) a <https://www.facebook.com/ATOM.Theatre> címen.

Az Underground Galéria és Stúdió a „Négy elem” (4LMNTZ) cég projektje. Ez egy platform a szabad és független művészet számára; egy teret, amely teret ad a művészek számára, hogy a modern társadalomban minden képző- és színpadi művészetben kifejezzék magukat minden kifejező

CANLI - Carpathian Network of Light

formájukban. Céljuk, hogy egyesítsék és megőrizték a művészet szellemét, és hagyják, hogy beszéljen helyettük. Ismerkedjen meg változatos kezdeményezéseivel és rendezvényeivel a <https://www.facebook.com/undergroundgallerystudi> oldalon.

A BazArt.bg egy olyan platform, ahol a kézzel készített termékek inycencei és szerzői találkoznak. További információ a művészekről, a termékekről, az eseményekről és a Fuckup Nights Sofia vol. 15: <https://www.facebook.com/BazArtbg>.

Az Unitools Group vassal dolgozik a műanyagok előállításában. Huzaladagolókat, elektromos hegesztőgépeket és vasalóvasat használnak.

A Steampunk műhely igyekszik új életet lehelni a gőzgépek korszakából származó régi mechanizmusokba.

A Factory művészeti és kulturális életében további bérlők és résztvevők a Metal Stúdió, az Atmosphere, egy design- és fotós csoport, rendezvény- és szórakoztatásszervezők stb.

Költségek

A kezdeti finanszírozás 10 000 BGN (körülbelül 5 000 EUR) volt, amelyet a Destructive Creation csoportnak ítéltek oda innovatív ötletükért. Mivel a Városi Művészeti Gyár a Kulturális Zóna része volt, megállapodás született a magántulajdonossal egy hat hónapos ingyenes használatról, amelyet minimális bérleti díj fizetése követ. A szervezeteknek maguknak kellett forrásokat mozgósítaniuk a helyiségek felújítására.

Kimenetek (amit gyártottak - mennyiség, minőségváltozás)

A gyár fő termékei a műalkotások, az előadások, a kiállítások és az átalakult városi tér.

A gyár egyik csapata a Relax Project keretében hulladékból szobrokat készített. A projekt ötlete az volt, hogy egy hónapra összehozzák a művészeket, hogy különféle bútorokat, installációkat és egyéb műtárgyakat készítsenek olyan tárgyakból, amelyeket az emberek hajlandóak eldobni. Az ilyen tárgyakat felrakták egy buszra, és elvitték a művészekhez.

A Gyár a fesztivál rendezvényein is részt vesz. Számos zenei videót és filmrészletet forgattak ott. Minden hónapban legalább két előadást tartanak. Sok projekt van. Mindegyiknek megvan a maga

története.

Íme néhány példa: A Független Kísérleti Művészeti Nemzetközi Fesztivál második kiadása Szófiában – NE FEST 2. Zona Cultura Fest, Make Your Art projekt, East Side West Side projekt, Festmények textilre, Kreatív csere Bulgária-Holland.

Eredmények / Előnyök – sikertörténet (mi volt elérve, hogyan, miért)

A Városi Művészetek Gyára világosan mutatja be, hogy a gyakran eldobott tárgyaknak miként lehet hasznos és érdekes második életük. Látható hatást hagy a városi környezetre érdekes projektjeivel, amelyek esztétikai megbecsülést váltanak ki, kiváltják az érzékszerveket és a kritikai gondolkodást, és a tiszta öröm élményét keltik. Számos kreatív csoport és egyén fogott össze, hogy létrehozzák a fiatalok sokszínű művészi közösségét, amely sikeresen ad otthont inspiráló eseményeknek, ahol a képzelet szárnyal, a művészetek pedig ügyességgel és szórakozással keverednek. A Tennant szervezetek és csoportok nem csak egymás mellett léteznek, hanem összefognak közös projektekre.

Milyen problémákat tapasztaltak az eredmények elérése érdekében

Az önfinanszírozás és a karbantartás nehéz, bár nem lehetetlen, ha az alapanyag hulladék. Szófia önkormányzata felajánl némi segítséget, de az ingatlan magántulajdon, és a város nem tud közpénzt fektetni bele.

Tanácsok, tippek

Más városok is létrehozhatnak ilyen gyárakat a városi művészet számára. Minden városban vannak ilyen üres barnamezők, valamint művészek és fiatalok, akik kreatív célokra használhatják ezeket.

Elérhetőségek (intézmény, vezető, cím, telefon, posta, weboldal stb.)

Ivan-Alexandar Kyutev, koordinátor
Fabrika za gradsko izkustvo,
Zona Cultura
Stochna Gara, Stokova borsa Zimnitsa,
204 Vladayska Reka Str.
Sofia
Bulgaria

elfogadásban élő emberek biztosítanak és tartanak fenn.

A helyszín és a környék története

Maga a „Gólya” hosszú és gazdag múltra tekint vissza. Az 1880-as években épült hely mindig is Gólyának hívták, és eredetileg bárnak szánták. A 8. kerület szerves részévé vált, amely a XX. században munkások és kézművesek otthonául szolgált. Az 1989-es rendszerváltás, majd az azt követő megszorítások és gazdasági szerkezetátalakítások után a kerület lakóinak nagy

Gólya Közösségi Ház és Szövetkezeti Kávézó

A Stork (magyarul Gólya) egy szövetkezeti bár és közösségi ház Budapest VIII. kerületében. Nagy belső terű kerttel, szép irodahelyiség, elsősorban a

gyermekek napközi ellátására, műhelymunkák és kisebb összejövetelek céljára szolgáló helyiség, valamint a zenekarok próbahelyeként használt pince. Hetente tartanak élőzenei eseményeket, és számtalan egyéb programot is, mint például filmklubok, bemutatók, előadások, beszélgetések, társasjátékok, művészeti kiállítások és rendszeres használt termékek cserepiaca. Gólya ad otthont csoportok vagy szervezetek nyilvános és zárt rendezvényeinek, például születésnapoknak,

része elveszítette állását és megélhetését, és a Gólyát is bezárták. 2013-ig nem nyitották meg újra bárként. A 90-es években a 8. kerület egy új underclass megbélyegzett gettójává vált, amelyet korábban ott élők és a vidéki Magyarországról vagy külföldről érkező migránsok alkottak. Nagy arányban

élnak cigányok is, és sajnálatos módon a kerületet övező megbélyegzés etnicizált. A 8. a város elszigetelt részévé vált, amelyet kiterjedt családi kapcsolatok, közösségi hálózatok és versengő bandák vagy családok strukturáltak. A szomszédságban tapasztalható társadalmi szorongás a szélsőséges szegénységgel, a bűnözéssel és a drogfogyasztással összefüggésben kialakította saját társadalmi szabályait.

báloknak, konferenciáknak, adománygyűjtéseknek, tréningeknek és mindenféle találkozóknak, beleértve a politikai eseményeket is.

Jövőképük egy testvériségen alapuló társadalom, amelyet a közösen birtokló és hatalmat gyakorló, egymás iránti szeretetben és

CANLI - Carpathian Network of Light

A 2000-es évek közepén azonban a kerületi önkormányzat és egy magáncég (köz-magán társulás) közös ingatlanfejlesztési projektje több száz millió eurós költségvetéssel megkezdte a városrész átépítését. „Corvin projektnek” hívják. A projekt első fázisaiban irodaházat, bevásárlóközpontot, sétányt és lakóépületeket építettek viszonylag drága lakásokkal. Ez a folyamat számos lakos kilakoltatásával és sok régi épület lebontásával járt, és elindította a dzsentrifikációs folyamatot. A 2008-as válság azonban leállította a projektet az ebből következő pénzügyi problémák miatt. A terület egyre dzsentrifikálódik, amit csak lassítanak a kelet-európai lakástulajdon-struktúra sajátosságai és egyéb tényezők. 2014-ben egy újabb irodaház építését kezdték el, közvetlenül a Gólya épülete mellett, ezt 2016-ban fejezték be, ezt követően kezdték és 2016-ban fejezték be, ezt követően kezdték el építeni az irodaházat. új, lakóépület a másik Gólya melletti telken, amely – egyelőre – kikerült a fejlesztési tervekből. A következő szakaszban sokkal többen néznek szembe kilakoltatással és további egzisztenciális

Információk az ügygel kapcsolatban:

A Gólya működése a szövetkezetre épül, egy organikus rendszerre, amelyet saját elképzeléseik és érzelmeik felhasználásával alakítanak ki.

Milyen problémát kerestek, kezeltek, A testvériség jegyében célja, hogy:

- sajátos kelet-európai környezetben tanítsa meg tagjait a közösség számára önálló tudás megszerzésére és létrehozására, amelyet a közösen kialakított rendszerükön felfedeznének.

- gondoskodni kell a tagság közösségi úton kielégíthető szükségleteiről, mint például táplálkozás, szórakozás, oktatás stb.

- a munkához mint teremtő erőhöz, gyümölcsstermő fához viszonyulunk, nem pedig elidegenített teherhez – a tagok a tulajdonosok, a termelés közvetlen részének irányítása a mi kezünkben van.

- a befektetett munkaerő feltétele a taggá válás, és a befektetett munka alapján megtermelt profit megosztása.

- bár a Gólyának vannak alkalmazottjai, a tag-dolgozó pozíciókat magasabbra értékeljük, mint a munkavállaló-dolgozó pozíciókat, ezért célunk, hogy minél több dolgozót bevonjunk a szövetkezeti lét kötelékébe.

A Gólya jogelődjének, a Frisco Café szövetkezetének 2011-es alapításakor célul tűztük ki, hogy a kultúra és a közösség befogadó találkozási pontját hozzuk létre. Teret adnak találkozásra, nyílt rendezvények lebonyolítására olyan embereknek, csoportoknak, szervezeteknek, futó programoknak, akik egyetértenek a Gólya jövőképevel, és érdeklődnek annak előmozdításában.

A közösségi házat a szomszédságuk kapcsolódási pontjává akarják tenni.

Mind ezek mellett céljuk a hasonló kezdeményezések létrejöttének segítése, a hasonló szervezetekkel, közösségekkel való együttműködés; hálózatot alkotni egymás segítésére és látásmódjuk terjesztésére.

- célcsoportok (kinek előnyös?)

Kölcsönösségen alapuló együttműködést, szövetségeket szeretnének létrehozni, közvetlen kapcsolatokat építeni a körülöttük élőkkel. A Gólya alapján olyan kezdeményezéseknek szeretnének helyet adni, amelyek hasznos ismereteket nyújtanak résztvevőiknek, és lehetőséget adnak az embereknek tudásuk, véleményük megosztására.

instabilitással, miközben a város más részeiről költöznek be új lakók, akik magasabb, felsőbb társadalmi rétegből érkeznek.

CANLI - Carpathian Network of Light

Céljuk, hogy a lokalitásban létezzenek, ne csak a mi szubkultúránkban.

Nincsenek alkalmazottak, mindenki a tulajdonos, minden döntés szavazással történik. Mindenki ugyanazt az óradíjat kap munkakörtől függetlenül. Főnök nincs, a koordinátor személye negyedévente rotál. Mindenki egy közös célért dolgozik. Utópiának hangzik? Van ilyen üzlet a kerületben, és úgy tűnik, működik a modell.

A szövetkezet társadalmi küldetése

A Gólya projekt folyamatosan elemzi a helyi környezetet és az általuk integrált tágabb társadalmi struktúrákat, igyekszik minél tisztábban megérteni saját pozícióját és szerepét, hogy stratégiáit reflexív módon tervezze meg. Ez alapján a szövetkezet deklarált küldetése hármas. Mindenekelőtt egy működő szövetkezeti szervezeti és termelési modell fenntartására és fejlesztésére koncentrál, amely biztosítja a tagok számára a termelőeszközök feletti ellenőrzést, a tagok jólétét és hosszú távú biztonságát. A Gólya csapata modelljüket átláthatóvá, a nyilvánosság számára nyitottá kívánja tenni, emellett szeretnének hasonló hazai és nemzetközi projektekkal együttműködni, megosztani tudásukat, esetleg magasabb szintre emelni a szervezetet. A kollektív tulajdon és termelés kapitalista viszonyok közötti lehetőségeinek és korlátainak megértésével a gazdasági együttműködés működőképes modelljeit kívánják

terjeszteni.

A második cél, hogy teret tartsunk fenn olyan partnerscsoportok, projektek, szervezetek számára, amelyek segítik saját céljaik elérését. A Gólya csapat közvetíteni kíván e különböző csoportok között, kommunikálni a napirendjüket, és támogatni egy szélesebb körű társadalmi mozgalom létrejöttét. Ennek elősegítése érdekében rendszeres „közösségi találkozókat” tartanak közönségük és partnerszervezeteik számára.

A harmadik cél a szomszédságban zajló gentrifikációs folyamathoz kapcsolódik. A szövetkezet felismerte, hogy korlátozott vagyonával nem tudnak érdemi változást hozni a történésekbe (az önkormányzat politikai és az ingatlanfejlesztő cég gazdasági erejével szemben), és azt is, hogy újonnan megnyílt bár a belvárosi fiatalok közönségével, ez is része a dzsentrifikáció „úttörő hullámának”. E korlátok érzékelése mellett azonban szeretnének együttműködni más szervezetekkel, amelyek a dzsentrifikáció és a lakásszegénység ellen küzdenek, és ezek negatív hatásait módosítani kívánják. A dzsentrifikáció tényleges szerkezeti mechanizmusait is közölni kívánják a 8. kerületi helyiekkel és másokkal, szemben a haladásról és a jólétről szóló rózsás ígéretekkel.

Résztevők (kik dolgoztak, mit)

A Gólya szövetkezeti vállalkozásának gyökerei egy korábbi projektben, egy Budapest belvárosában található kávézóban, a Frisco Caféban gyökereznek. A Frisco szövetkezet 2011-ben alakult. A helyet üzemeltető csoport úgy

CANLI - Carpathian Network of Light

döntött, hogy elköltözik és megreformálja magát. Az új csapat 2013-ban gyűlt össze és 2013 szeptemberében nyitotta meg a Gólyát. Azóta néhányan elmentek, és sokan csatlakoztak. Jelenleg kilenc szövetkezeti tag, négy tagjelölt és hat nem tag munkavállaló van a szervezetükben.

- bevonási pályájuk „töprengési” fázisa. Vannak olyan beugró kollégák is, akik rendszertelenül dolgoznak.

Költségek

elérve, hogyan, miért)

A szövetkezet vezetése, szervezeti és működési szabályok és alapelvek

A szervezési módszerek a Frisco kollektíva 2011-es alapítása óta szervesen fejlődnek, amely a Gólya közvetlen elődje volt. Ezek a módszerek abból az igényből fakadtak, hogy az embereket be kell vonni a vállalati tulajdonba, hogy eloszlássák a gazdasági terheket, és a rendelkezésre álló tőke hiánya miatt mindenkit kollektív

Kimenetek (amit gyártottak - mennyiség, minőségváltozás)

A Gólya jogelődjének 2011-es megalakulásakor a Frisco Café szövetkezete a kultúra és a közösség befogadó találkozási pontjának megteremtését tűzte ki célul. Teret adnak találkozásra, nyílt rendezvények szervezésére olyan emberek, csoportok, szervezetek és programok lebonyolítására, akik egyetértenek a Gólya jövőképevel, és érdeklődnek annak előmozdításában.

Eredmények / Előnyök – sikertörténet (mi volt

felelősségvállalásra és erőfeszítéseik maximalizálására ösztönözzenek. A tagok eleinte nem igazán keresték a már meglévő szövetkezeteket a megoldások adaptálására, azonban működési módszereik vagy szabályaik, gazdasági kapcsolataik fokozatos megszilárdulásával ezek nagyon hasonlítottak a nemzetközileg ismert kollektív elvekhez. Gólya idővel egyre jobban bekapcsolódott más hasonló szervezetek megismerésébe, ismeretcserébe.

A Szervezeti és Működési Szabályzat leírja a tagság mechanikáját és a vállalkozás gazdasági kapcsolatait. Ez a dokumentum tartalmazza a

CANLI - Carpathian Network of Light szövetkezet jelenlegi alapelveit.

A tagsághoz (tulajdonos-dolgozó) a Gólyánál eltöltött idő, kezdeti készpénzbefektetés (részvényvásárlás) és a jelenlegi tagok egyöntetű tisztelete szükséges. Amikor azonban valaki elkezd dolgozni a Gólyán, elnyeri a „fix munkás” státuszt. Ez nem 100%-ban olyan, mint a munkavállaló pozíciója, mert részben részt vesznek a döntéshozatalban, és minden információhoz hozzáférnek a vállalkozással kapcsolatban, de a munkájukért bért kapnak, és kevésbé vesznek részt a kollektív társadalombiztosításban. Ez csak ideiglenes státusz, közben a dolgozó maga dönthet, szeretne tag lenni és megkezdeni a próbaidőt. Ha a dolgozó nem akar tag lenni, vagy a tagság nem fogadja be jelentkezőnek, akkor felmondási idő után ki kell lépnie – ezt a rendszert úgy telepítették, hogy idővel a tagságot fenn tudja tartani a hely önmagában (nem lennének munkások a tagság kötvényein kívül).

A tagok (és csak a tagok) részvényekkel rendelkeznek, amelyeket nem lehet megvásárolni vagy eladni. Részvényeket készpénzbefektetéssel

(minden tagnak azonos összegben) és a szövetkezetben eltöltött idővel (mindkettő szükséges). A részvények a vállalkozás tőkeértékét jelentik, a tag részvénycsomagja pedig a tag hozzájárulását ehhez az értékhez. Ha egy tag úgy dönt, hogy kilép, akkor hat hónap alatt az összes részvény névértékének felét megkapja. (Ha eleget dolgoztak volna a szövetkezetben, ez nagyobb pénzüsszeget eredményez, mint az

eredeti készpénzes befektetésük.) A tulajdon pénzürtékét azonban csak akkor veszik figyelembe, ha egy tag kilép, vagy a szövetkezet feloszlatja magát, mert sem az illetmény és a döntési jog sem a részvénytulajdonon alapul.

A tagok határozzák meg fizetésük összegét, amely fix összeg, egyenlő munkaidőben dolgozó tagok esetén. Ezt 4 hetente osztják ki. Az új tagok ennek a fix összegnek a 75%-át egy évig megkapják, majd elérik a saját tőkét. Ez is egy módja a „bevásárlásnak”. A tagság minden negyedévben dönti el, hogy a fizetések halmozott összegén túli nyereséggel mit kezd. (Akár be akarnak fektetni, akár megmenteni, akár felosztani, akár projekteket finanszírozni vele). Van egy minimálbér is, amelyet egy havi nyereségtől függetlenül fizetnek ki minden tagnak.

A tagsághoz szociális juttatások is járnak, mint például étel- és italellátás, szabadság, lakhatási támogatás, szülési/apai szabadság, betegszabadság, valamint speciális tanulmányi vagy egyéb személyes szükségletek.

A tagoknak legalább heti 40 órát kell dolgozniuk, amelyből legalább 18 óra fizikai munka kell, hogy legyen (bár gondozása, konyhai munka vagy helyiség takarítása). A többi speciális munka, amelyet a különböző tevékenységi területekért felelős munkacsoportok rendszere irányít, mint például a programszervezés, a marketing, a logisztika, a pénzügy és a bürokrácia. Jelen kell lenniük a stratégiai tervezéssel és csapatépítéssel foglalkozó heti közgyűléseken és havi üléseken.

Milyen problémákat tapasztaltak az eredmények elérése érdekében

A finanszírozás mindig gondot okoz, ezért két új szolgáltatást indítottak bevételeik növelése érdekében.

A Gólya 2019-es Orczy útra költözése és a szövetkezet intenzív terjeszkedése után az igény létrehozta az Építők tömbjét (GÉP), amely egy régóta tervezett új bevételtermelő tevékenységet lát el külső helyszíneken. A gólya rendszer kitalálása és működtetése a Stork épület karbantartásához / felújításához és befejezéséhez. Ahhoz, hogy a terjeszkedést és a nagyobb helyszínen történő működést finanszírozni tudja, 2019 decemberében a szövetkezetnek a vendéglátás mellett új bevételi forrást kellett találnia. Feladta magát, hogy az új Gólya felújítása során szerzett másfél éves tapasztalatait, a lelkesedést jelentő emberek

CANLI - Carpathian Network of Light

motivációját felhasználva válasszon e tevékenységi kör mellett. 2020 márciusában a koronavírus-járvány okozta új helyzetben indítottuk el futárszolgálatunkat. Szállítást Budapest egész területén vállalunk, az azonnali kiszállítástól az áruszállításon át az áthelyezésig. Írj, ha valamit vinni kell és jönni fognak!

Tanácsok, tippek

A termelés és maga a kollektíva szervezése munkacsoport szinten (értekezletek, levelezőlisták) és a tagok heti összejövételén történik. Minden második ülésen nem tag munkavállalók vehetnek részt, akik előadhatják problémáikat, és lehetőségük van befolyásolni a vállalkozás működését érintő döntéseket. Minden tagnak egy

szavazata van, függetlenül attól, hogy hány százalékos részesedéssel rendelkezik, azonban a döntéshozatal konszenzus alapú, és rendszeresen köt valamilyen kompromisszumot a különböző javaslatok vagy vélemények között. A tagoknak vétőjoguk is van a döntés ellen.

A tagok felelősek egymásért, a szövetkezet vállalkozásáért és társadalmi küldetéséért. Ha egy tag nyilvánvaló felelősséggel kárt okoz, a tagok a költségeket átháríthatják rájuk. Ha a vállalkozás valahol kudarcot vall, a felmerült veszteség egyenlően oszlik meg a tagok között, mivel a felelősség kollektíven oszlik meg.

Elérhetőségek)

Gólya Községi Ház és Szövetkezeti Kávézó

Ügyvezető: Viktor Kis, Mr.

Cím: Budapest, 46-48 Orczy street, H-1089 e-

E-mail: golyahaz@gmail.com

Telefon: +36208017522

Honlap: www.golyapresszo.hu

Facebook: <https://www.facebook.com/roncskocsm/>

IV. Károly Fogadó, Zámél

Tulajdonos, közösség

A "Má vlast - můj domov z. s." polgári egyesület. egy barokk fafaragó kocsmá jelentős leromlott állapotú épületének rekonstrukciója céljából jött létre, amely kulturális műemlékként van nyilvántartva. Önkéntes munkával most próbálják megmenteni ezt az épületet, amely a jövőben kültéri múzeumként és infopontként fog szolgálni.

Marie Trejtnarová, tanú, a község volt polgármestere, öt gyermek édesanyja, a Má vlast – můj domov z.s. polgári társulás alapítója: „A Hostinec u Karla IV. címet viselő romos épületet 2007-ben vettük meg, mert több rosszul alkalmazkodó család érdeklődött az iránt. ez valószínűleg tönkretenné. És mivel a faluban nem volt templomunk, kis haranglábunk vagy kápolnánk, ez volt az egyetlen történelmi épület Zámél faluban. Gyermekeimmel és 18 éven felüli barátaikkal megalapítottuk a „Má vlast-můj domov” (Szülőföldem – otthonom) polgári egyesületet, amelynek 10 tagja volt, és amely megvásárolta ezt a tanyát az eredeti tulajdonostól és szomszédától. épületet, és a mai napig az egyesület tulajdonában van. Az épület az ingatlankezelésbe bejegyzett nagyszabású védett terület.”

Történelem

Az egykori kocsmá épülete a Fajfrú 27 (később Hlaváček tulajdona) a totalitárius rendszerben "Kulturális emlékművé" nyilvánították. De az állam egyáltalán nem kezelte kulturális műemlékként. Sajnos a tulajdonosok elsősorban anyagi okok miatt nem vigyáztak kellőképpen az emlékműre, ezért állapota siralmas.

Hosszú hullámvölgyek után 2007-ben vásároltuk meg az épületet, és fokozatosan megkezdjük az épület javítását és átépítését, hogy a jövőben szabadtéri múzeumává váljon. Egy kulturális műemlék javításához kerestük az anyagi hozzájárulást. A kocsmá épületét a Zámél falu krónikája a leendő király és IV. Károly császár hadjárata kapcsán említi. a Potštejn-kastélyhoz. Egy régi legenda szerint egy kocsmá központi oszlopa körül kellett táncolnia.

A területet megtisztították a régi lomoktól, átalakítottuk és kitakarítottuk az udvart, és elkezdtünk régi tárgyakat, fényképeket, festményeket, képeslapokat keresni, amelyek nemcsak a kocsmá elhelyezkedésére és gazdasági tevékenységére vonatkoznak, hanem az egész Zámél községnek is. Polgári egyesületünk úgy döntött, hogy a krónikából tisztelt a csárda hírnevét, és elkezdte használni a IV. Károly Fogadó nevet.

Krónika bejegyzés: Fajfr 27. számú kocsmájáról: Eredetileg uradalmi kocsmá volt. Matěj Kopsa 1746-ban vásárolta meg, fia, Václav pedig Jan

Nováknak adta el. Érdekesek a kocsmá hivatalos működési feltételei: a fogadóst mindig el kellett látni készségesen és vendégbarát módon a becsületes életvitelhez. A kocsmában volt hűtőszekrény a jobb sörfogyasztás érdekében. A feltétel az volt, hogy a hűtőt a fogadós saját költségén töltsék fel. Ha a fogadós nem teljesíti kötelezettségeit, az uraknak joguk volt elbocsátani. 1786-ban ez a kocsmá újonnan épült. Jan Novák 1871-ben hagyta el a kocsmát egy másik kocsmába, František Tupec eladta a kocsmát Václav Fajfrnak 1794 aranydukátért.

Ami probléma volt, az mind megoldódott. Egy elpusztult kulturális műemlék fokozatos megmentése – az egyetlen ilyen a faluban. Egy elhanyagolt, elhagyatott hely kultúrházzá és találkozóhellyé átalakítása - különösen ünnepnapokon.

Marie Trejtnarová azt mondja: „Az épület nagyon rossz állapota a lehető leggyorsabb, kiterjedt rekonstrukciót tette szükségessé, különösen a tetőt. De hiányoztak az alapok.

Eleinte különféle támogatásokból, támogatásokból lehetett forrást lehívni, de ennek 2008-ban a válság beköszöntével vége szakadt, és már akkor is nagyon nehéz volt további forrásokat találni. Például három különböző forrásból és támogatásból készítettük el a tetőt, és végül sokkal drágább lett.

Egy másik probléma a kulturális emlékmű kijelölése volt, így minden munkánkat és tervünket Rychnov nad Kněžnou, Jaroměř város műemléki tisztjei, valamint a Nemzeti Örökség Intézete és a Josefov-i területi szakhivatala jóváhagyta. Ez egyrészt időeltolódást, másrészt számos bonyodalmat jelentett a felhasznált anyagok és szállítók kiválasztásában. 2 évbe telt, amíg a nádfedelees nádtető újjáépítését a Pernštejn arisztokrata család hozott a régióba. Törekszünk a nyílászárók fém redőnyvel való konzerválására, ami az eredeti dokumentációban szerepel, de a műemlékfelügyelők nem értenek vele egyet. Az épület nagy problémája a szennyvíz és az ivóvíz

CANLI - Carpathian Network of Light

hiánya. Az épületben lévő víz csak közüzemi célra szolgál.

Jelenleg nagyon nyugtalanítanak bennünket az épület statikai problémái. Az I. osztályú út közvetlen közelében található, amit a közeli Škoda AUTO autógyár működése terhel.

Szeretnénk padlót cserélni, mert jelenleg nagyon poros, és nem engedi meg, hogy néhány kiállítást, pl. modellezés. Káros nyest telepedett meg az épületben úgy, hogy szalmaszálakat húzott le a tetőről, és nem segít a csapda, az állatriasztó sem.

Helyszín

Záměl 27, 517 43 Potštejn

Kelet-Bohémia, Csehország

Célcsoport (kinek előnyös?)

Ennek a projektnek köszönhetően egy működő közösség jött létre, amely nemcsak a helyi

lakosságból, hanem a környező településekből és a régió viszonylag távoli szegletéből is állt. Az emberek rendszeresen találkoznak itt különféle társasági eseményeken. Célunk, hogy információkat osszunk meg őseink hagyományairól és történelmi értékeiről. Minden rendezvény nyilvános, és minden korosztály számára elérhető.

Részvevők (kik dolgoztak, mit), a végrehajtó csapat

Az egyesület tagjai a "Má vlast - můj domov z.s." önkéntes munkájukkal próbálják megmenteni ezt az épületet. Számos munkabrigádöt

szerveztek, amelyen nem csak az egyesület 10 alapító tagja, hanem sok helyi vagy környékbeli barát is részt vett. Az alapító tagok 10 diák volt a közeli környékről, a megvalósítási csapatot Marie Trejtnarová, a község korábbi polgármestere, a

CANLI - Carpathian Network of Light

Má vlast - můj domov z.s. civil egyesület alapítója vezeti.

A "Má vlast - můj domov z.s." főként az Orlické-hegységben és dombok lábánál működik, és összehozza az embereket, tiszteletben tartva őseink hagyományait, szokásait és történelmi értékeit.

Marie Trejtnarová azt mondja: „Az egyesült Európában a legjobb gyakorlatokat alkalmazzuk, miközben tiszteletben tartjuk és erősítjük regionális sajátosságunkat, amely az ember gazdagabb együttélésében rejlik a természeti és kulturális

örökséggel a vidéki környezetben, figyelembe véve őseink hagyományait és történelmét. A civil társadalmat támogató tevékenységeket is fejlesztünk, non-profit tevékenységekkel foglalkozunk a műemlék- és kulturális értékek védelmében, valamint az Orlické-hegység és a

hegyljai környezetvédelem területén is részt veszünk. "

Költségek

A rekonstrukció finanszírozása a Hradec Králové régió és a kulturális minisztérium különböző támogatásaiból, valamint a SDRUŽENÍ SPLAV z.s. helyi akciócsoport segítségével történt. A 2008-ban beköszöntött a gazdasági válság, és ezek a pénzügyi források megszűntek.

MAS SDRUŽENÍ SPLAV z.s. támogatást nyújtott konyhai felszerelésekre, új tűzhelyek építésére, padok és partisétrák beszerzésére.

A kulturális minisztérium és a Hradec Králové régió társfinanszírozta a történelmi különleges nádtető cseréjét.

A T-Mobile finanszírozta a kemence és a bolygóközi tanösvény felújítását, amely az épület előkertjében kezdődik.

Záměl önkormányzata évente 10 000 CZK-val járul hozzá az áram üzemeltetéséhez és fogyasztásához (az összeg folyamatosan növekszik).

A rekonstrukció finanszírozásához az alábbiakban számos magánszemély és cég járult hozzá, nem csak Zámělról és a környékről. A munka nagy részét az egyesület tagjai, önkéntesek és barátai végezték. A munkaügyi kirendeltség álláskereső nyilvántartásában szereplő álláskereső is jelentős szerepet vállaltak a megújulásban. A finanszírozás kezdetétől teljes egészében a Munkaügyi Hivatal fizette őket, majd a polgári társulás részesevé fejenként havi 500 CZK-ra nőtt. Jelenleg az arány a fizetés felére kúszott fel, ez utóbbit a Munkaügyi Hivatal fizeti, ami a polgári társulásnak amúgy is fenntarthatatlan összeg, és nem élnek azzal a lehetőséggel, hogy munkakeresőket alkalmazzanak.

Támogatók::

- Charvát - Lesy ČR
- Ochotnicko-čtenářská beseda Orlice - divadlo Potštejn - obec Záměl

- manželé Nováčkovi zámeck Potštejn – Potštejn Városa
- Setservis Žamberk, PINK REALITY s.r.o.

- Servisbal Dobruška - Tiskárna Horáček
- TJ SOPOTNICE KČT - Královéhradecký kraj
- pan Bek a paní Beková - TERCIE
- pan Balous Josef a zaměstnanci firmy FRIO.- p. Daňsa - Agroservis

CANLI - Carpathian Network of Light

• členům Okrašlovací spolek Potštejn - Fond T-Mobile

• PhDr. Dragoun Villa Nova

Kimenetek

„Az épület 2007-es megvásárlását követően igényes rekonstrukcióba kezdett” – mondja Marie Trejtnarová. „Először egy feltöltött kutat ástunk és elkezdtük legalább a használati vizet használni. További szempont volt a kapucsere, új tető. Vettünk

egy száraz WC-t. Feltesszük a konyhát és a tűzhelyet ill. kemence eredeti formájában a XVII. századi dokumentumok és megőrzött adatok szerint. Előkertet alakítunk ki, kitakarított, kiásott benőtt növényeket.

Évről évre számos hagyományos és visszatérő rendezvényt szervezünk az épületben, melyek áttekintése az alábbiakban olvasható. Az első rendezvényre és az épület megnyitására 2007-ben került sor. Minden rendezvény ingyenes a nagyközönség számára. 2019-ben az épület húsvétkor meglátogatta Hradec Králové régió kormányzója, PhDr. Jiří Štěpán és látogatásának emléke egy kézzel díszített húsvéti tojás. "

Eredmények/előnyök – a siker története (mi sikerült elérni, hogyan, miért)

Köszönhetően a "Má vlast - můj domov z. s." polgári egyesület tagjainak hatalmas erőfeszítéseinek. és főként Marie Trejtnarová asszony, Záměl alapítója és a vásárláskor egyben polgármestere lelkesedésének köszönhetően sikerült a barokk facsárdát eredeti, csaknem romjaiból mai formájába hozni, ami már lehetővé teszi a a közönség számára építkező, különféle társadalmi és kulturális rendezvények szervezésével emlékezteti a közönséget őseink hagyományaira.

A polgári társulás tagjainak sikerült megmenteni Záměl község egyetlen kulturális műemlékét. Rengeteg munkát végeztek itt a lelkes és szenvedélyes csapattagok, falusi fiatalok és barátai, sok munkát végzett a munkaügyi hivatal álláskeresői vezetése. A rekonstrukciót a Hradec

Králové régió és a Kulturális Minisztérium különböző támogatásaiból, valamint a SDRUŽENÍ SPLAV z.s .s. helyi akciócsoport segítségével finanszírozták. Marie Trejtnarová és Ing. Robert Muller, az egyesület tagjai és a falu legnagyobb történelemrajongója. Az épületet gyakran látogatják a közeli iskolák diákjai, leggyakrabban Doudleby nad Orlicíből és Zámělből, és játékok és találos kérdések formájában ismerkednek meg az egyes megőrzött történelmi tárgyakkal, megismerkednek azzal, hogyan "éltek" korábban. Mindezt helyi legendák szereplőinek jelenlétében, pl. a vízi goblinnal Floriánek.

Marie Trejtnarová szintén nagyra értékeli a kelet-csehországi Műemlékvédők Társaságával való szoros együttműködést.

2011 szeptembere óta a Hostinec u Karla IV előkertjében indul a Planetary tanösvény. Az ösvény segít a látogatóknak elképzelni (kisebb léptékben), milyen távolságok vannak Naprendszerünk egyes bolygói között.

Részletes információk a nyomvonalról itt, az ünnepélyes megnyitó itt, a nyomvonal az Orlické hory a Podorlicko honlapján itt.

Milyen

probl

émák merültek fel a megvalósítás során

A rekonstrukció során felmerült problémákat sikerült megoldani. Siralmas állapotú volt egy hosszú évek óta leromlott épület. Nem volt benne víz, a kút vissza volt töltve. Hiányos volt az újjáépítéshez szükséges forrás, és amikor ezeket sikerült támogatásokból, támogatásokból megszerezni, jött a gazdasági válság. Az egyesület tagjai nagy erőfeszítéseket tettek a Rychnov nad Kněžnou város műemlékgondozóival való kommunikációra, mivel a kulturális műemlék minden módosítása az ő jóváhagyásukhoz kötött. Ennek köszönhetően a

CANLI - Carpathian Network of Light

tagok történelmi adatokat, érveket kerestek és tároltak rekonstrukciós elképzeléseikhez, változtatási javaslataikhoz. Jelenleg az épület statikájával vannak gondok. A Hradec Králové Régió Útigazgatása és Karbantartója ez idáig nem érvényesítette ezt az intézkedést a szomszédos I. osztályú úton, ahol a közúti forgalom még mindig növekszik, hogy stabilizálja az épület statikus oldalát és ne érje rázkódás. az elhaladó teherautóktól és teherautóktól. A tagok is törekednek a megfelelő útra és a víz elvezetésére.

Tanács és ajánlás

„Legyen lelkesedés, lelkesedés és lankadatlan hite a befejezésben. Ne hagyja, hogy a történelmileg érdekes tárgyak tönkremenjenek” – ajánlja Marie Trejtnarová. "Tegye tele a fejét ötletekkel, és valósítsa meg azokat."

"A mi esetünkben hibának tartjuk, hogy az objektumot kezdetben nem statikai mérnök értékelt. A víz és a megfelelő szaniterek mindig fontosak ahhoz, hogy az épületet a nagyközönség számára hozzáférhetővé tegyük, ami egyben nagy szenvedésünk is" – teszi hozzá.

Elérhetőségek

Má vlast - můj domov z.s. Zámě
27, 517 43 Potštejn
IČO: 28554744
E-mail: mavlast@email.cz
Telefon: +420 737 10 18 21
Számlaszám 263251266/0300

Helyi Vasútmúzeum Rokytnice v Orlických horách-ban

Aleš Filip, Letohradský Vasútas Klub

Tulajdonos, közösség

A Letohrad Vasutas Klub Rokytnice v Orlických horách várossal együttműködve immár tíz éve üzemeltet regionális vasúti múzeumot az egykori gőzmozdony-fűtőműben. A civil szervezet tevékenysége szilárd alapot kapott a vasutak történetének és jelenének bemutatására, nemcsak a régióban, hanem az egész országban. A fűtőművet szinte eredeti állapota miatt Csehország Kulturális Emlékművévé nyilvánították. A múzeum fő témája a Doudleby nad Orlicíből Rokytnice v Orlických horáchba vezető helyi vasúti pálya története.

Téma, háttér

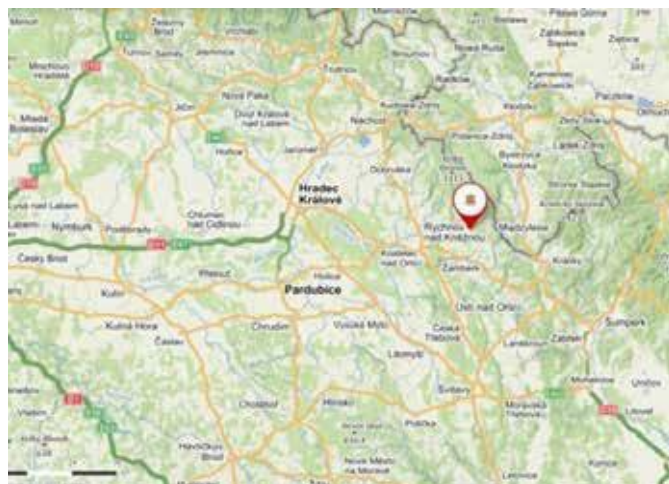
A Letohrad Railway Club kemény munkával évről évre közelebb kerül céljához – a régió és annak műszaki történetének élő bemutatásához és népszerűsítéséhez. Műemlék vasúti épület, amely üresen állt, rom volt, amely szétesett, és megterhelte a környezetet. Az elhanyagolt épület városi területen, a vasútállomás közelében volt.

Ekkor a Letohrad Railway Club már kereste az érdeklődési körök bemutatásának helyét, és az eredeti fűtőmű, egy vasúti szellemű és történelmi épület remek ötletnek tűnt.

CANLI Útmutató az ifjúság ipari örökségünk védelmében való részvételéhez

Az egész 2006-ban kezdődött, a Rokytnice v Orlických horách és Doudleby nad Orlicí közötti vasútvonal 100. évfordulóján. Az önkormányzat a Letohrad Railway klubbal közösen azzal az ötlettel jött, hogy megmentsenek és értelmet adjanak egy kihasználatlanul. Az önkormányzat nagyon üdvözölte az ötletet, hogy valaki elkezdene gondozni ezt az épületet, ráadásul azzal a vízióval, hogy létezhet egy múzeum, amely egy napon több látogatót és turistát vonz majd a városba és a régióba. A közös munka megkezdődött, ma az épület nagy részét felújították, és a munka folyamatosan zajlik.

Akkoriban az épület eredeti tulajdonosa a Cseh Vasúttársaság volt, de az évek során Rokytnice önkormányzatának sikerült megvennie és a Letohrad Railway Club rendelkezésére bocsátania azzal a feltétellel, hogy az önkéntesek dolgoznak rajta. Az önkéntesek az alaptakarítással kezdtek és folytatták az építési munkákat, különösen a tetőt kellett cserélni, hogy megakadályozzák az épület további tönkretételét. Ezzel egy időben az épület történetét kutatták, és kitalálták a használatát.

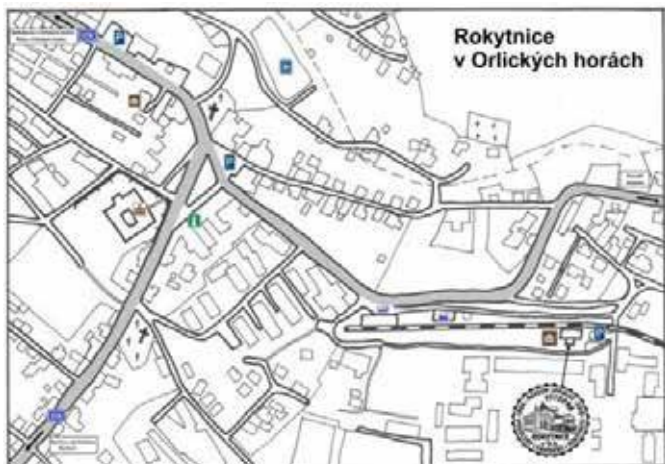

Sikerült felvenniük az épületet a Cseh Köztársaság Kulturális Örökségei katalógusába, és az üzemet a Cseh Köztársaság Kulturális Emlékművévé nyilvánították. Ezzel sokkal több lehetőség nyílt újjáépítésének a műemléki forrásokból történő finanszírozására. Az üzem nyilvántartásba vételének fő oka az volt, hogy az épület egyes részeit szinte eredeti állapotában megőrizték. Három éven belül újra megnyitották az épületet, és néhány napnyi „nyitott kapu” alatt a klub tagjai bemutatták terveiket a nagyközönségnek.

CANLI - Carpathian Network of Light

Elhelyezkedés

A Rokytnice v Orlických horách pályaudvar közelében található a Vasútmúzeum az 1906-ban épült épületben. Ez egykori gőzmozdonyok fűtőműve. Cím: Železniční nádraží, 517 61 Rokytnice v Orlických horách, GPS: 50°9'36.720"N, 16°27'58.248"E.

A múzeum célcsoportjai és látogatói nemcsak a vasutak kedvelői, hanem egyre több fiatalabb generáció, diák és gyerek is. A látogatók megismerkedhetnek az épület és általában a vasút történetével, de játszhatnak a vasúti modellpályával is. Aztán elküldik őket megnézni Rokytnice v Orlických horách többi műemlékét és múzeumát, és ez fordítva is működik, és Rokytnice és környékén a turizmus sikeresebb.

A vasúti múzeum éves látogatottsága meghaladja az 1000 fizető főt. Sokan visszatérnek, rendszeresen látogatják a múzeumot, eljönnek megnézni az újdonságokat. A legnagyobb látogatottságú rendezvény a Szent Anna zárándoklat, amelyet minden év július 25-én Rokytnicében rendeznek meg. Sokan látogatják ezt az eseményt és a vasúti klubot olyan

partnerszervezetekkel együttműködve, mint a Régi Múzeum. Gépek és technológiák Žamberkben programokat készít nemcsak a múzeumban, hanem a város más helyein is.

Résztevők, csapat

A Letohrad vasúti klubot 1999-ben alapították vasútrajongók, részben a Cseh Vasúttársaság alkalmazottai. Jelenleg az összes taglétszám 25 fő, az aktív mag 8 fő körül mozog. A munkát általában az egyes személyek képességei és érdeklődése szerint osztják fel. A klub vezetőségét 4 fő alkotja: Pavel Mudruněk elnök, Jiří Adolf ügyvezető, Pavel Petr pénztáros és PR-menedzser, valamint Aleš Filip technikai adminisztrátor. Az egyesület további tisztségviselői például Pavel Vaníček, Petr Patočka vagy Petr Buryška. Néha megesik, hogy egy új önkéntes, egy vasutat kedvelő csatlakozik a klubhoz, de amikor megtudja, miről is van szó – hogy ez sokszor nem vasúti munka, nagyon megerőltető és piszkos –, újra távozik. Így csak az igazi rajongók maradnak.

Költségek

Az épületet 2007-ben vásárolta meg Rokytnice v Orlických horách önkormányzata. Az ár viszonylag alacsony volt, körülbelül 300 000 CZK, de rengeteg beruházást kellett végrehajtani. A fűtőmű épületét nem sokkal a megvásárlást követően a Cseh Köztársaság Kulturális Emlékművévé nyilvánították, és ennek köszönhetően kiaknázhatóvá vált a műemléki célú speciális keretösszegekből történő finanszírozás lehetősége. Körülbelül három évig tartott, és több százezerbe került a tető javítása. Minden jóvátételt a Kulturális Osztály illetékes hatóságainak kellett felügyelnie.

CANLI - Carpathian Network of Light

A klub éves költségvetése több tízezer CZK körül mozog – a klub kis éves bért kap a székhelye szerinti Letohrad önkormányzattól, valamint ajándéktárgyak és promóciós cikkek

eladásából. Ha valami drágább dolgot kell megjavítani, akkor bizonyos okból külön pénzt kapnak, de soha nem nagy összegeket. Az anyagi részen kívül évente sok óra önkéntes munkára

kerül sor. A legnehezebb munkát önkénteseknek kellett elvégezniük 2007 és 2010 között a múzeum megnyitása előtt.

Ez az épület kitakarítását, takarítását, az ablakok beüvegezését, valamint a tetőjavításban

való közreműködést jelentette, amit a helyi építőipari cég és Rokytnice önkormányzata irányított. Az önkéntes munka folyamatos, Rokytnice önkormányzata segíti a szervezést és biztosít technikai eszközöket, mint például kotrógép stb., vagy más épületek javításából beszerezhető építőanyagot biztosít.

Eredetileg a múzeumi kiállítás a vasúti modellpályával együtt három használaton kívüli vagonban is helyet kapott, a fűtőmű épületétől nem messze, de a Cseh Vasúttársaság folyamatosan emelte a bérleti díjat, és az már túl sok lett a klubnak. Így a klub úgy döntött, hogy elhagyja a vagonokat, és nem használja tovább. Hamarosan új lehetőség jelent meg – Rokytnice község a fűtőmű mellett kapott egy épületet, egy volt szénraktárt, a kiállítást átszervezték és részben átköltöztették.

A klubnak sikerült ott kialakítania a mellékhelyiségeket és szükség esetén alvóhelyiséget. A közeli Neratov faluból a klub kapott egy régi kocsiszekrényt, amelyet ártalmatlanítás céljából eldobtak. Javítást követően kiegészítette a kiállítást és vasúti modellpálya került elhelyezésre. A kiállítás kulcseleme a 328.011 gőzmozdony. A mozdonyt

CANLI - Carpathian Network of Light

Hradec Králové és Pardubice régiók, Letohrad és Rokytnice önkormányzatok anyagi támogatásával

Kimenetek

A múzeum fő és legnépszerűbb kiállításai a vasúti járművek. A legnagyobb és legfontosabb darab az eredetileg letohradi székhelyű 328.011-es gőzmozdony, amely húsz éve fejezte be

vásárolták meg, és jelenleg Rokytnice klub és város közös tulajdonában van. 2021-ben külön számlát hoztak létre a gőzgép megjavítására szánt pénz gyűjtésére, amelyhez minden vasutas vagy egyszerű polgár hozzájárulhat. A mozdony továbbra is mozdíthatatlan, minden javítást a klub

működését, így 2000 óta mozdíthatatlan. A mozdonyt 1992 között javítás után helyezték üzembe. – 96, Letohradban is. 2008 óta a múzeum bejárata mellett áll, és ismét javításra vár, és remélhetőleg a jövőben is a „nosztalgikus vonatozás” elnevezésű tevékenység részeként működik majd. A Pardubický és Kralovehradecký régiókkal, valamint Letohrad és Rokytnice településekkel való jó együttműködésnek köszönhetően a mozdony most a Vasútklub és Rokytnice önkormányzata közös tulajdona. Ennek „helyreállítása” nagyon megterhelő, különösen

tagjai nem tudnak elvégezni, a gép egyes részeit hivatásos cégekhez kell küldeni, így a költségek magasabbak. A klub célja a mozdony újjáélesztése, mivel ez volt az egyetlen mobil vasúti jármű az egykori Csehszlovákiában. Sőt, történelmi kötődése is van a régióhoz, az 1980-as években gőzzel fűtött Slatina nad Zdobnicí községben egy mezőgazdasági szövetkezetet, és megmentette a felszámolástól.

CANLI Útmutató az ifjúság ipari örökségünk védelmében

CANLI - Carpathian Network of Light

pénzügyi szempontból, és valószínűleg több évbe is telhet, amíg ez megtörténik.

A múzeumban két T211.0 sorozatú mozdony is található. A szabadtéri kiállításon vasúti közlekedési lámpák, funkcionális mechanikus sorompók, vízdaruk, szekcióban a gőzkazán egy része, egy 1872-ből származó teherautó-szekrény és egy 1926-os Ci személyszállító szekrény található, amelyet új kiállítássá alakítanak át. hely.

A nosztalgiavonat a mozdonyon kívül több kocsit is szállít majd. Itt található az 1921-ből származó, nemrég vásárolt, felújításra váró történelmi személyszállító kocsi, a Bi 4-8794. Az 1931-ből származó Zlb 2-35022 kocsi már fel lett újítva és frissítők árusítására alkalmas. A Cseh Köztársaság Közlekedési Minisztériumának 12766. számú „Támogatás a történelmi vasúti járművek

felújításához 2017-2020” finanszírozási programja segítségével az elmúlt két évben újabb személyszállító kocsi felújítása zajlik, nevezetesen a Be 3-5111. 1939, amely az 1990-es években Rokytnicében működött. A vélt nosztalgikus készletből az utolsó kocsi az 1921-es Z 1.11431-es teherautó, amelyet kerékpárok és hasonló túlméretes rakományok nosztalgiavonaton történő szállítására terveznek. Jelenleg azonban egy mobil jármű is szerepel a kiállításon – egy mozdony, amely a Žamberki Régi Gépek és Technológiák Múzeuma tulajdonában van. Javításában a Letohrad vasúti klub segít, így a fűtőmű épületében tárolják.

Eredmények

A Letohrad Railway Club 1999-ben alakult. Vasútrajongók csoportja, részben a Cseh Vasúttársaság alkalmazottai hozta létre, kapcsolataiknak és tevékenységüknek köszönhetően a Cseh Vasúttársaság 2008-ban kölcsönadta nekik a 2000-ben leállított gőzmozdonyt. legyen része a Rokytnice v Orlických horách kiállításnak. Ez mindkét fél számára előnyös volt – a klubtagok gondosan ügyeltek a járműre, jutalmul pedig értékes kiállítást kaptak, amely látogatókat vonzott a kiállításra. Ráadásul el tudsz képzelni egy fűtőművet legalább egy mozdony nélkül?

2010-ben hivatalosan is megnyílt a múzeum meghatározott belépődíjjal és nyitvatartással,

CANLI - Carpathian Network of Light

amely szombaton és vasárnap ünnepi szezonban, ünnepnapokon egész évben, a főszezonon kívül pedig csak szombaton tart nyitva. A klub tagjai ingyen és önként mindent megtesznek, beleértve a hétfégi tárlatvezetést is. Mivel minden tagnak van rendes munkahelye, vagy még tanul, a hétközi nyitva tartás nem lehetséges, de előzetes

egyeztetés alapján megoldható.

Rokytnice információs központja kezeli a múzeum jegyrendszerét, valamint a város másik két múzeumát – a Sas-hegység Természettudományi Múzeumát és a Haničkait Erődmúzeumot. A klubnak megállapodása van az önkormányzattal a szervezeti és pénzügyi ügyek intézésére. A belépődíjból befolyt összeget visszakapják az önkormányzathoz, és a fűtőmű épületének áramára, biztosítási díjára stb. A többit azonban a klub kapja.

Problémák

A múzeum körüli földterületek nagy része továbbra is a Cseh Vasúttársaság tulajdonában van. Rokytnice önkormányzata évek óta sikertelenül próbálja megvenni tőlük a telket, de egyelőre csak bérleti szerződés van. Ha valamit tenni szeretne a klub –

földbe ásni, kábeleket vezetni stb., azt a vasúti hatóságoknak jóvá kell hagyniuk, és ez jelentős késéseket okoz. Ez a fő probléma és komplikáció. A másik probléma a személyzet. A tagok nagy része ma már középkorú és néhány idősebb, a fiatalabb tagok száma csökken, ami nagyon szomorú. Egyre kevesebb a vasutasok, akik a jövő nemzedékeinek adnák át az örökséget, és tanúskodnának arról, mit tudtak őseink a mostaninál jóval nehezebb körülmények között felépíteni. A múzeumban ma már csak kevés fiatal érdeklődik az önkéntes munka iránt. Az új generáció hiányzik. A múzeumba a hétfégi nyitvatartási időben mindig legalább két embernek kell eljőnie, ideális esetben

CANLI - Carpathian Network of Light

három főszezonban, az egyik a bejáratnál jegyeket árusít, egy másik a fűtőmű épületében vezeti a túrákat, a harmadik pedig a vasúti modellpálya a kocsiszekrény épületében. A múzeum gondozása a hétvégi forgalomban, különösen az ünnepek alatt, kihívást jelenthet, és olykor a tagok közötti kapcsolatok is megroppannak. A klub azonban nem engedhet meg magának fizetett személyt.

Tanács, ajánlás

Legyen jó partneretek! Ebben az esetben a kulcs a Rokytnice v Orlických horách önkormányzat és annak polgármestere, Petr Hudousek támogatása, aki hazafi és a történelem védelmezője. Nagyon fontos, hogy találjunk valakit a közszférából, aki rajong a témáért. Nagyon kényelmes, hogy a klub két településen és két régió belül működik, így mindenkitől kaphatnak segítséget. A múzeum előnye az is, hogy a Sas-hegység szívében található, amelyet gyakran látogatnak a turisták. Rokytnice télen és nyáron egyaránt népszerű.

Javaslatok:

- Gondoljon arra, hogy legyen saját jogi státusza (klub, egyesület...), így Ön független a döntéshozatalban, és különböző finanszírozási programokhoz tud hozzáférni.
- Készíts egy egyszerű tervet arról, hogy mit szeretné elérni, és mindenki egyetértsen vele.
- Hozzon létre egy elkötelezett csapatot elegendő emberrel, akire támaszkodhat. Határozza meg és adja meg a szerepeket, és folyamatosan ügyeljen arra, hogy mindenki ugyanazon az oldalon legyen.
- Együttműködjön a helyi hatóságokkal vagy cégekkel, így akár anyagi, akár tárgyi vagy szervezeti támogatást kaphat.
- Témától függően keressen azonos érdeklődésű partnereket országában és külföldön egyaránt.
- Ne becsülje alá projektje és tevékenysége

CANLI Útmutató az ifjúság ipari örökségünk védelmében

népszerűsítését, fordítson rá elegendő időt, fontosságot és erőforrást.

Elérhetőségek

Aleš Filip, certalf@seznam.cz, +420 604 933 437 (a klub korábbi elnöke, jelenleg elnökségi tagja)

Letohradský Vasutas Klub z.s., Tyršova 158, 561 51 LETOHRAD

Azonosító szám: 691 56 549

E-mail: lzklub@centrum.cz

Képviselő: Jiří Adolf, Spořilov 754, 56151 Letohrad, +420 604 256 149

Elnök: Pavel Mudruněk, Hnátnice 61, 561 01 Hnátnice

FB:

<https://www.facebook.com/muzeumDVR>

FB of the steam locomotive:

<https://www.facebook.com/>

Zprovozn%C4%9Bn%C3%AD-pann%C3%AD-loko motivy-328011-110088481134598

www: <https://lzklub.estranky.cz/>

CANLI - Carpathian Network of Light

Youtube channel:
[https://www.youtube.com/
channel/UC_TT3bjyUCZP8eFBonEDAEA](https://www.youtube.com/channel/UC_TT3bjyUCZP8eFBonEDAEA)

Kulturális buszmegálló Dobřanyban

Eva Bašková, a TRIVIUM PLUS iskola tanára

Alapinformációk:

Tulajdonos, közösség

A buszmegálló tulajdonosa Dobřany község, amely a Rychnov nad Kněžnou kerületben, a Hradec Králové régióban található. A helyi TRIVIUM PLUS Gimnázium diákjai, o.p.s. úgy döntött, hogy az önkormányzat egyetértésével a buszmegállót saját és mások használatára is javítja.

Téma, háttér

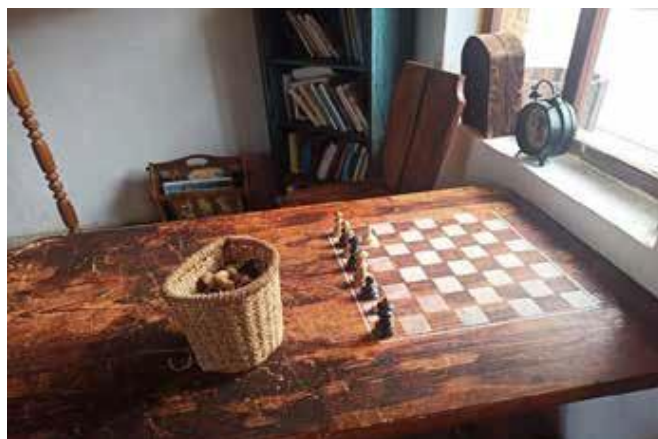
Dobřany falu nagyon kicsi és kevesebb lakosú, mint ahány diák van a helyi iskolában, ezért a buszmegállót széles körben használják, mert a legtöbb diák ingázik. Ezért az első gondolat az volt – hogyan töltsünk értelmesen időt a buszra várva? Az iskola új helyiségbe költöztetése során a régi zongorát ki kellett dobni, és ez volt az utolsó indíték a többfunkciós közösségi tér kialakításához a buszmegálló épületében.

Elhelyezkedés

Dobřany község a Dobřanský-patak által alkotott völgy körül található, a Sas-hegység részét képező Chřiby-hegység délnyugati lejtőjén (771 m tengerszint feletti magasságban). Körülbelül 135 lakosa van. A buszmegálló a falu szívében, a Gimnázium TRIVIUM PLUSZ mellett van, o.p.s. Célcsoportok

A diákprojekt célcsoportját maguk a TRIVIUM PLUS Gimnázium diákjai alkotják, o.p.s. maguk. Dobřany község kicsi, de az iskolába járó tanulók száma magas, mintegy 180 fő, mivel az iskola nagyon népszerű a régióban. A legtöbben ingáznak, és naponta legalább egy kis időt a buszmegállóban töltenek. A buszmegálló

átalakításának, kulturális tér kialakításának célja, hogy a gyerekek és a tanulók számára olyan teret biztosítsanak, ahol értékes időtöltést végezhetnek – olvashatnak könyveket, végezhetnek házi feladatot, tanulhatnak, zongorázhatnak vagy társasjátékozhatnak, kellemesebb, hangulatosabb környezet, mint egy normál buszmegálló – van lámpa, kényelmes fotel, asztal,

és székek. A diákok a közterületen is szerettek volna valami szépet tenni másokért, és az iskola alkalomként használta fel, hogy bekapcsolódjon a Comenius 2020 projektpályázatba (<https://komensky2020.cz/>).

Résztevők, csapat

A buszmegálló fejlesztése mellett döntöttek a Gimnázium 8. osztályos tanulói osztályfőnökük, Eva Bašková segítségével, Jan Amos Comenius „emberi ügyek korrigálásának” gondolatát tükrözve. Az iskola csatlakozott a Comenius 2020 projektpályázathoz, amelyet 2020-ban hoztak létre Jan Amos Comenius halálának 350. évfordulóján. A projekt oktatója Jan Hábl cseh komiológus, gyermekei véletlenül a dobřany-i TRIVIUM Iskolába járnak. Az iskola a Comenius 2020 projektverseny pilotja lett. Comenius „emberi ügyek kijavításáról” szóló elképzelésén belül bárki, bármely közösség bekapcsolódhat környezetébe

javításába, még ha ez csak apróság is. Az iskola megkezdte a buszmegálló javítását. Először 2020 februárjában lefestették, majd az összegyűjtött bútorokat és kiegészítőket elhelyezték benne, végül az asztról sakktablát készítettek.

Költségek

A tanár a diákokkal együtt hirdetést tett fel a Facebookra, amelyben régi bútorokat kért a megálló

felszereléséhez, Jan Amos Comenius tanulmányaként akarták berendezni, így meg akarták őrizni a régi szellemet. Ingyen kaptak egy sor személyzetet és bútort, köztük egy kiselejtezett zongorát az egykori iskolaépületből. A nem kívánt bútorok abból a szempontból is jó ötletnek számítottak, hogy a buszmegálló mindenki számára szabadon megközelíthető, beleértve a turistákat és a véletlenszerűen érkezőket is, és kár esetén ez nem jelent akkora veszteséget. A tanár úr azzal a tervvel érkezett, hogy az esetleges károkat a gyakorlati oktatás iskolai előadásai keretében orvosolják. Végül a diákok a buszmegállóba kerültek – zongora, fotel, polc, asztal, székek és egyéb apró bútorok. Vannak

iskolában zongorázni és mindenki sakkozik." A legtöbb diák naponta ingázik, csak kevés a helyi. A buszmegálló korábban csúnya, kényelmetlen, üres volt, de bár esős és szeles időben kellett használniuk a diákoknak, így sok időt töltöttek ott. Ma még akkor is bent töltik az idejüket, ha nem olyan rossz az idő, de értelmesen tudják használni – játszanak, tanulnak zongorázni vagy olvasni. Ha a könyv, amit elkezdnek olvasni, érdekes, hazakölcsönözhetik, és elolvasva visszaadhatják.

Néha még a házi feladatukat is sikerül elkészíteniük, miközben a buszra várnak, vagy együtt tanulnak a teszteken.

Eredmények

A diákok megtervezték, átépítették a megálló belsejét, most már saját helyüknek tekintik, így természetesen nem rongálják, hanem fordítva – vigyáznak rá. A megálló az övék. Örülnek, hogy a

mében való részvételéhez

buszra várva van programjuk, szórakozásuk, sőt az iskolai szünetekben is odamennek zongorázni, vagy csak úgy ácsorogni. A kulturális buszmegálló óriási siker a diákok és a média számára egyaránt.

Az ötlet a Cseh Televízió riportereinek is tetszett, akik már több riportot is forgattak és sugároztak erről a projektről különböző műsorokban, valamint élő adásokban. Ennek a hírverésnek köszönhetően a kulturális megálló is turisztikai célponttá vált, így a zongora nagyon gyakran hallható. A buszmegállónak köszönhetően Dobřany falu egy kicsit ismertebb lett Csehországban. Bár annyira népszerű, soha semmi nem veszett el, senki nem rongált meg semmit. A buszmegálló könyvtárként is funkcionál, a benne lévő könyvek gyakran váltják egymást, az emberek és a diákok kölcsönzik őket, és egyben hoznak újat. A könyvek száma fokozatosan növekszik. A megállót a diákokon és a turistákon kívül természetesen a helyiek is igénybe veszik, akik szintén gyakran a tömegközlekedéstől függenek.

Problémák

A kulturális buszmegálló 2020 februárjában épült, majd közvetlenül utána jött a COVID-19 világjárvány, ami több hullámban hozott iskolabezárásokat, így a megálló a megszokott tanévben nem volt kihasználva. Egyéb probléma, probléma nem jelentkezett a megállóhely-rekonstrukció során vagy azt követően. Az iskola tervezte az ünnepélyes megnyitót, a Jan Amos Comeniushoz kapcsolódó különféle programokat és felolvasásokat a buszmegállóban, de a covid-19-járvány és a kapcsolódó intézkedések ezt még nem teszik lehetővé. Szintén a covid-19 miatt nem örülhettek a diákok a Comenius 2020 versenyen elért győzelmüknek, amelyen az „emberi ügyek kijavításával” (a buszmegálló javításával) vettek részt, mert a győztes osztály amszterdami kirándulását, a város bejárását törölték.

Tanács, ajánlás

Hagyja a tervezést és a munkát a diák kezére, ők magukénak fogják venni a projektet, és gondoskodnak az eredményekről, és nem engedik, hogy bárki elpusztítsa. És jobban fogják élvezni. Sokan elbátortalanították a tanárt azzal, hogy „ne örülj, valaki eltör vagy ellop valamit”, de eddig semmi sem történt. A bizalom fontos. És ne félj

Elérhetőségek

• Eva Bašková, TRIVIUM PLUS, o.p.s.,
Dobřany 2, 518 01,

E-mail eva.baskova@centrum.cz, eva.baskova@trivium.cz,

Telefon: 775 68 27 27

• Jan Grulich igazgató, TRIVIUM PLUS,
o.p.s., Dobřany 2, 518 01

E-mail: reditel@trivium.cz,

Telefon: 733 130 749

Riportok, PR:

[https://www.facebook.com/137067469008/
posts/10159148571584009/?sfnsn=wa&extid=VI-
WVraoObASMnkB1](https://www.facebook.com/137067469008/posts/10159148571584009/?sfnsn=wa&extid=VI-WVraoObASMnkB1)

<https://www.ceskatelevize.cz/po>

Eva Bašková
učitelka, ZŠ Dobřany

- [rady/1096902795-studio-
6/220411010100903/ video/787232](https://www.ceskatelevize.cz/rady/1096902795-studio-6/220411010100903/video/787232)

[https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1098528273-krestansky-mag-
azin/320298380040003/
titulky](https://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/1098528273-krestansky-magazin/320298380040003/titulky)

B rész: Vázlatos projekt javaslatok a CANLI C1-C3 tanulási tevékenységek alapján

Az Útmutató két fő részből áll: Számos bevált gyakorlatot tartalmaz, amelyeket a projektpartnerek gyűjtöttek össze, amelyek innovatív módon őrzik, hasznosítják és működtetik az ipari kulturális örökséget. A partnerek ismertették ezeket az eseteket, kiemelték az előnyöket, és részleteket hoztak felhasználóikról, helyükről, átruházhatóságukról és a társadalom számára nyújtott előnyökről. A partnerek összegyűjtötték és feldolgozták, lefordították projektpartnereik gyakorlatát, és megvitatták azokat fiatal csoportokkal (osztály, klub, civil szervezet, nem formális csoport vagy helyi lakosok csoportja). A fiatalok tájékoztatást kaptak, és ennek következtében egy innovatív megközelítést javasoltak a szomszédságukban elpusztult, elhagyott ipari kulturális örökség megőrzésére, hasznosítására és működtetésére. A legjobb javasolt módszer / ifjúsági kezdeményezés projektjavaslat formájában készült el, így esély volt arra, hogy a projektpartner tanulási, tanítási, képzési mobilitása egy blokkjának / szakaszának központi témája legyen. A fogadó partnerek saját és vezetői erőforrások felhasználásával szervezték meg az ifjúsági kezdeményezéseket, és gyakorlati példákkal látták el a vendég ifjúsági oktatókat/tanárokat a fiatalokat felelős gyakorlóként bevonó képzési kezdeményezésről. A fogadó partnerek felelősek voltak ezen ifjúsági kezdeményezés eredményeinek terjesztéséért és hasznosításáért is. A végtermékeket az Útmutató második része részletesen ismerteti és ismerteti. Minden partner elkészített egy értékes forrásból kiválasztott bevált gyakorlatot, és tesztelte azt ifjúsági csoportjával (saját ifjúsági vezetők segítségével). Ennek az eredménynek a várható hatása kettős volt: forrásanyagként az ifjúsági oktatók és ifjúsági csoportok számára, hogy fellépjenek és képezzenek a kulturális örökség megőrzése terén, valamint bevált gyakorlati útmutatóként az ingatlan tulajdonosok és -kezelők (például önkormányzatok és vállalatok) számára, hogy mit tegyenek. Az innovatív hasznosítás a leromlott és felhagyott ipari területeken lehetséges. Hiszünk abban, hogy a nyilvánosságnak, a fiatalok figyelmének és a kreativitásnak köszönhetően „friss szelet” hoztunk, és hozzájárulunk a tulajdonosok és ingatlankezelők, köztük az önkormányzati építészek szemléletváltásához.

C1 – Természeti örökség megőrzése, újrahasznosít- ás, és kézművesség - Szlovákia

A projekt célja, hogy felhívja a gyerekek, fiatalok és idősök figyelmét a természet környezeti és kulturális értékeire, támogassa a tudást és felejthetetlen élményeket teremtő környezetvédelmi szolgáltatások, tevékenységek megjelenését.

A Covid-járvány a lakosság egészségére gyakorolt hatásán túl az agresszió mértékét, a mentális zavarokat, de a közösségi hálózatoktól való függést is növelte.

A Covid-járványt követően meg kell újítani, növelni kell a gyermekek, fiatalok és idősök tudatosságát, aktív részvételét a természet védelmét, termékeinek, ajándékainak körültekintő felhasználását elősegítő tevékenységekben, beleértve azokat is, amelyek a testi közérzetet helyreállítják. és a manuális tevékenységeket. Szlovákia második legnagyobb városának közvetlen szomszédságában és városkörzetében nincs elég olyan központ, amely a természetvédelmet és a természeti környezetben való kíméletes tartózkodást célzó környezetvédelmi tevékenységre koncentrálna. A projekt a Kassai Városi Erdők sikeres tevékenységére épít, amelyek a pályázóval együttműködve erdei nyaralókat és erdei iskolaközpontokat állítottak helyre. Magyarországgal és Csehországgal ellentétben Szlovákia az erdei iskolák és az állami vagy regionális támogatású környezetvédelmi központok működését tekintve fejletlen ország. Ez vonatkozik az olyan szabadidős tevékenységekre is, mint a gördeszkaparkok, kerékpárparkok és tanuló pályák vagy más szabadidős központok. A projekt középpontjában a gyermekek, fiatalok és idősök környezeti nevelése és tevékenységei állnak a projekt érdeklődési körébe tartozó területeken, valamint a meglévő programok, illetve

CANLI - Carpathian Network of Light

a pályázó korábbi projektekből támogatott

kezdeményezései. A projekt tevékenységei a célcsoportok igényeihez és tevékenységeihez igazodnak, egy- és többnapos programokba vonják be e csoportok tagjait vonzó és vonzó részvételi módon.

A projekt fejleszti és kiegészíti a pályázó által a Kassai Erdőparkban létrehozott Kárpátok Faipari Központ meglévő programjait, kezdeményezéseit. A projekt célcsoportjai aktívan részt vesznek az alábbi programok létrehozásában, tesztelésében és működtetésében:

- * természetes, primitív füstös finn Savu-szauna építése és használata erdei környezetben

- * famaradványok desztillációja, esszenciális gyanták, kátrány és faszén előállítása

- * madármenhely és etető gyártási műhely,

- * szárított gyümölcs, gyógynövény termelés

Célcsoport: 12 és 25 év közötti gyermekek és fiatalok, 50 év feletti idősök, akik aktívan részt vesznek az erdőközpont koncepció megvalósításában. A fent említett részvételi programokhoz műszaki műhely, munkaeszközök (bőrvarró, lapát, szőrme) felszerelése szükséges. A projektet a Legend Foto egyesület munkatársai és tagjai szervezik, akik nagy tapasztalattal rendelkeznek a helyi és nagy határon átnyúló projektek előkészítésében, megvalósításában és értékelésében.

A projekt megvalósításának ütemezése:

augusztus: anyagok és eszközök beszerzése, beszerzése,

Szeptember: a munkahelyek és a műhely elkészülte

Október: famaradványok lepárlása,

esszenciális gyanták, kátrány és faszén előállítása

November: az épület tesztelése és egy természetes, primitív füstös finn Savu-szauna használata

A projekt eredményeként több tucat olyan célcsoport képviselője lesz, akiknek tudása és készségei a projektnek köszönhetően gyarapodtak, és későbbi életükben is alkalmazzák. A projekt másik eredménye a pályázó fenntartható programjai és kezdeményezései a Kárpátok Erdei Faipari Központban.

A projekt hozzájárul a célcsoportok szabadidő-felhasználásában bekövetkező változásokhoz (az önkéntesség fokozása, különösen a természetvédelem és a természeti környezet megőrzése területén a lakóhelyen, a működésen és az erdőparkban). A projekt kimutathatóan javítja a környezetet és kulturális örökség megőrzése oktatási és szabadidős szolgáltatásokat. A rendezvényeken és programokon részt vevők (a rendezvényeken való részvételt követően) értékelik elégedettségüket és tudásuk gyarapodását. A projekt kiegészíti a pályázó külföldi partnerekkel folytatott, folyamatban lévő együttműködési projektjeit (3 Erasmus + projektek), és lehetővé teszi mind a szinergiát, mind az erdőközpont jó hírének terjesztését külföldön. A technikai háttér, a szervezeti felépítés és az önkéntes bázis, valamint a vonzó programok és rendezvények (2022-ben 30 rendezvényt szerveznek több mint 100 résztvevővel) garantálják a projekteredmények fenntarthatóságát. A projektben bemutatott valamennyi tevékenység jól átgondolt és hosszú távon fenntartható. Kapcsolódnak és kapcsolódnak a meglévő infrastruktúrához és háttérhez, és lehetővé teszik, hogy hosszú távon vonzó és hasznos rendezvényeket tartsanak célcsoportjaik számára.

Költségvetési javaslat

Szerszámkészlet a műhelyhez (kalapácsok, fejszék, fűrészek, kötelek, szögek, kesztyűk) - 300 EUR

C 1 – Kulturális örökség megőrzése - Magyarország Természetműves események

A projekt célja, hogy felhívja a fiatalok figyelmét a hagyományokra, természeti értékekre, összekapcsolja a nemzedékeket, és olyan közös rendezvényeket biztosítson, ahol a különböző csoportok emlékeztető tevékenységeket, élményeket szerezhetnek, miközben hasznos életvitelre tesznek szert. A projekt tevékenységei a célcsoportok életkorához igazodnak egy- vagy többnapos programok keretében autentikus környezetben, befogadó, barátságos közösségekben, közös érdeklődésű emberekben. A projekt a térségünkben népszerű kézművességhez kapcsolódó tevékenységekből áll. A projekt célcsoportjai aktívan részt vesznek a létrehozásban, a következő programok tesztelése és működtetése:

- Elméleti bevezetés
- A természet által biztosított alapanyagok
- Biztonsági utasítások
- szöveg, körömfonás
- különböző tájak hímzései
- selyemfilm készítés
- nemezelés
- bőrkészítés
- bútorfestés
- kék festés
- gyöngyfűzés
- falfaragás
- kosárfonás
- jelmez és jelmezbaba készítés
- húsvét előtt a tojásírás fortélyai és tojáspatkolás
- Fényképezés pl.: elkapni a pillanatot, termékfotók, dokumentumfotózás

Célcsoport: 12 és 25 év közötti gyerekek és fiatalok, akik érdeklődnek és aktívan részt vesznek a tevékenységek megvalósításában tudásuk és tapasztalatuk bővítése érdekében. Bármilyen korú látogató, aki szívesen megtapasztalhatja a régió hagyományos művészetét és történelmét.

A projektet a Szabolcs-Szatmár Beregi Megyei Iparművészeti Egyesület és a Vision Egyesület tagjai szervezik. A projektrendezvények helyszíne a sóstói Skanzen lenne, ahol kézművesek utcája van, így a résztvevők igazán autentikus környezetben végezhetik feladataikat. A helyszínen kiállításokkal, előadásokkal, kézműves bemutatókkal, kézműves foglalkozásokkal, népi játékokkal, élő mesemondással és népi gasztronómiához kapcsolódó programokkal is várják a látogatókat.

A projekt megvalósításának ütemezése: Minden hétfőre vagy iskolai szünet tökéletes erre a tevékenységre. A többnapos rendezvények jobban illeszkednek az ünnepekhez. A rendezvények során a népi mesterségekkel foglalkozó egyesület tagjai egyedi programkínálatukkal lehetőséget kínálnak a helyi népi mesterségek és népművészet hagyományainak megismerésére.

A projekt eredménye a célcsoportok több száz képviselője lesz, akiknek tudása és készségei bővültek a szabadidő hasznos és szórakoztató eltöltése terén. Emellett megtanulják a másokkal való együttműködés, a szakértőktől való tanulás és néha a csapatmunka szociális készségeit is. Sokat tanulnak közvetlen tapasztalatból, szakemberek utasításaiból, és ott is találhatnak hobbit, szakmát.

A szakértőknek is jó, akik általában a résztvevők szerezhetnek munkatapasztalatot, valamint közreműködhetnek a kézműves házak körüli egyszerű feladatokban, a terület takarításában, a szünetekben ebéd vagy vacsora elkészítésében.

Mivel hátrányos helyzetű vagy fogyatékos

CANLI - Carpathian Network of Light

résztevők is lennének, ez egyben a szociális érzékenység és mások elfogadásának fokozódásának területe is. A szép környezetben végzett közös tevékenység során könnyebb az együttműködés.

A tevékenységek során tudásuk és tudatosságuk gyarapodik az öntudatról, és felelősségteljesebbé válnak a hagyományos értékekért, egymásért és a többi generációért.

Költségvetési prioritások:

Szakértői díj (kb. 100 euró/szakértő/nap)

Ellátás és szállás: 15-20 euró/nap/fő

Szállítási költség (1 euró utazásonként/fő)

Skanzen terület bérleti díja (70 euró/nap)

közintézményekkel és a magán-gazdasági szférával való kapcsolattartás és kommunikáció kizárólag az anyagi támogatás kérésére korlátozódik. Egy ilyen munka- és üzletvitel nem járulhat hozzá a speciális igényű személyek egyesületeinek munkájának javulásához, sem tagjainak helyzetének javulásához. Cselekvések megkettőzésével csak a komolytalanságukat mutatják meg, a kölcsönös támogatás hiányával nem mutatnak jó példát a többi állampolgárnak, ha csak olyan helyzetekben ismerik el a partnereket, amikor az anyagi támogatásra gusztustalan, és fokozatosan elvesztik ezt a támogatást. Ezzel szemben az egyesületi képességek oktatással történő erősítése eddig az egyes szövetségek keretein belül és azok szűken szakosodott szükségletei alapján történt.

A speciális igényű személyek egyesületei és szervezetei közötti kölcsönös együttműködés kialakítása, valamint a helyi önkormányzatokkal, közintézményekkel, egyéb civil szervezetekkel és a magángazdasági szférával való partneri kapcsolatok kialakítása révén nagyobb eredményeket lehetne elérni a jogvédelem és a speciális igényű személyek támogatása. A speciális igényű személyek egyesületeinek közös tanácsának kialakításával, amely tevékenységeket koordinál, információkat továbbít, adatokat gyűjt és terjeszt, ösztönözné az inaktív egyesületek munkáját, tapasztalatokat, ötleteket cserélnének. A sajátos szükségletű személyek jogvédelmének és támogatásának fejlesztésére vonatkozó stratégiai terv megalkotásával közös erőfeszítéseket terveznének és dolgoznának a sajátos szükségletekkel rendelkező személyek státuszának és felhatalmazásának javításán. A projekt részeként képzéssorozatot terveznek annak érdekében, hogy a speciális szükségletű személyek egyesületeinek kapacitása megerősödjön.

A projekt részeként minden személyi szövetség

Célcsoportként a Zrenjanin község területéről származó speciális igényűeket jelölték meg. Szintén további célcsoportként azonosításra került minden olyan szervezet (állami, magán, civil szervezetek), amelyek befolyásolni tudják a speciális igényű személyek helyzetének javítását a helyi környezetben.

Ezzel a projekttel egy társadalmi szervezeti

C1 – Természeti örökség megőrzése, újrahasznosítá s és kézművesség - Szerbia

A szociális szereplők szinergiája

A projekt általános célja a sajátos szükségletű személyek megkülönböztetésmentességéhez való jogának megvalósítása és a társadalom egyenrangú tagjaként való elfogadása.

A Zrenjanin község területén működő speciális igényű személyek egyesületei és szervezetei önállóan működnek, mindegyik bezárkózik a saját „világába”. Például a Fogyatékkal Élők Napját minden szervezet magának szervezte meg.

A kommunikáció, az információcsere és a kölcsönös támogatás olyan ritka, hogy szinte nem is létezik. A helyi önkormányzattal, más

CANLI - Carpathian Network of Light

hálózat kialakítását tervezzük területünkön, hogy hatékonyabban tudjuk megoldani a fogyatékkal élők és a szociálisan veszélyeztetett emberek problémáit.

A projekt megvalósításához nincs szükség pénzeszközökre.

C1 - Természeti örökség megőrzése, újrahasznosítá s és kézművesség - Lengyelország Infrastrukturális befogadás a szomszédságunkban

Egyre nagyobb népszerűségnek örvend a régi, elhagyatott, romos és elhanyagolt épületek, területek vagy telkek revitalizációja. A felújítási tevékenységeket nemcsak a regionális hatóságok végzik, hanem olyan magánszemélyek is, akik dollárpénzért fillérekért vásárolnak ilyen ingatlanokat, és igyekeznek új életet lehelni beléjük. Az ehhez hasonló kezdeményezések történelmi, kulturális és különösen természetvédelmi értékkel bírnak. Bár gyakran teljesen új célt kapnak, történelmi vonatkozásaik megmaradnak.

Egy kutatás arra vonatkozóan, hogy vannak-e revitalizálandó vagy már revitalizált épületek, területek vagy helyszínek, tökéletes tevékenység lenne a fiatalok és oktatóik számára, hogy gyarapítsák ismereteiket lakóhelyükről, és aktivizálják őket a helyi természetvédelmi életben. kezdeményezések.

A helyi léptékű kutatási jelentésnek részletes adatokat kell tartalmaznia a szóban forgó területekről/épületekről, azok revitalizálásának és végső lehetséges rendeltetési helyének elképzeléseivel együtt. A jelentést egy egyszerű és érdekes módon bemutatott online fájlként is elkészíthetjük.

A CANLI projekt Útmutató a fiataloknak az

CANLI - Carpathian Network of Light

ipari és kulturális örökség védelmében való részvételéről inspirációként szolgálhat.

A kutatási jelentés a következő részleteket tartalmazza:

- történelmi/kulturális háttér
- múltbeli és jelenlegi állapot (információ a korábbi tevékenységről és a helyek használatának jelenlegi állapotáról)
- múlt és jelen képek
- ötletek arra vonatkozóan, hogyan lehetne a területeket újjáéleszteni és integrálni a helyi infrastruktúrába

A már felújított területek esetében a kutatási jelentés a következőket tartalmazza:

- történelmi/kulturális háttér
- múltbeli és jelenlegi állapot (a múltban végzett tevékenység célja a helyhasználat jelenlegi állapota)
- múlt és jelen képek

- a hely jelenlegi szerepének részletes áttekintése Elsősorban a felújított/újrahasznosított területek felfedezése és meglátogatása engedné a fiatalokat visszamenni az időben, átérezni és látni, milyen volt az élet a múltban, és tudatosítani a megőrzés fontosságát. ez a fajta örökség. A második helyen meg tapasztalhatják

Célcsoport: lengyel és ukrán származású fiatalok, diákok, önkéntesek, ifjúsági munkások, tanárok, ifjúsági szervezetek.

C1 - Bulgária

Beltéri mászófal a jó egészségért és ifjúsági kezdeményezésekért

A projekt célja a gyermekek, serdülők és fiatalok fizikai inaktivitása és mozgásszegény viselkedése elleni küzdelem azáltal, hogy egy fedett mászófalat és helyet biztosít az ifjúsági kulturális, sport- és szórakoztató tevékenységekhez egy kihasználatlan volt ipari épületben.

A Covid-19-hez kapcsolódó, az iskolák bezárásával és az otthonon kívüli fokozott mozgáskorlátozottsággal járó bezárások a gyermekek és fiatalok megnövekedett fizikai inaktivitásához és ülő viselkedéséhez vezettek, ami számos egészségügyi és jóléti kockázatot jelent. A szociális távolságtartás korlátozta személyes kommunikációjukat és társadalmi életüket. Csökkent fizikai aktivitásuk megnövekedett ülőidőt, különösen a képernyő előtt töltött időt. Ezek a túlsúly, az elhízás és a kardiometabolikus szövődmények kockázatával járnak, amelyek a legtöbb krónikus betegség kialakulásához kapcsolódnak.

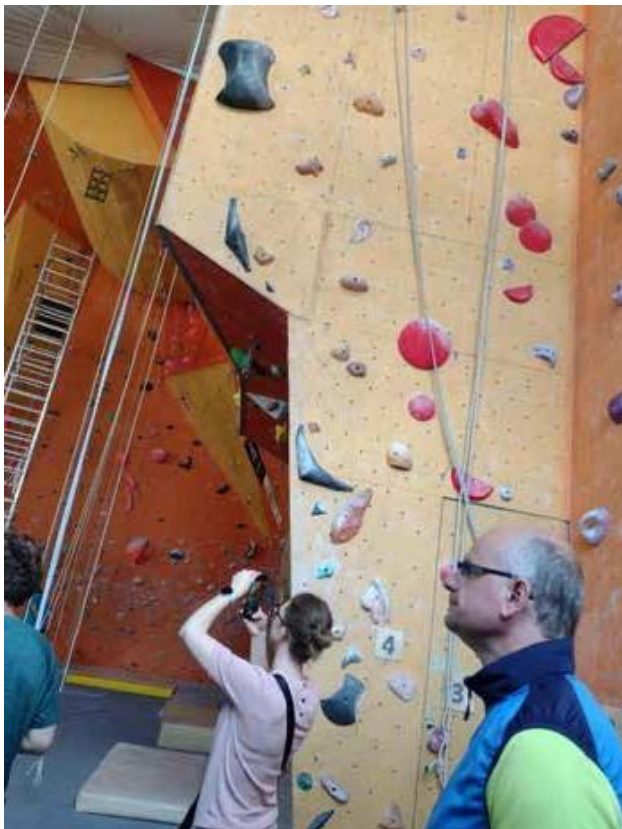
A beltéri falmászás jótékony hatással van az

CANLI - Carpathian Network of Light

azt gyakorlóira. Egész évben edzhető, függetlenül attól, hogy milyen szélsőséges az időjárás. Az ilyen mászás előnyei a gyerekek és serdülők számára a következők:

- A gyerekeket aktívan és egészségesen tartja;
- Fejleszti a szem-kéz koordinációt és a testtudatot;
- Növeli a problémamegoldó és döntéshozatali készségeket;
- Önbizalmat és önbecsülést épít;
- Növeli a koncentrációt, a fókuszot és a türelmet;
- Csökkenti a stresszt;
- Fejleszti a kommunikációs és hallási készségeket.
- A falmászás fejleszti a vesztibuláris rendszert, amely felveszi az információt, és elküldi az agynak, amely viszont jelet küld, hogy segítse az egyensúlyt.

A mászás fejleszti a motoros erőnlétet,

például a mozgékonyt, a sebességet, a koordinációt és az egyensúlyt. Segít megőrizni a koncentrációt, megtisztítja elméjét a külső aggodalmaktól, és enyhíti egyes mentális egészségügyi problémák tüneteit is. Mivel a falmászás egy intenzív, teljes testre kiterjedő gyakorlat, endorfin,

adrenalin, dopamint és más pozitív hormonokat termelhet.

A projekt főbb tevékenységei a következők lesznek:

- Béreljen helyiségeket egy városi barnamezős létesítményben Kyustendilben, Bulgáriában, vagy a Factory for Urban Artban Szófiában;
- Szakmai oktató bevonása tanácsadónak;
- Vásároljon és szereljen fel mászófalat az összes szükséges biztonsági felszereléssel és tartozékkal;
- Béreljen fel egy professzionális falmászó oktatót az ifjúsági személyzet képzésére és felügyeletére.
- Szervezzen képzést egy ifjúsági önkéntes vagy részmunkaidős kisegítő személyzet csapatának, akik oktatják, tanácsot adnak és segítik a hegymászókat, valamint alkalmazzák a biztonsági előírásokat;
- Fedezze fel a mászófal használatának időmegosztásának lehetőségét más ifjúsági vagy civil szervezetekkel költségmegosztás és közös rendezvények, például versenyek, ifjúsági egészség- és sportpromóciós kampányok, kulturális és szórakoztató rendezvények szervezése céljából;
- Online tapasztalatcsere találkozó szervezése a miskolci Factory Sport Aréna és más rokon nemzeti és nemzetközi szervezetek képviselőivel;
- Szervezzen promóciós kampányt a régió iskolái számára és online: tegyen közzé és terjesszen egy promóciós broszúrát, és hozzon létre egy Facebook profilt a létesítményről és az eseményekről szóló hírekkel.

Célcsoportok:

Gyermekek, serdülők és fiatalok, beleértve a veszélyeztetett csoportokhoz és a roma kisebbséghez tartozókat is;

Helyi lakosság;

A város és a régió látogatói. Várt eredmények:

A projekt új életet lehel egy jelenleg használaton kívüli ipari létesítményben. Lehetőségeket teremtenek a célcsoportok számára, hogy olyan előnyöket élvezzenek, mint a stressz enyhítése, a szorongás és a depresszió kontrollálása, az egészséges testsúly megőrzése és a betegségek valószínűségének csökkentése. A fiatalok aktívak maradnak, és tartalmas ifjúsági,

CANLI - Carpathian Network of Light

kulturális és sporttevékenységekben vesznek részt. A projekt segít abban, hogy elfoglalják őket, és megszabaduljanak a kábítószerektől és más, a téltlenség által kiváltott egészségtelen szokásoktól. Javul a helyi

ifjúsági és civil szervezetek közötti együttműködés. Részmunkaidős állásokat hoznak létre a fiatalok számára.

Becsült teljes költségvetés: 9000 euró

C1 - Csehország “Légy aktív, légy felelős”

Bevezetés:

Sokan a saját buborékaikban és sztereotípiáikban élnek, és bár sok aktuális témával tisztában vannak, nem igazán ismerik szoros környezetüket és közösségeiket. Az emberek általában nagyon függetlenek, élük a saját életüket. Nem érzik szükségét annak, hogy kapcsolódjanak régiójukhoz, gyökereikhez vagy más emberi lényekhez. Azonban sokszor bebizonyosodott, hogy a „kapcsolat” a boldogság kulcsa. Kapcsolat a családjával, barátaival, közösségével, az összetartozás érzése, valami megosztása; kapcsolat az őseivel, a régiói kultúrájával, történelmével és hagyományaival; kapcsolat a környezetével, a természettel, a növényekkel és az állatokkal, akik körülöttük élnek. A „kapcsolatban lenni” azt is jelenti, hogy törődsz vele, és természetesen felelősséget vállalsz a körülötted lévő dolgok javításáért, mások és bolygónk segítéséért. Könnyebb megtalálni és létrehozni ezeket a kötelékeket

ha ismeri a környezetét, és aktívan, gyakorlatiasan részt vesz és tesz valami értelmeset. Környezetünk három fő részből áll – a természetből, a többi emberből és a kultúrából. Mindezek az összetevők együtt teszik egyedivé a régiót, ahol élünk. A projekttel a három kategóriából (környezet, kulturális örökség, társadalmi tevékenységek) néhány új és elfeledett helyet szeretnénk bemutatni a helyi lakosoknak, hogy megmutassuk, mindennek megvan a maga értelme, szépsége és jelentősége, védeni és értékelni kell. Szeretnénk ezt egyszerű, interaktív és vicces módon megvalósítani úgy, hogy készítsünk egy térképet, amely minden helyet és ajánlott tematikus útvonalakat tartalmaz, valamint füzetet, amelyben tények és történetek találhatóak az egyes helyekről, valamint útmutatást ad, hogy hol mit kell csinálni. Minden helyet kis fatáblák jelölnek majd, és minden online is elérhető lesz QR kódokkal.

Cél: A helyi emberek tudatosságának és felelősségének növelése egy olyan hely iránt, ahol élnek.

Célcsoport: fiatalok, családok, iskolák, szakemberek, érdeklődő közönség.

Időtartam: 36 hónap

Témák: környezetvédelem, kulturális örökség, társadalmi tevékenységek

Tevékenységek:

Látnivalók azonosítása – témánként 5 különböző hely (5 környezeti szempontból érdekes/sebezhető hely, 5 fontos kulturális örökség helye, 5 társadalmi tevékenység/kérdés helye)

CANLI - Carpathian Network of Light

Bevonási séma készítése minden helyre az alábbi sablonon:

1. Környezet:

válaszoljon a helyvel kapcsolatos konkrét kérdésre,

rajzolj/fotózz le valamilyen növényt vagy állatot ott,

tegyen valami hasznosat (szemetet gyűjteni, invazív növényeket elvinni, helyi fajt telepíteni, állatmenhelyet építeni stb.).

2. Kulturális örökség:

válaszoljon a helyvel kapcsolatos konkrét kérdésre,

kutasson egy kicsit a helyhez kapcsolódó történelemről és hagyományokról,

gondoljon néhány tevékenységre/megoldásra (megőrzés, rendezvények, népszerűsítés stb.).

3. Társadalmi tevékenység:

önkéntes,

gondoljon új tevékenységekre és próbálja ki azokat,

interakció az ügyfelekkel (interjú, könyv olvasása, beszélgetés stb.).

Térkép, munkafüzet, online alkalmazás készítése

Kampány ütemezése – nyílt napok, kirándulások, szemináriumok, séták, beszélgetések szakértőkkel és helyiekkel, rendezvények.

Célcsoportok bevonása – helyi iskolákon vagy informális oktatáson keresztül

Minden iskolában egy kapcsolattartó tanár

3 nagykövete lesz (környezetvédelem, kulturális örökség, társadalmi tevékenységek), akik aktivizálják a diákokat, barátokat, családokat. A téma szakértőivel való együttműködés, a szakértők rendszeresen képezik és mentorálják a nagyköveteket.

Éves verseny a három téma között (környezet, kulturális örökség, társadalmi tevékenységek): hányan látogattak el, hány kép készült, mennyi munka történt.

Kimenetek:

A terület papíralapú térképe – rajza – az összes látnivalóval, GPS kódokkal és qr kódokkal, amelyek az egyes helyekről és az ott elvégzendő feladatokról mutatják az információkat.

Füzet a nevezetességekkel, információkkal, részletekkel, történetekkel azokról és feladatokról, amelyeket minden helyen el kell végezni.

Helyenként kis fatáblák a feladatokkal, amit ott kell elvégezni.

Interaktív online alkalmazás, amely egyesíti a térképet és a füzetet.

Költségvetés:

A projektmenedzsmet bérkölsége	18 000 EUR
Szakértők, tanárok fizetése	9 000 EUR
Logo, PR, grafika, media	7 600 EUR
Térkép, munkafüzet, applikáció, jelzések	10 000 EUR
A helyszínek rendszeres karbantartása	3 600 EUR
Kampány	6 000 EUR
Összesen	54 200 EUR

Eredmények:

Képzett és motivált emberek, akik nem közömbösek lakókörnyezetük iránt. A régió kiterjesztett jelentése. Önkéntesség népszerűsödése.

